

ДЖЕРИ
ОСТРОВИТАНИЯ

ДЖЕК
ЛОНДОН

ДЕМЕТРА

ДЖЕК ЛОНДОН

ДЖЕРИ ОСТРОВИЯНИА

Превод: Димитър Подвързачов

chitanka.info

Джек Лондон написва в края на живота си две преизпълнени с любов книги: „Джери Островитянина“ и „Майкъл, братът на Джери“.

И докато жреците на бог Маркс разрешават живот за Майкъл, то върху брат му Джери ляга строго табу. Въпреки прекрасния превод на Димитър Подвързачов, романът „Джери Островитянина“ не е преиздаван в България от 1946 година. Дали защото Джек Лондон смята, че белите хора превъзхождат канибалите от Соломоновите острови, а ирландските териери — останалите породи кучета?

Каквато и да е причината, щастливци са тези, у които Джек Лондон предизвиква неутолимия и чист глад за четене. Пред тях е историята на едно гениално куче, което преживява необикновени приключения сред Южните морета в търсене на своя могъщ и ласкав бял Бог.

ПРОЛОГ

За някои писатели е голямо нещастие, че в съзнанието на обикновения човек художественият разказ и небивалицата са едно и също нещо. Преди няколко години публикувах роман за Южните морета. Действието се развиваше на Соломоновите острови. Критиката не щадеше похвалите си за този „изключителен полет на въображението“. Що се отнася до достоверността обаче, критиците твърдяха, че романът няма нищо общо с действителността. Според тях на всеки било ясно, че къдрокосите канибали, които ходят голи и ако им се удаде случай, секат глави както един на друг, така и на бели хора, вече били изчезнали от лицето на Земята.

Сега чуйте. Пиша тези редове в Хонолулу, на Хавайските острови. Вчера на брега близо до Уайкики ме заговори един непознат. Спомена името на общ приятел, капитан Келър. Когато роботърговският кораб „Минота“, на който пътувах и аз, претърпя корабокрушение край Соломоновите острови, точно капитан Келър, собственик на друг роботърговски кораб — „Йожени“, спаси живота ми. Черните отсекли главата на капитан Келър, ми каза непознатият. Знаеше го със сигурност. Беше представял майката на капитана, когато уреждали въпроса с наследството.

Има и друго. Един ден получих писмо от мистър С. М. Удфорд, пълномощен представител на Англия за британската част на Соломоновите острови. Беше се завърнал на поста си след дълъг отпуск в Англия, където беше отишъл по повод приемането на сина му в Оксфорд. Ако прегледате рафтовете на някоя обществена библиотека, почти неизбежно ще се натъкнете на книга, озаглавена „Един естествоизпитател сред ловците на глави“. Този естествоизпитател е мистър Удфорд. Той е написал книгата.

Връщам се към писмото му. Говорейки за извършената през деня работа, той мимоходом и накратко споменаваше едно свое специално задължение, което бил изпълнил съвсем скоро. Причина за отлагането било пътуването му до Англия. Ставаше въпрос за наказателна

експедиция до някакъв съседен остров, свързана между другото и с намирането на главите на едни наши общи приятели — бял търговец, жена му и децата му, също бели, и неговия бял служител. Експедицията беше приключила успешно и мистър Удфорд завършващ разказа си за този епизод по следния впечатляващ начин: „Особено ме порази отсъствието на болка и ужас по лицата им, които, струва ми се, изльчваха по-скоро покой и смирение.“ Казваше това, представете си, за мъже и жени от своята раса, които бе познавал добре и бе канил на вечеря в собствения си дом.

И други мои приятели, с които съм седял на вечеря в онези чудесни и безгрижни дни на Соломоновите острови, вече ги няма, минали в небитието по същия начин. Боже милостиви! Аз самият пътувах веднъж с „Минота“, малък двумачтов кораб от тиково дърво, по време на рейс за превозване на роби до Малайта, като бях взел и жена си. На вратата на скромната ни каюта имаше все още свеж надпис, издълбан с нож, за събитие отпреди няколко месеца. Оповествяващ се, че е отсечена главата на капитан Макензи, тогавашния капитан на кораба. А когато стигнахме в Ланга-Ланга, британският крайцер „Кеймбриън“ тъкмо бе превърнал селото в развалини.

Няма защо да удължавам това встъпление към разказа си с повече подробности, макар че, мога да ви уверя, разполагам с изобилие от такива случаи. Надявам се все пак поне отчасти да съм успял да ви убедя, че приключенията на героя на тази книга, кучето Джери, са реални преживелици в един напълно реален свят на канибали. И, Бога ми, по време на онова пътуване с „Минота“ жена ми и аз намерихме на борда на кораба едно кутре, очарователен ирландски териер, което преследваше черните, имаше гладък косъм като Джери и се казваше Пеги. Ако не беше Пеги, тази книга никога нямаше да бъде написана. Пеги бе собственост на прекрасния шкипер на „Минота“. Но ние с жена ми толкова я обикнахме, че след корабокрушението на „Минота“ мисис Лондон предумишлено и най-безсрамно я открадна от шкипера на кораба. Трябва така също да призная, че и аз — предумишлено и най-безсрамно, станах съучастник в престъплението на съпругата си. Толкова обичахме Пеги! Скъпото ми царствено и славно малко куче, погребано близо до океана на източния бряг на Австралия!

Трябва да добавя, че също като Джери Пеги бе родена край лагуната Мериндж, в плантацията Мериндж на остров Испаньола, който е разположен малко по на север от остров Флорида и на който се намира седалището на правителството; там живее и пълномощният представител на английската корона мистър С. М. Удфорд. И последно: добре познавах майката и бащата на Пеги и сърцето ми често се изпълваше с топлина при гледката на тази вярна двойка, когато двамата тичаха един до друг покрай брега. Истинското име на бащата бе Теренс. А майката се казваше Биди.

Джек Лондон,

брегът на Уайкики,
Хонолулу, Оаху, Хавайските острови
5 юни 1915 г.

ГЛАВА I

Преди мистър Хегин внезапно да го грабне под мишница и да се качи в корабната лодка, Джери изобщо не беше и помислял, че може да му се случи нещо лошо. Мистър Хегин беше многообичният господар на Джери през шестте месеца на краткия му живот. Джери не знаеше, че мистър Хегин е господарят му, защото думата „господар“ не съществуваше в неговия речник на ирландски териер с мека козина и златистокафяв цвят.

Но в речника на Джери комбинацията от звукове „мистър Хегин“ означаваше точно това, което хората влагат в понятието „господар“, когато говорят за кучета. Джери бе чувал Боб, писаря, и Дерби, надзирателя на плантацията, винаги да казват „мистър Хегин“, когато се обръщат към стопанина му.

А понеже кучетата, верни на своята сляпа, няма и блъскава природа, с героичното си обожание надценяват хората, те всъщност мислят за своите господари и обичат своите господари много повече, отколкото показват фактите. Както „мистър Хегин“ за Джери, думата „господар“ означава за тях много повече, отколкото за хората. Човекът смята, че е господар на кучето, но кучето мисли за господаря си като за бог.

Като дума „бог“ също не фигурираше в речника на Джери, макар че той вече разполагаше с определен и то доста богат набор от думи. За него „бог“ бе мистър Хегин. В сърцето и главата на Джери, в тайнствения център на всичките му действия, наречен съзнание, мистър Хегин заемаше същото място, каквото заема Бог в човешкия ум. За Джери мистър Хегин означаваше това, което означава Господ за вярващите. Накратко казано, мистър Хегин беше богът на Джери.

Така че когато мистър Хегин, или богът, или както и да го наречем с ограничените възможности на езика, грабна Джери повелително и внезапно, стисна го под мишница и се качи в корабната лодка, а черният екипаж веднага налегна греблата, Джери изведенъж изнервен разбра, че е започнало да става нещо необичайно. Той не се

беше качвал никога преди на борда на „Еренджи“, който ставаше все по-голям и по-близък с всеки пенлив удар на черните гребци.

Само час по-рано Джери бе слязъл на брега от къщата в планацията да гледа отплаването на „Еренджи“. Беше изпитвал това приятно усещане два пъти досега за шестте месеца на своя живот. И наистина бе толкова приятно да тичаш нагоре-надолу по белия коралов пясък и под вештото ръководство на Биди и Теренс да внасяш своя дял в суматохата на брега, както можеш.

Например като ловиш негри. Джери бе закърмен с омраза към негрите. Първите впечатления на малкото скимтящо кученце от света го бяха научили, че Биди, неговата майка, и Теренс, баща му, мразят негрите. Негърът бе нещо, срещу което трябва да се ръмжи. Негърът — освен ако не беше прислужник в къщата, бе нещо, което трябва да се напада, да се удря и да се хапе, ако влезе в двора. Биди постъпваше така. Теренс постъпваше така. По този начин служеха те на своя бог мистър Хегин. Негрите бяха двуноги низши същества, които работеха за своите двуноги бели господари и бяха техни роби. Те живееха в отделни селища някъде далеч и бяха толкова низши и нищожни, че не трябваше дори да се осмеляват да доближат жилищата на господарите си.

Ловът на негри обаче бе рисковано нещо. Джери разбра това съвсем скоро след като се научи да пълзи. Ловът беше опасен. Докато мистър Хегин, Дерби или Боб бяха наблизо, рискът от лова бе за сметка на негрите. Но понякога белите господари ги нямаше. И тогава негрите ставаха опасни. Трябваше да се преследват с особена предпазливост. Защото тогава, далече от очите на белите си господари, негрите съвсем не се задоволяваха да се мръщят и да мърморят, а нападаха четириногите кучета с камъни и тояги. Джери бе виждал майка си ранена по такъв начин, а и той самият, преди да се научи да се въздържа, получи удар с тояга, когато остана сам в тревата срещу Войнство Господне^[1] — негър, който носеше на шията си кръгла китайска топка за врата, закачена на връв от преплетени влакна на кокосов орех. Имаше и друг случай. Джери помнеше още едно премеждие в тревата, битката между него, подкрепен от брат си Майкъл, и Оуми — друг негър, който пък носеше отпред на гърдите си зъбчати колела от будилник. Той толкова жестоко удари Майкъл по

главата, че лявото му ухо остана осакатено завинаги и се изроди в малка издатина, сбръчкана и леко извита нагоре.

Имаше и още нещо. Брат му Патси и сестра му Катлийн, които изчезнаха преди два месеца, които бяха престанали да бъдат и вече не съществуваха. Великият бог мистър Хегин, обзет от гняв, бе вдигнал на крак цялата плантация. Претърсиха храсталака. Пребиха с камшици половин дузина негри. И мистър Хегин не успя да разкрие тайнственото изчезване на Патси и Катлийн. Биди и Теренс обаче знаеха. Както и Майкъл и Джери. Патси и Катлийн, и двамата на по четири месеца, бяха изчезнали в готварския казан на негърското селище и пухкавите им меки кожи бяха изгорели в огъня. Джери знаеше това, защото като баща си, майка си и брат си бе подушил силната миризма на изгоряло мясо, която не може да се сбърка с нищо друго. Бесът, предизвикан от тази миризма, бе подтикнал Теренс дори да нападне прислужника Могъм, а мистър Хегин, който не бе усетил нищо, мистър Хегин, който обичаше да налага ред на всичко живо под своя покрив, смъмри Теренс и го върза с верига.

Но на брега черните, чийто срок на служба бе истекъл, идваха със сандъчетата си на главите, за да отплават с „Еренджи“, и тогава ловът на негри не бе опасен. Това беше единственият шанс за разчистване на старите сметки, защото отплавалите с „Еренджи“ негри никога не се връщаха отново. Така например тази сутрин Биди си върна на Леруми за един потаен удар. Тя впи зъби в голяя му прасец, нахвърли се върху него и го бълсна във водата заедно със сандъка и всичките му принадлежности, а после му се изсмя, сигурна в закрилата на мистър Хегин, който отмина случката с гримаса.

Освен това на „Еренджи“ имаше поне едно диво куче, по което Джери и Майкъл се скъсваха да лаят от брега. Веднъж Теренс, който бе голям почти колкото еърдейлски териер и имаше лъвско сърце, Теренс Великолепния, както го наричаше Том Хегин, бе заловил едно диво куче да се разхожда по брега и си бе доставил удоволствието да го победи в една чудесна схватка, в която Джери и Майкъл, Патси и Катлийн, които тогава бяха още живи, се бяха включили с много пронизителни писъци и с острите си зъби. Джери никога нямаше да забрави възторга, който бе изпитал, когато при едно сполучливо ухапване устата му се напълни с козина, неповторимо ухаеща на куче. Дивите кучета бяха кучета — той разпознаваше в тях своя вид; но те

все пак се различаваха от неговата порода, отгледана от лордове; бяха различни, бяха низши по същия начин, по който бяха по-низши негрите в сравнение с мистър Хегин, Дерби и Боб.

Но Джери вече не гледаше към наближаващия „Еренджи“. Биди, помъдряла от предишните си горчиви загуби, стоеше в самия край на пясъка, предните ѝ лапи бяха във водата, а гласът ѝ оплакваше новото ѝ нещастие. Джери усещаше, че е свързано с него, защото нейната скръб остро, с никакво неясно предчувствие разкъсваше чувствителното му, предано сърце. Той не знаеше какво вещае това, но усещаше никакво бедствие за себе си. Докато гледаше назад към Биди, смазаната му от мъка майка, видя и Теренс да се суети угрижено край нея. Козината на Биди и Теренс, както и на Майкъл, на Патси и на Катлийн беше твърда. Джери единствен от семейството имаше мека козина.

Освен това Теренс бе предан съпруг. Един от най-ранните спомени на Джери бе как Теренс тича заедно с Биди миля след миля по плажовете или между редиците кокосови палми; помнеше ги един до друг, и двамата усмихнати, отدادени на огромното удоволствие. Тъй като освен братята, сестрите му и случайно срещнатите един-два пъти диви кучета, това бяха единствените себеподобни, които познаваше, Джери смяташе, че явно така мъжките и женските кучета живеят заедно — свързани в семейство и верни един на друг. Но Том Хегин знаеше колко необично е това. „Достойни разбирания“, казваше той, и то доста често, с топъл глас и влажни очи, в които се четеше уважение. „Джентълмен е този Теренс, мъж на място с четири крака. Мъж-куче, ако мога така да се изразя. И свръхпотентен, честна дума! Неговата кръв ще си остане същата и след хиляда поколения, както и хладноокръвната му глава и нежното храбро сърце.“

Теренс не изразяваше на глас болката си, ако чувстваше болка, но суетенето му около Биди издаваше неговата загриженост. Но Майкъл, поддал се на тревогата, седеше до майка си и сърдито лаеше над нарастващото помежду им водно пространство, както би го сторил срещу някоя опасност, която се промъква с шумолене през джунглата. Този вой също отекна в сърцето на Джери и затвърди предчувствието му, че над него е надвиснала зла съдба, макар и да не знаеше каква точно.

За шестте месеца на своя живот Джери бе научил много неща и все пак знаеше малко. Знаеше, без да се замисля, без дори да подозира, че знае, защо Биди — толкова смела, колкото и мъдра, не прави нищо, за да предотврати бедата, за която му казваше гласът ѝ; защо не скача във водата и не плува след него. Тя го бе защитила като лъвица, когато огромният шопар го бе притиснал между коловете, върху които се издигаше господарската къща, и се бе опитал да го изяде. Биди се беше хвърлила като лъвица и върху черния помощник на готвача, който се бе опитал да изгони Джери от кухнята с пръчка. Тя бе посрещаила удара на пръчката, без да трепне и без да издаде звук, а после бе повалила момчето на земята и го бе въргала сред неговите тенджери и тигани, докато мистър Хегин не я откъсна от него много сърдит. Тогава за пръв път Биди му се озъби. А той остро порица кухненския помощник, задето се е осмелил да вдигне ръка срещу четирионогото куче, собственост на един бог.

Джери знаеше защо майка му не скача във водата след него. Соленото море и лагуните, които се врязваха от него навътре в сушата, бяха табу. Думата и звукът „табу“ нямаха място в речника на Джери. Но това, което означаваха, присъстваше в най-будната част на съзнанието му. Там властваше представата — смътна и неясна, но категорична, че е не само лошо, но и извънредно опасно за едно куче, за което и да е куче, да влезе във водата. Той изпитваше някакво неопределено усещане за пълната си обреченост там, където огромни люспести чудовища с големи челюсти и ужасяващи зъби ту гладко и хълзгаво се стрелкаха по гребена на вълните, ту изплуваха от дълбините. Те само за един миг хващаха и гълтаха някое куче така, както кокошките на мистър Хегин кълвяха и гълтаха просо.

Често бе чувал майка си и баща си на сигурно място от брега да лаят по тези страховити морски обитатели и яростно да изливат омразата си към тях, когато се появяваха на повърхността близо до брега като носени от вълните пънове. В речника на Джери думата „крокодил“ не съществуваше. Съществуваше само образът на пън, носен от вълните и различен от всеки друг пън, защото бе жив. Джери чуваше, запомняше и различаваше множество думи и те за него бяха също такива инструменти на мисълта, както и за хората. Но понеже по рождение и по природа бе лишен от дарбата да говори, не можеше да използва всички тези думи и съзнанието му си служеше с образи по

същия начин, по който мисълта на човека използва думите. Пък и нали човекът, който може да говори, в процеса на мислене волно или неволно използва образи, които отговарят на думите и разширяват тяхното значение.

Може би съзнанието на Джери, където на преден план изпъкваше образът на плаваща греда, постигаше по този начин по-дълбоко и попълно разбиране за въпросното нещо, отколкото човешкото съзнание с думата „крокодил“ и свързаната с нея представа. Джери наистина знаеше за крокодилите много повече от който и да е човек. Той можеше да подуши крокодил много по-далеч и с много по-голяма сигурност, отколкото някой човек, бил той дори негър, или горски жител от островите. Той можеше да разбере, когато някой изпълзял от лагуната крокодил лежи без, да издава звук и без да помръдва, може би заспал, на сто фута навътре в меката постелка на джунглата.

Джери знаеше езика на крокодилите по-добре от който и да е човек. Имаше по-добри начини и възможности да го научи. Различаваше многобройните шумове, които издаваха, различното им сумтene и мъркане. Разпознаваше шумовете, които означават ярост, страх, глад или любов. И в неговия речник тези шумове имаха същото определено значение, както думите в речника на хората. Шумовете на крокодилите за него бяха инструменти на мисълта. В зависимост от тях той претегляше, обмисляше и избираще собствените си действия в бъдеще, както постъпва и всеки човек, или пък мързеливо решаваше да не предприеме нищо, а само наблюдаваше и отбелязваше какво става около него, разбрал, че не е необходимо да взима мерки — както правят и хората.

И все пак Джери не знаеше твърде много неща. Не знаеше колко голям е светът. Не знаеше, че лагуната Мериндж, разположена в подножието на високи гористи планини и приютена зад няколко малки коралови острова навътре в морето, далеч не е целият свят. Не знаеше, че тя е само нищожна част от големия остров Испабел, който пък е един от хилядите Соломонови острови, много от които по-големи от Испабел. На картите на хората Соломоновите острови се означаваха с няколко петънца, изгубени далеч на запад в южната част на Тихия океан.

Наистина, той смътно долавяше съществуването на „някъде другаде“ или на „нещо друго“. Но за него бе загадка какво е то. Оттам внезапно идваха неща, които по-рано ги нямаше. Пилета, свине и

котки, които Джери не бе виждал никога преди, си имаха начин да се появяват изневиделица в плантацията Мериндж. А веднъж дори имаше цяло нашествие от странни четирионги същества с рога и дълги косми, които хората биха нарекли „кози“, ако можеха да видят мислено образа, запечатал се в съзнанието на Джери.

Така ставаше и с черните. Те изведнъж изникваха от непознатото, от някъде другаде и от нещо друго, твърде условно за Джери, за да може да прозре дори част от условията на съществуването му. Те се разхождаха из плантацията Мериндж, високи, с препаски около кръста и с костени игли в носовете, а мистър Хегин, Дерби и Боб ги караха да работят. Фактът, че появяването им съвпадаше с пристигането на „Еренджи“, бе нещо, което в мислите на Джери се разбираше от само себе си. Всичко това не го беспокоеше особено и той само отбелязваше още една такава зависимост — ненадейните изчезвания на негрите в „нешкото“ отвъд съвпадаха с отплаването на „Еренджи“.

Джери не се занимаваше с тези появявания и изчезвания. Златистокафявата му главица не проявяваше любопитство към тези събития и не се опитваше да ги разнищи. Приемаше ги по същия начин, по който приемаше, че водата е мокра, а слънцето — горещо. Такива бяха животът и светът, които Джери познаваше. Другото, което Джери смътно долавяше, бе само предчувствието за нещо и напълно отговаряше на неясните предчувствия, които изпитва обикновеният човек пред тайнствата на раждането и смъртта и пред лицето на отвъдното, неопределеното и неразбираемото.

Ето защо човек не би могъл да отрече, че в съзнанието на Джери корабът „Еренджи“, занимаващ се с търговия на роби и стоки в района на Соломоновите острови, може би представляваше онази тайнствена лодка, която свързва двата свята. Едно време хората са си представяли същото в образа на Харон, който преминава с лодката си водите на Стикс. Хора идваха от нищото. И се връщаха в нищото. А пристигаха и заминаваха винаги с „Еренджи“.

И така, през това горещо тропическо утро Джери тръгна с лодка именно към „Еренджи“, притиснат под ръката на своя мистър Хегин, докато на брега Биди изливаше мъката си, а неизкушеният Майкъл с лая си отправяше вечното предизвикателство на младостта към Непознатото.

[1] Войнство Господне — името на човека (в англ. оригинал *Godarmy*). — Бел.ел.кор. ↑

ГЛАВА II

Разстоянието между лодката и палубата от тиково дърво на „Еренджи“ бе само една крачка откъм ниската страна на кораба и Том Хегин лесно преодоля шестдюймовия борд, все още с Джери под мишница. Палубата бе задръстена от хора — вълнуващо зрелище за някое несвикнало да пътешества дете на цивилизацията. Така се стори и на Джери. За Том Хегин и за капитан Ван Хорн обаче палубата бе просто най-обикновено място от всекидневието.

Тя бе малка, тъй като и „Еренджи“ бе малък кораб. Построен от тиково дърво, с украсения и оборудване от месинг и мед, с желязо по ъглите, бронзов кил и медена обшивка като на военен кораб, първоначално „Еренджи“ бил яхта на някакъв богат джентълмен, а след това бил продаден на търговския флот на Соломоновите острови за търговия с роби. Официално обаче дейността му се определяше като „набиране на доброволци“.

„Еренджи“ набираше роби и пренасяше новите пратки черни канибали от отдалечените острови за работа в плантаците, където белите превръщаха усойните и смъртоносни блата и джунгли в богати и плодоносни кокосови горички. Двете мачти на кораба бяха от оregonски кедър и бяха така лъснати с горещ парафин, че сияеха в слънчевия блясък като златистожълти опали. Благодарение на изключителната си конструкция „Еренджи“ се носеше по вълните като фурия и бе за капитан Ван Хорн, белия му помощник и петнайсетчленния черен екипаж най-доброто, за което можеха да мечтаят. Бе дълъг шейсет фута и напречните греди на горната палуба не бяха утежнени с никакви каюти. Единствените отвори в тялото на кораба — а заради тях не бе пострадала нито една греда, бяха прозорецът на главната кабина, стълбата от кабината до палубата, капакът над тясното помещение за моряците, който се намираше до най-долната рея на фокмачтата, и малкият люк на кърмата, който водеше към трюма.

Освен екипажа на малката палуба бяха и завръщащите се негри от три големи плантации. Техният тригодишен срок за работа бе изтекъл и съгласно условията на договора сега ги връщаха в родните им села на нецивилизования остров Малаита. Двайсет от тях — Джери ги познаваше всичките, бяха от Мериндж; трийсет идваха от Залива на хилядата кораба на островите Ръсел, а останалите дванайсет бяха от Пендъфрин на източния бряг на Гуадалканал. Всички те се трупаха на палубата, като бърбореха и писукаха с кресливи и особени гласове, сякаш бяха горски духове. Освен това там бяха и двама бели — капитан Ван Хорн и неговият помощник, датчанинът Боркман. Общо на кораба имаше седемдесет и девет души.

— Помислих, че в последния момент ще се откажете — поздрави капитан Ван Хорн и в очите му блесна задоволство, когато видя Джери.

— За малко така да стане — отвърна Том Хегин. — Само заради вас го направих. Джери е най-добрият от това котило, като изключим Майкъл, разбира се. Само те останаха, а и другите, които изчезнаха, не бяха по-лоши. Особено Катлийн беше чудесно куче, щеше страшно да прилича на Биди, ако беше оживяла. Ето, вземете го.

С внезапна решимост той тикна Джери в ръцете на Ван Хорн и се отдалечи по палубата.

— Но ако му се случи нещо лошо, никога няма да ви го прости, шкипер — подхвърли тросятата през рамо.

— Ще трябва първо да ми вземат главата — каза шкиперът с усмивка.

— И това е възможно, моето момче — промърмори Хегин. — В Мериндж има четири глави от племето сомо. Трима умряха от дизентерия, а едно дърво падна върху четвъртия през последните дни от службата му. На всичко отгоре той бе син на вожда.

— Да, а „Еренджи“ дължи още две техни глави — кимна Ван Хорн. — Спомняте ли си един мъж на име Хокинс, който миналата година изчезна с лодката си долу на юг, в пролива Арли?

Хегин се върна обратно и кимна.

— Двама от екипажа на лодката му бяха от племето сомо. Бях ги наел за планцията Уги. Заедно с вашите това прави шест глави за „Еренджи“. Но какво от това? Има едно крайбрежно селище откъм наветрената страна на острова, на което „Еренджи“ дължи осемнайсет

глави. Бях ги наел за Аоло. Заради морските им умения ги взели на кораба „Сендуфай“, който изчезна на път за Санта Круз. И сега там, на брега се разиграва голямата печалба — но, ей богу, човекът, който би могъл да ми вземе главата, трябва да е втори Карнеги! Селото е събрало сто и петдесет прасета и безброй мидени нанизи за онзи, който ме залови и ме предаде.

— Не са успели... все още — изсумтя Хегин.

— Няма страшно — бе веселият отговор.

— Говорите както Арбъкъл — каза Хегин. — Много време мина, откакто го слушах да ги реди такива. Бедният стар Арбъкъл. Най-самоувереният и най-предпазливият човек, който някога се е занимавал с негри. Не лягаше да спи, без да разпръсне кутия кабарчета по пода, а ако нямаше кабарчета, разхвърляше смачкани вестници. Добре си спомням как веднъж във Флорида се случих с него под един покрив. Един път голям котарак бе подгонил някаква хлебарка из вестниците. И изведенъж — бум, бам, бум! Шест пъти и още шест от двата му големи кавалерийски пистолета. Беше надупчил същата като решето. И умрелия котарак също. Можеше да стреля в тъмното, без да се прицелва, като натискаше спусъка със средния си пръст, а с изпънат край цевта показалец насочваше изстрела.

Хегин продължи:

— Не, сър, храбрецо мой. Той беше железен човек, страшилище със стъклено око. Нямаше негър, който да му вземе главата. Но го пипнаха. Пипнаха го. След цели четиринайсет години. Собственият му готвач. Обезглавил го преди закуска. Добре си спомням втората ни експедиция в храсталака по следите на това, което бе останало от него.

— Видях главата му, след като я бяхте отнесли на пълномощния представител в Тулаги — каза Ван Хорн.

— И спокойното му смилено лице с обикновеното му изражение и с почти същата стара усмивка, която бях виждал хиляди пъти, беше изсъхнало така от опушването. Пипнаха го, макар и да им трябваха четиринайсет години. Много пъти някоя глава отива на Малайта и много пъти се връща, но накрая я взимат, както стана със стария шегаджия.

— Взел съм им страх — настоя капитанът. — Когато замислят нещо ужасно, аз отивам право при тях и ги разобличавам. Не разбират как го правя. Мислят, че владея някакво могъщо магическо средство.

Том Хегин внезапно махна с ръка за довиждане, като много внимаваше очите му да не попаднат върху Джери, сгущен в ръцете на другия мъж.

— Дръжте под око моите момчета — предупреди той, докато прекрачваше борда, — докато и последният от тези нехранимайковци не стъпи на твърда земя. Нямат особени основания да обичат Джери и рода му, а не искам да си изпрати в негърски ръце. А в някоя тъмна нощ може да ви каже последно сбогом като едното нищо, ако го хвърлят през борда. Не го изпускайте от очи, докато не се освободите и от последния.

Като видя, че мистър Хегин го напуска и лодката го отнася, Джери се изви в ръцете на капитана и нададе нисък, изпълнен с копнеж и болка вой. Капитан Ван Хорн го притисна по-силно, като го галеше със свободната си ръка.

— Не забравяйте уговорката ни — извика Том Хегин през водата.

— Ако ви сполети нещо, Джери трябва да се върне при мен.

— Ще напиша документ за това и ще го оставя в корабния архив — отвърна Ван Хорн.

Една от многото думи, които Джери знаеше, бе името му. Той на няколко пъти го различи в разговора на двамата мъже и съмтно се досети, че става въпрос за неясното и непредсказуемо ужасно нещо, което се случваше с него. Той се задърпа по-enerгично и Ван Хорн го пусна на палубата. Той се спусна към борда много по-бързо, отколкото можеше да се очаква от едно непохватно кутре на шест месеца, и опитът на Ван Хорн да го спре нямаше да успее. Но Джери отстъпи пред водата, която се плъскаше навсякъде около „Еренджи“. Над нея тегнеше табу. Спря го един ослепително ярък образ в съзнанието му — образът на плаваща греда, която не е греда и е жива. Това не бе разум, а заповед, която се бе превърнала в навик.

Той се отпусна върху подрязаната си опашка, вдигна златистата си глава към небето и проточено зави от ужас и мъка.

— Хайде, Джери, приятелю, стегни се и бъди мъж — успокояваше го Ван Хорн.

Но Джери нямаше нужда да бъде утешаван. Въпреки че това без съмнение бе един бял бог, той не беше неговият бог. Неговият бог бе мистър Хегин и той превъзхождаше новия бог. Дори Джери, без изобщо да се замисля, можеше да разбере това. Неговият мистър

Хегин носеше панталони и обувки. Този бог на палубата до него повече приличаше на черен. Той не само нямаше панталони и беше бос, с голи крака, но и точно като негрите носеше около кръста си блестяща препаска, която се спускаше като фуста почти до загорелите му от слънцето колене.

Капитан Ван Хорн беше красив, макар че Джери не знаеше това. Той приличаше на холандец, слязъл от портрет на Рембранд, нищо че се беше родил в Ню Йорк. И прадедите му се бяха родили там още в онния времена, когато Ню Йорк беше не Ню Йорк, а Нови Амстердам. Костюмът му допълваше рембрандовска пълстена шапка с увиснали краища, сложена накриво; бяла памучна риза за шест пенса покриваща тялото му; и пояс, на който се клатушкаха торбичка с тютюн, нож в ножница, лента с патрони и голям автоматичен револвер в кожен кобур.

Биди, която бе попртихнала на брега, чу писъка на Джери и пак почна да вие. А Джери мъкна за малко, заслушвайки се в бесния лай на Майкъл до нея, и видя, че изсъхналото му ухо, както обикновено, упорито стърчи нагоре. А когато капитан Ван Хорн и помощникът му Боркман се разпоредиха да спуснат грата и бизана, Джери изля цялата си скръб в отчаян вой. На брега Боб каза на Дерби, че това е „найдоброто вокално упражнение“, което е чувал някога от куче, и че ако гласът беше мъничко по-нисък, и Карузо не би имал с какво да се похвали пред Джери. Но Хегин не можеше да понася това пеене; едва слязъл на брега, той свирна на Биди и бързо се отдалечи.

Като видя, че майка му се изгубва от погледа му, Джери още повече заприлича на Карузо, с което достави грамадно удоволствие на един негър от Пендъфрин, който стоеше до него. Той се разсмя и задразни Джери с писклив фалцет, който напомняше по-скоро птичите звуци на обитателите на джунглите, отколкото глас на човек — човек същински, следователно бог. Това подейства като превъзходна противоотрова. Джери бе обзет от негодувание — някакъв си чернокож му се смее! — и след миг кучешките му зъби, остри като игли, оставиха върху голия прасец на изненадания негър дълги драскотини, откъдето веднага шурна кръв. Чернокожият бързо отскочи, но Джери носеше кръвта на Теренс Великолепния и подобно на баща си се втурна напред, боядисвайки и другия прасец в червен тон.

Котвата бе вдигната, предните платна поставени. Капитан Ван Хорн, острите очи на когото не изпуснаха нито един детайл от инцидента, даде разпоредбите си на чернокожия кормчия и се обърна да похвали Джери.

— Дръж се, Джери! — насърчаваше го той. — Дръж го! Дърпай! Хапи го! Дръж!

Зашитавайки се, чернокожият ритна Джери, но той подскочи напред вместо встрани още един трик, който бе наследил от Теренс, — изплъзна се от голата пета и отпечата нова серия червени линии върху черния крак. Това беше вече много и негърът, който се боеше по-скоро от Ван Хорн, отколкото от Джери, се обърна и избяга към носа, като потърси спасение в купчината лиенфилдски пушки, които бяха сложени върху отвора към каютата и се пазеха от един матрос. Джери атакува отвора подскачайки и остана там, въртейки се, докато капитан Ван Хорн го повика.

— Това кученце е славен ловец на негри, славен ловец — каза Ван Хорн на Боркман, като се наведе да поглади Джери и да му изрази своето одобрение.

А Джери под галещата ръка на бога, който наистина не носеше панталони, забрави за момент постигналата го съдба.

— Лъв, а не куче — по-скоро еърдейлска порода — каза Ван Хорн на помощника си, като продължаваше да глади Джери. — Вижте го какъв е едър. Вижте каква кост. Това се казват гърди! А колко издръжлив! Славно куче ще стане, когато порасне. По лапите се вижда.

Джери изведнъж си спомни за нещастието си и изтича през палубата към перилата да погледне за последен път към Мериндж, която намаляваше с всяка секунда. Точно тогава един порив на югоизточния мусон наду платната и „Еренджи“ се наклони. Джери с мъка се задържа за гладката повърхност и се плъзна по палубата, наклонила се под ъгъл четирийсет и пет градуса. Той се озова в подножието на задната мачта, а капитан Ван Хорн, който с острото си око на моряк забеляза до носа коралов риф, изкомандва:

— Кормилото под вятъра!

Боркман и чернокожият кормчия повториха думите му и с едно завъртане на колелото „Еренджи“ бързо се обърна по посока на вятъра и се изправи.

Все още погълнат от Мериндж, Джери се възползва от това, че подът се върна в хоризонталното си положение, и като се изправи, запълзя към перилата. Но не можа да стигне до целта: разнесе се трясък от макарите на голямото платно и то, ненадувано от вятъра, бясно премина над главата на Джери. Той избягна опасността, като направи див скок — също такъв скок направи и Ван Хорн, който се спусна към него на помощ, — и се озова тъкмо под платното, което висеше над него и сякаш се готвеше да падне отгоре му и да го смаже.

Това беше първото запознанство на Джери с платната. Той не познаваше зверовете, но когато беше още съвсем малко кученце, в паметта му се бе запечатал яснияят образ на един ястреб, който се бе спуснал върху него от небето. Сега, застрашен от това грамадно чудовище, той залегна върху палубата. Над него като стрела от небето надвисна крилат ястреб, неизмеримо по-голям от онзи, който бе виждал по-рано. Но залегнал на пода, Джери съвсем не мислеше да се крие. Той се наежи, събра всички сили и се приготви да скочи и да пресрещне наполовина път това страшно чудовище.

След миг пак се разнесе трясък от макарите и гrottът прелетя покрай него. Джери скочи, но не видя дори и сянката на платното.

Ван Хорн не изпусна нито една подробност от този епизод. Порано бе виждал как млади кучета се плашат буквально до безумие при първата си среща с платната, които затъмняваха небето и увисваха надолу. Джери беше първото куче, което безстрашно подскочи озъбено, за да влезе в ръкопашен бой с великото Неизвестно.

С истинско възхищение Ван Хорн вдигна Джери от палубата и го притисна до себе си.

ГЛАВА III

За известно време Джери съвсем забрави Мериндж. Той добре помнеше, че ястребът има остри нокти и клюн. Това гърмящо във въздуха чудовище трябваше да се следи. И седнал готов за скок и с мъка задържайки се върху гладката наклонена палуба, Джери не сваляше очи от платното и тихо ръмжеше при всеки намек за движение от негова страна.

„Еренджи“ плуваше в тесен канал между коралови рифове срещу свежия пасатен вятър. Беше необходимо да се лавира и горе гротът постоянно прелиташе от лявото въже към дясното и обратно, като издаваше шум, който напомняше размах на криле; рифовете тракаха, а скрипците високо гърмяха. Няколко пъти, когато платното минаваше над главата на Джери, той се хвърляше подире му, готов да го захапе; чистите му зъби на малко куче бяха открити и лъщяха на слънцето като скъпоценни играчки от слонова кост.

Всеки скок свършваше с неуспех и Джери дойде до определено заключение. Трябва впрочем да се отбележи, че това заключение несъмнено беше резултат на мисловен процес. От наблюденията върху предмета, който през цялото време го застрашаваше, от редицата свои нападения той извади заключение, че този предмет не му вреди, че дори не се приближава достатъчно наблизо до него. Той не спря своя мисловен процес и разбра, че това не е толкова опасно нещо, колкото му се бе сторило отначало. Може би не беше зле да се пази от него, макар че в класификацията му то вече бе заело мястото си сред предметите, които изглеждат страшни, без обаче да са такива. По същия начин се бе научил да не се бои от рева на вятъра между палмите, когато лежеше на верандата на къщата, и от вълните, които със съскане яростно се разбиваха в брега пред самите му крака, образувайки пяна.

На няколко пъти през деня Джери весело, небрежно и едва ли не подигравателно поглеждаше към грата, когато минаваше покрай него.

Но вече не лягаше на палубата и не подскачаше. Това беше първият урок и той бързо го усвои.

Като свърши с грата, Джери мислено се върна към Мериндж. Но нямаше нито следа от Мериндж, от Биди, Теренс и Майкъл на брега; нямаше ги нито мистър Хегин, нито Дерби, нито Боб; нямаше ги нито брега, нито земята с палми, нито далечните планини, вечно издигащи към небето зелените си върхове. Където и да застанеше, сложил предните си лапи върху шестдюймовите перила — на десния или на левия борд, на носа или на кормилото, — навсякъде виждаше само океана, неравен и развълнуван. И все същият океан под напора на пасатния вятър мирно и ритмично гонеше своите вълни, увенчани с бели гребени.

Ако беше на два метра над палубата и ако имаше очи на опитен моряк, Джери би могъл да различи на север ниския бряг на Флорида. Тя се очертаваше все по-ясно, докато „Еренджи“, силно наклонен, с обтегнати платна, плуваше с пълна скорост срещу югоизточния пасат. А ако имаше възможност да се възползва от морския бинокъл, с който усиливащо зрението си капитан Ван Хорн, Джери би видял на изток далечни върхове, над които се носеха над повърхността на морето ясно очертани розови кълбести облаци.

Но и настоящето имаше за Джери притегателна сила. Той рано бе усвоил железния закон на необходимостта и се бе научил да приема това, което е, а не да тича подир далечни неща. Морето съществуваше, това беше реалност. Земята вече я нямаше. „Еренджи“ също бе реалност, както и живите същества, които се тълпяха на палубата му. И той започна да се запознава с това, което съществуваше — накратко, да изучава новата обстановка и да се приспособява към нея.

Първото му откритие бе възхитително — едно малко туземно куче от гъсталаците в Испания; носеше го за Малайта един чернокож от планацията Мериндж. Бяха на еднаква възраст, но от различна порода. Туземното куче беше диво, подло и работепно. Ушите му непрекъснато бяха увиснали, а опашката непрекъснато се клатушкаше между краката му; то непрекъснато се плашеше от ново нещастие и нова обида; страхливо и отмъстително, под заплахата на удара злобно кривеше уста и откриваше още малките си зъби на диво куче; лягаше на земята, когато го биеха, виеше от страх и болка и винаги бе готово предателски да захапе, ако му се удаваше удобен случай.

Дивото куче бе по-развито от Джери, по-силно и по-зло; но в жилите на Джери течеше синя кръв, той беше храбър и чистокръвен. Дивото куче също се бе появило на бял свят в резултат на не по-малко строг подбор, но тук подборът носеше друг характер. От горските му прадеди, от които произхождаше, оставаха живи най-страхливите. По своя воля те никога не влизаха в бой с по-силен противник. Те никога не нападаха на открито място. Освен когато жертвата беше слаба или беззащитна. Бяха заменили храбростта с пълзене и се изпълзваха, криеха се от опасността. Това бе слепият подбор на природата. Те бяха живели в жестока и подла среда, където животът се купува главно с цената на страхлива хитрост, а понякога с отчаяна защита от скрито място.

Подборът на дедите на Джери бе ръководен с любов. Само смелите оставаха живи. Неговите прадеди са били съзнателно и умно подбиранi от хората, които в далечното минало се бяха заели с дивото куче и го бяха направили такова, каквото са го виждали в мечтите си и каквото са искали да го видят. То никога не трябваше да се сражава като плъх от ъгъла, тъй както и не трябваше да прилича на плъх и да се завира в ъглите. За отстъпление не можеше да се мисли. Кучета, които отстъпват, не бяха потребни на хората. Не такива кучета бяха прадедите на Джери. Неговите прадеди, подбрани от хората, бяха храбри кучета, упорити, дръзки, хвърляха се срещу опасността, сражаваха се и умираха, но никога не напускаха полесражението. А понеже всеки ражда подобни на себе си, Джери беше такъв, какъвто е бил преди него Теренс и каквото са били преди сто години праотците на Теренс.

Затова Джери, случайно забелязал дивото куче, скрило се на завет от вята в ъгъла между платното и отвора на каютата, не се и замисли, че противникът му е по-едър и по-сilen. Той знаеше само, че пред него е древният му враг — дивото куче, което отдалече заобикаля огньовете на човека. С радостен лай, като привлече вниманието на капитан Ван Хорн, който виждаше и чуваше всичко, Джери се хвърли в атака. Дивото куче с невероятна бързина се спусна да бяга и презглава се претърколи по наклонената палуба, но Джери го застигна. Като се премяташе и усещаше остриите зъби, които се впиваха в него, то ту се зъбеше и тракаше зъби, ту скимтеше и хленчеше и в това скимтене се долавяха ужас, болка и подло смирение.

А Джери беше джентълмен, с други думи — благородно куче. Понеже врагът не се съпротивляваше, а гнусно пищеше и безпомощно се свиваше под него, той се отказа от намеренията си и се измъкна от водосточния улей, където бяха попаднали. Джери не мислеше за постъпката си. Бе направил това, защото беше създаден такъв. Той се изправи на клатушкащата се палуба и с удоволствие усети в устата си възхитителния вкус на кучешка козина, а в ушите му звучеше одобрителният вик на капитан Ван Хорн:

— Умник, Джери! Юнак си, Джери! Славно куче!

Оттегляйки се от мястото на сражението, Джери сякаш се беше възгордял и важно местеше лапите си. Той погледна през рамо скимтящото куче, като че ли казваше: „Засега, струва ми се, това ти стига! Друг път да не се мяркаш пред очите ми!“

Джери продължаваше да изследва своя нов мъничък свят, който изобщо не оставаше спокоен, а постоянно се издигаше и спадаше върху развълнуваната повърхност на морето. Тук бяха работниците, които се връщаха от Мериндж. Той реши да прегледа всеки от тях: посрещаха го с мърморене и ругатни, той отговаряше със страшно ръмжене. Бе дресиран така, че макар и да се движеше на четири крака, се смяташе по-горе от тези двуноги, защото винаги бе живял под закрилата на великия двуног бог с панталони — мистър Хегин.

Тук бяха и чуждите работници от Пендъфрин и от Залива на хилядата кораба. Джери искаше да ги опознае всички. В бъдеще можеше да му послужи. Но той не мислеше за това. Той просто се запознаваше с околната среда, без да се грижи за бъдещето и без да съзнава, че взима предпазни мерки.

Обогатявайки опита си, той бързо откри, че на „Еренджи“ също както на плантацията, където домашните слуги се отличаваха от работниците в полето, съществува една класа хора, които се отличават от връщащите се работници. Това бе екипажът на кораба. Петнайсетте чернокожи, от които се състоеше той, бяха по-близо до капитан Ван Хорн, отколкото другите. Те сякаш принадлежаха по-непосредствено на „Еренджи“ и на капитана. Те изпълняваха заповедите му, управляваха кормилото, обтягаха въжетата, мъкнеха на борда кофи с вода и стържеха палубата с четки.

От мистър Хегин Джери бе научил, че трябва да се отнася снизходително с домашната прислуга; сега капитан Ван Хорн го научи

да бъде по-снизходителен с екипажа, отколкото с връщащите се работници. С екипажа той можеше да си позволява по-малко волности, отколкото с другите. Щом капитан Ван Хорн не иска той да гони екипажа му, Джери смяташе за свой дълг да не го гони. От друга страна, винаги помнеше, че е куче на белия бог. Макар че не преследваше тия негри, той се въздържаше от каквато и да било фамилиарност с тях. Той ги наблюдаваше. Бе виждал как мистър Хегин шиба с камшик чернокожите си слуги. Те бяха междинно звено в световната схема и трябваше да бъдат следени, за да не забравят мястото си. Той им определяше мястото, но не допускаше равенство. В най-добрая случай можеше отвисоко да ги удостоява с вниманието си.

Той основно изследва кухнята, неудобно отделение на палубата, открито за ветровете, дъжда и бурята, където двама чернокожи в облаци от дим се бяха изхитрили да готвят върху малка печка ядене за осемдесетте души на борда.

После Джери се заинтересува от странното поведение на корабния екипаж. Чернокожите бяха завинтили в оградата на „Еренджи“ отвесни тръби, които служеха като подпорки за бодливата тел, която заобикаляше целия кораб. Единственото място, където нямаше тел, беше на около петнайсет дюйма до шкафута. Че това е предпазна мярка, Джери почувства интуитивно. Целия си живот, още от първия ден, той бе прекарал заобиколен от опасност, която винаги го бе застрашавала от страна на чернокожите. В къщата на плантацията Мериндж белите винаги гледаха накриво многобройните негри, които им работеха и им принадлежаха. Във всекидневната стая, където бяха масата, билярдът и грамофонът, имаше места за пушки, а до всеки креват във всяка спалня — готови револвери и винтовки. Мистър Хегин, Дерби и Боб, когато отиваха при своите чернокожи, винаги носеха на пояса си револвери.

Джери знаеше за какво служат тези издаващи шум предмети — това бяха оръдия за разрушение и смърт. Той бе виждал как унищожават живи същества — свине, кози, птици и крокодили. С помощта на тези предмети белите богове по волята си преодоляваха пространството, без да се помръднат от мястото си, и убиваха живи неща. А той, Джери, за да причини някому вреда, трябваше да измине известно разстояние и да се приближи до противника си. Той бе другояче устроен. Той бе ограничен. Всичко невъзможно ставаше

възможно за съвършените двуноги бели богове. Тяхната способност да унищожават неща, отделени на разстояние, беше донякъде сякаш по-далечно развитие на ноктите и зъбите. Без да се замисли и без да съзнава, той приемаше това по същия начин, както целия тайнствен свят около себе си.

Веднъж, беше отдавна, Джери бе видял дори как мистър Хегин пося смърт на разстояние, но по друг начин. От верандата мистър Хегин бе хвърлил пръчици избухлив динамит в шумящата тълпа чернокожи, които бяха нахлули от отвъдния свят. Те бяха измъкнали на брега до плантацията Мериндж своите дълги черни военни лодки, остроноси, инкрустирани със седеф.

Джери бе виждал немалко предпазни мерки, които белите богове взимаха, и сега, без да съзнава, видя в тази ограда от бодлива тел около плуващия малък свят знак за неизбежна опасност. Гибел и смърт бродеха наоколо, като дебнеха удобен случай да нападнат живота и да го задушат. За да живееш, трябва да бъдеш нашрек — Джери бе научил този закон от онова малко, което знаеше за живота.

Докато опъваха бодливата тел, Джери преживя още едно приключение с Леруми, работника от Мериндж, когото сутринта Биди бе съборила във водата с всичките му парчушини. Те се срещнаха на борда до отвора; Леруми се оглеждаше в едно евтино огледалце и разчесваше твърдите си коси с дървен гребен ръчна изработка.

Джери не обърна внимание на присъствието на Леруми, а изтича към кормилото, където помощникът Боркман следеше как екипажът опъва върху подпорките бодливата тел. А Леруми се озърна наоколо, убеди се, че никой не вижда краката му, прицели се и ритна сина на Теренс — четириногия си враг. Голият крак болезнено удари Джери по крайчеца на неотдавна отрязаната опашка и той, оскърен от това светотатство, побесня.

Капитан Ван Хорн стоеше на кормилото на левия борд, където определяше по платната посоката на вятъра и следеше чернокожия кормчия, и не видя Джери, който бе затулен от отвора. Но той забеляза как Леруми наведе рамо, докато пазеше равновесие на един крак, а с другия нанасяше удара. Последвалите събития му помогнаха да се досети какво бе станало.

Воят на Джери, когато падна и се преметна, скочи и захапа, беше наистина кучешки вопъл на негодувание. Той се впи в глазена, но

получи втори удар и се подхълъзна по палубата във водосточния улей; но все пак върху черната кожа останаха червени следи от неговите остри като игли зъби. Все още квичаш от негодувание, той запълзя по стръмния наклон, като се залавяше с нокти.

Леруми пак се огледа наоколо и като разбра, че го следят, реши да не прекалява. Той се спусна да бяга край отвора, като се опита да се изплъзне долу, но острите зъби на Джери се впиха в прасеца му. Джери, който сляпо се бе хвърлил в атака, се озова под краката на чернокожия. Тъкмо в този миг един внезапен порив на вятъра наду платната и Леруми се простря в целия си ръст. Напразно мъчейки се да се изправи на крака, той попадна върху бодливата тел откъм изложената срещу вятъра страна.

Чернокожите, които се трупаха върху палубата, записаха от удоволствие, а Джери, като видя противника си изваден от строя и понеже погрешно смяташе себе си за обект на подигравките, с не по-малка ярост се нахвърли върху негрите, като залавяше и хапеше тичащите покрай него крака. Те скачаха долу в каютата и коридора, тичаха към бугшприта, катереха се по въжетата и увисваха във въздуха като чудовищни птици. В края на краищата на палубата остана Джери, без да се смята екипажът на кораба; но Джери вече се бе научил да прави разлика. Капитан Ван Хорн повика Джери, поглади го и разсмян го обсипа с похвали; после се обърна към многобройните си пасажери и им каза на невероятния морски жаргон на англичаните:

— Ей, вие, момчета! На вас говоря. Това куче е мое. Ако някой от вас побутне това куче, зле ще си изпати. Седем шишета ще изкарам от него^[1]. Вие не давайте воля на краката си. А аз ще държа мирно кучето си. Разбрахте ли?

И пасажерите, които все още висяха във въздуха, блъскаха с черните си очи и жално цвъртяха помежду си, приеха закона на белия. Дори Леруми, здравата издраскан от бодливата тел, не ругаеше и не заплашваше. Бършайки с пръста драскотините си, той прошепна:

— Бога ми, зло куче! Зло куче!

Това накара шкипера да се усмихне, а другарите му да се изсмеят оглушително.

Но Джери не можеше да бъде наречен зъл. От Биди и Теренс беше наследил буйния си и безстрашен нрав. Както Биди и Теренс той изпитваше наслада от гонитбата на негри. Това беше резултат от

дресировката: тъй го бяха дресирали, когато беше още съвсем мъничко кученце. Негрите бяха негри, а белите хора бяха богове и белите богове го бяха научили да преследва негрите и да следи за това те да заемат подобаващото им се нищожно място в света. Белите държаха целия свят в ръцете си. Негрите... нима той не знаеше, че те винаги бяха принудени да си стоят в своето жалко положение? Нима не виждаше как в плантацията Мериндж понякога ги връзваха за палмите и ги биеха с камшик по гърба, като откъсваха парчета месо? Нищо чудно, че породистият ирландски териер, заобиколен от любовта на белия бог, започна да гледа на негрите с очите на белия бог и да се държи с тях така, че да заслужи неговата похвала.

Този ден бе за Джери пълен с грижи. На „Еренджи“ всичко беше ново и странно и постоянно се случваха любопитни неща. Джери още веднъж се срещна с дивото куче, което предателски го нападна из засада. Сандъците с багажа на чернокожите бяха нахвърляни безредно и между два сандъка вния ред бе останало малко пространство. От тази дупка дивото куче скочи върху Джери, който, повикан от шкипера, тъкмо минаваше тичешком. То впи острите си зъби в жълтата кадифена кожа на Джери и бързо се оттегли в дупката си.

Отново чувствата на Джери бяха оскърбени. Той разбираше фланговата атака. Често бе играл така с Майк, макар че тяхното беше само игра. Но да отстъпи, без да се сражава, когато боят вече е започнал, това беше чуждо на привичките и характера на Джери. Със справедливо негодувание той се втурна към дупката подир врага. Но тук всички, всички предимства бяха на страната на дивото куче — то най-добре се сражаваше из засада. Когато се хвърли в тясното пространство, Джери си удари главата в горния сандък и след миг почувства до самата си муцуна озъбената уста на неприяителя.

Нямаше никаква възможност да се добере до дивото куче и да връхлети отгоре му с цялата си тежест както при открита атака. На Джери му оставаше само да пълзи, да се върти и да се мъчи да проникне напред, но всеки път го посрещаха остри зъби. И все пак, в края на краишата, той щеше да надделее, ако минаващият Боркман не се бе навел и не бе изтеглил Джери за задния крак. Пак се чу гласът на капитан Ван Хорн и Джери послушно изтича към кормилото.

Обядваха на палубата, под сянката на бизана, и Джери, седнал между двамата мъже, получи своята порция. Той вече бе успял да си

извади заключение, че от двамата бели капитанът е по-висш бог, който дава разпореждания, а помощникът ги изпълнява. На свой ред помощникът командва чернокожите, но никога не дава заповеди на капитана. Затова Джери почвства влечеие към капитана и се премести по-близо до него. Когато нався нос в чинията на капитана, той ласкаво го смъмри. Но когато само помириса парата на чашата с чай на помощника, той го чукна по носа с мръсния си пръст. Освен това помощникът нито веднъж не му подаде нещо от яденето.

Капитан Ван Хорн му даде най-напред едно старо канче с овесена каша, богато полята със сгъстен каймак и подсладена със захар; захар сложи препълнена лъжица. После постоянно му даваше парчета хляб с масло и парчета риба, която преди това грижливо очистваше от дребните кости.

Неговият любим мистър Хегин никога не бе го хранил по време на обяд и сега Джери бе извън себе си от радост. Той беше още малко кученце и толкова се увлече, че скоро започна прекалено настойчиво да иска от капитана още риба и хляб с масло. Веднъж дори изляя молбата си. Това наведе капитана на мисълта да го научи да „говори“ и той веднага се залови за работа.

На петата минута Джери вече говореше тихо, с мек, ласкав, едносричен лай. Освен това бе научил, че думата „седни“ е различна от „легни“, и бе разбрал, че трябва да сяда всеки път, когато кажат, а после да чака, докато му дадат парче храна.

По-нататък неговият „речник“ се обогати с три думи. Отсега „говори“ започна да означава за него „говори“, а „седни“ — „седни“, а не „легни“. Третата дума беше „шкипер“. Той бе чул как помощникът няколко пъти бе нарекъл с това име капитан Ван Хорн. Щом човешкото същество викаше „Майкъл“, този вик се отнасяше до Майкъл, а не до Биди, или до Теренс, или до самия него; Джери знаеше това, а сега узна, че „шкипер“ е името на двуногия бял господар на този нов плаващ свят.

— Това наистина не е просто куче — каза Ван Хорн на помощника си. — Зад тези кафяви очи виждаш истински човешки мозък. То е на шест месеца. Всяко шестгодишно момче би се смятало за феномен, ако научи за пет минути всичко, което научи то. Да, дявол ме взел! Кучешкият мозък сигурно прилича на човешкия. Щом кучето действа като човек, сигурно и мисли като човек.

[1] Седем шишета ще изкарам от него — Ще го пребия от бой; в англ. оригинал „I knock 'm seven bells outa“ (*British informal* to knock seven bells out of — to give a severe beating to). — Бел.ел.кор. ↑

ГЛАВА IV

Към главната каюта водеше стръмна стълба, а по нея след обяда капитанът сне Джери на ръце. Това беше голяма стая по цялата ширина на „Еренджи“; на кърмата имаше лазарет, а на носа — малка стаичка. По-нататък зад дебела преграда се намираше помещението на екипажа. В малката стаичка живееха Ван Хорн и Боркман, а главната каюта заемаха шестдесетте работници. Те седяха или се търкаляха по пода и по дългите скамейки от двете страни на каютата.

Като влезе в малката каюта, капитанът хвърли в ъгъла едно одеяло и даде на Джери да разбере, че това е леглото му. Джери, здравата похагнал и уморен след такъв натоварен ден, веднага заспа.

След един час го разбуди влезлият Боркман. Джери приветливо замаха с парченцето от опашката си и се усмихна, но помощникът се намръщи и сърдито измърмори нещо през зъби. Тогава Джери престана да се усмихва и спокойно започна само да го следи. Помощникът бе дошъл да глътне малко спирт. Той крадеше от запасите на капитан Ван Хорн. Джери не знаеше това. В плантацията той често бе виждал белите да пият. Но в държането на Боркман имаше нещо необикновено. Той пиеше сякаш тихомълком, крадешком и Джери съмътно създаваше това. Каква беше работата, той не знаеше, но усетил нещо недобро, започна подозрително да се взира в него.

След като помощникът си излезе, Джери можеше да поспи, но недобре затворената врата шумно се отвори. Той отвори очи и се приготви да посрещне незнайния неприятел, но понеже нямаше никой, започна да следи една хлебарка, която пълзеше по стената. Когато стана и предпазливо пристъпи към нея, хлебарката избяга и с шумолене се скри в една цепнатина. Джери познаваше хлебарките добре, но на „Еренджи“ обитаваше особена порода и при срещата с нея му бе писано да научи много работи.

Като изследва набързо стаята, той излезе в голямата каюта. Тук навсякъде се търкаляха чернокожи. Джери реши да освидетелства всеки, като видя в това свой дълг пред шкипера. Те се мръщеха и

тихичко ругаеха, когато той се навеждаше да ги помирише. Един се осмели да го заплаши с юмрук, но Джери, вместо да се отдръпне, показа зъби и се приготви за скок. Чернокожият бързо отпусна ръка и започна тихо и ласкаво да мърмори, което, разбира се, говореше за разкаяние; другарите му се захилиха и Джери отмина. В това нямаше нищо ново. От чернокожите винаги трябва да се очаква удар, ако наблизо няма бели. И помощникът, и капитанът бяха на палубата и Джери, макар че не беше страхлив, продължи изследванията си предпазливо.

Но на входа на лазарета, на кърмата, той забрави всяка възможност за предпазливост и се втурна срещу новата миризма, която стигна до ноздрите му. В ниската тъмна стая имаше някакво странно същество, което той досега не бе надушил. На груба рогозка, постлана върху сандъците с тютюн и петдесетфунтовите тенекии с брашно, лежеше по риза младо чернокожно момиче.

Изглежда, то се спотайваше или се криеше и Джери веднага почувства това, а той отдавна знаеше, че нещо не е наред, ако някой чернокож се мъчи да се скрие или да огейка. То с ужас извика, когато той тревожно залая и се спусна към него. Но то не го удари, макар че неговите зъби одраскаха голата му ръка. То вече не викаше. Беше се свило на рогозката си, трепереше и не се защитаваше. Впил зъби в тънката му риза, той я тресеше и дърпаше, като сърдито ръмжеше и от време на време лаеше, за да повика шкипера или помощника.

По време на борбата равновесието на сандъците и тенекиите се наруши и целият куп се срути на земята. Тогава Джери залая още по-бясно, а чернокожите, които надзъртаха от каютата, безжалостно се смееха.

Когато дойде шкиперът, Джери замаха с отрязаната си опашка и като сви уши, още по-силно задърпа тънката памучна тъкан на ризата. Той очакваше похвала за поведението си, но когато шкиперът му заповядва да пусне момичето, той се подчини и разбра, че това скрито, поразено от ужас същество по нещо се отличава от другите такива същества и че трябва да се отнася с него другояче.

А момичето бе изпитало такъв страх, какъвто малцина могат да преживеят. Ван Хорн го наричаше досаден товар и би бил радостен да се отърве от този товар, обаче без да го унищожава. От такова именно

унищожение той го бе спасил, когато го бе купил, давайки в замяна една тълста свиня.

То беше глупаво, бездушно болно създание; младежите от неговото село не ѝ обръщали никакво внимание и когато навършила дванайсет години, разочарованите родители я пред назначили за готварския котел. Когато капитан Ван Хорн я срещна за пръв път, тя беше централна фигура в една траурна процесия на бреговете на река Балебуля.

Съвсем не е красавица — такава бе присъдата му, когато той спря процесията. Мършава, с келява кожа, покрита със засъхнали струпни — следи от болестта, наричана „букуа“, — тя бе с вързани ръце и крака и висеше като свиня от дебелия прът върху раменете на носачите, които възнамеряваха да се нахранят с нея. Без всякаква надежда да бъде пощадена, тя не молеше за помощ, а в изцъклените ѝ очи бе застинал безгранични ужас.

Като заговори на универсалния английски морски жаргон, капитан Ван Хорн узна, че тя не се ползва с любовта на своите спътници и че те я носят към река Балебуля, за да забият там кол и да я потопят до самата шия във водата. Но преди да забият кола, те мислеха да ѝ изкълчат ставите и да счупят костите на ръцете и краката ѝ. Това не беше нито религиозен обред, нито умилостивителна жертва за жестоките богове на джунглата, а чисто гастрономичен въпрос. Живото мясо, пригответо по такъв начин, ставаше меко и вкусно. А момичето, както заявиха спътниците му, несъмнено имаше нужда от такава манипулация. Два дни престояване във водата, казаха те на капитана, ще свършат работата си. После ще я убият, ще запалят огън и ще повикат другарите си.

Капитан Ван Хорн се пазари около половин час, като доказваше, че момичето няма никаква цена, после купи една свиня за пет долара и им я даде в замяна срещу момичето. Понеже плати за свинята със стока, а стоките бяха оценени сто процента повече, отколкото струваха в действителност, момичето му струваше два долара и петдесет цента.

И оттук започнаха затрудненията на капитан Ван Хорн, който не можеше да се отърве от момичето. Той много добре познаваше туземците на Малайта, за да го предаде на някого от обитателите на този остров. Вождът на племето суу Ишикова предложи за него сто кокосови ореха, а на брега Мала вождът Бау даваше две пилета. Но

това предложение бе съпроводено с насмешка и свидетелстваше за презрението на стария негодник към мършавостта на момичето. Капитан Ван Хорн не успя да влезе във връзка с мисионерския кораб „Западен кръст“ — там момичето щеше да бъде в безопасност — и бе принуден да я държи в тясното помещение на „Еренджи“, докато успееше да я прати при мисионерите.

Но момичето не чувстваше към него никаква благодарност, защото беше много глупаво. Тя, която бе продадена за една тълста свиня, смяташе, че нейната плачевна съдба на този свят не се е изменила. Бяха я обрекли на изяждане и си оставаше обречена на изяждане. Изменило се беше само предназначението й и сега без съмнение щеше да я изяде големият бял господар на „Еренджи“, когато тя достатъчно затъстее. Неговите намерения към нея станаха явни от самото начало, когато той се опита да я охрани. А тя го надхитри и упорито ядеше само толкова, колкото да не умре.

В резултат тя, която цял живот бе прекарала из горите и ни веднъж не бе стъпвала в лодка, сега безспорно се носеше из океана в шемета на един кошмарен ужас. На морския жаргон, разпространен сред чернокожите по хилядите острови, пасажерите на „Еренджи“ потвърдиха нейния страх.

— Аз ти казвам — разправяше един, — скоро този големият, белият господар ще те направи каи-каи.

А друг допълваше:

— Големият бял господар ще те направи каи-каи, аз ти казвам, той си точи зъбите.

„Каи-каи“ на морски жаргон значеше „ям“. Дори Джери знаеше това. Думата „ям“ я нямаше в речника му, за разлика от „каи-каи“, която означаваше повече от „ям“, понеже служеше и за съществително, и за глагол.

Но момичето никога не отговаряше на закачките на чернокожите. То мълчеше през цялото време и не говореше дори с капитан Ван Хорн, който не знаеше и името й.

Привечер, след приключението с момичето в лазарета, Джери пак излезе на палубата. С Джери в ръце шкиперът се изкачи по стълбата и щом стъпи на палубата, Джери направи ново откритие: земя! Той не я виждаше, но я подуши високо вирнал нос. Джери се разположи срещу вятъра и започна да души из въздуха, който бе

донесъл вестта за земята; и с носа си той сякаш четеше във въздуха, както човек чете вестник. Той усети солената миризма на морския бряг и влажната тина на мангровите блата, благованния аромат на тропическата растителност и слабия, много слаб оствър мириз на дим от тлеещи огньове.

Пасатният вятър, който бе подгонил „Еренджи“ във водите, защитени от издадения нос Малаита, сега утихваše и корабът започна да се полюлява върху слабите вълни; чуваše се трясък от лостове и скрипци и шумът от свалянето на платната. Джери с насмешливо презрение поглеждаше платното, което подскачаше над главата му. Той бе разбрал вече празната вятърничавост на неговите заплахи, но се пазеше от скрипците и лостовете и ги заобикаляше.

Капитан Ван Хорн, ползвайки се от затишието, реши да предаде на екипажа урок по стрелба и заповяда да донесат лиенфилдските пушки. Изведнъж Джери се сниши върху палубата и тихо запълзя напред. Но дивото куче, което се бе отдалечило на три фута от дупката си под сандъците, не дремеше. То забеляза Джери и страшно заръмжа. Ръмженето бе злобно, както и целият му живот. Малките животни се бояха от това ръмжене, но то не изплаши Джери, който настойчиво се промъкваše напред. Когато дивото куче се втурна към дупката под сандъците, Джери се понесе подир него, но врагът се изплъзна. Като хвърли през борда парчета дърво, бутилки и празни кутии, капитан Ван Хорн заповяда на осемте матроси от екипажа си да стрелят. Джери бе във възторг от пущечната стрелба и към гърмежите се присъедини и неговият възбуден лай. Чернокожите пасажери пълзяха по палубата и събираха празните медни гилзи; за тях това бяха ценни предмети и те тутакси ги завираха още горещи в продупчените си уши. В техните уши бяха пробити много дупки; най-малката можеше да събере гилза, в други стърчаха глинени лули, пръчки тютюн и дори кутийки кибрит. А имаше и такива дупки, в които се крепяха дървени цилиндри с диаметър по три дюйма.

Помощникът и капитанът носеха на пояса си автоматични револвери. Те започнаха да стрелят изстрел след изстрел за голямо учудване на чернокожите, които със затаен дъх следяха стрелбата. Екипажът стреляше слабо, но капитан Ван Хорн, както всеки капитан на Соломоновите острови, знаеше, че туземците — жители на горите и крайбрежията — стрелят още по-лошо и че на стрелбата на екипажа

може да се разчита, ако в момент на опасност не му скимне да премине на страната на врага.

Отначало автоматичният револвер на Боркман направи засечка и капитан Ван Хорн направи забележка на помощника си, че не чисти и не смазва оръжието си. После Ван Хорн с упрек попита Боркман колко чашки е обърнал днес и дали не се обяснява с това несполучливата му стрелба. Боркман обясни, че имал треска, а Ван Хорн остана със съмненията си и след малко, като седна в сянката на бизана и взе на ръце Джери, сподели с него съображенията си.

— Наистина, цяло нещастие е с него, Джери... И всичко е от ракията — обясняваше капитан Ван Хорн. — Дявол го взел, аз заради това трябва да карам и своето дежурство, и неговото. А той казва — треска. Не вярвай, Джери! Всичко е от ракията — най-обикновена раки-я! А той е добър моряк, Джери, когато е трезвен. Но когато се напие, става полуумен. Главата му се върти, ходи като замаян; при буря хърка, при мъртва тишина страда от безсъница. Джери, ти едва влизаш в света със своите четири кадифени лапки; послушай съвета на опитния моряк и не се докосвай до ракията. Вярвай ми, Джери, моето момче — послушай своя баща, — от ракията добро няма да видиш.

После капитан Ван Хорн оставил Джери на палубата да дебне дивото куче, слезе в малката каюта и сръбна от бутилката, от която бе пил Боркман.

Дебненето на дивото куче се превърна в забавна игра за Джери; той не беше злобен, а сега се наслаждаваше от душа. Освен това тази игра го преизпълваше с възхитителното съзнание за собствената му сила, понеже дивото куче винаги бягаше от него. Що се отнася до кучетата, Джери бе героят на палубата на „Еренджи“. На него не му идваше наум да се осведоми дали поведението му е приятно на дивото куче, а всъщност тази особа влечеше по негова вина жалко съществуване. Когато Джери беше на палубата, дивото куче не смееше да се отдалечи от леговището си и живееше в страх и трепет от дебелото малко кученце, което не се боеше от неговото ръмжене.

Привечер Джери, след като още веднъж даде урок на дивото куче, изтича при кормилото и намери там шкипера. Той седеше със свити крака на палубата, облегнал гръб на ниските перила, и разсеяно гледаше морето. Джери подуши голите му прасци — не че искаше да провери дали са неговите, а просто защото харесваше миризмата му и

освен това виждаше в това един вид приятелско приветствие. Но Ван Хорн не му обърна внимание и продължаваше да гледа в далечината. Той дори не забеляза кученцето.

Джери сложи муцуната си върху коленете на шкиперта и дълго и внимателно го гледа в лицето. Сега вече шкиперът го забеляза и бе приятно трогнат, ала не даде да се разбере и продължи да седи неподвижно. Джери реши да опита нов начин. Шкиперът бе опрял лакът на другото си коляно, а ръката му лениво висеше надолу; Джери пъхна меката си златиста муцунка до самите очи в полуразтворената ръка и се притай в тази поза. Той не видя как очите на шкиперта пламнаха, погледът му се откъсна от морето и се обърна към кучето. Джери постоя още малко, без да се помръдне, и после високо заскимтя.

Шкиперът не издържа и се разсмя от сърце, а Джери в прилив на любов присви копринените си уши, топлейки се в лъчите от усмивката на бога. Смехът на шкиперта накара Джери да размаха бясно опашката си. Полуразтворената ръка се сви и силно го стисна, така че не можеше да движи главата си. После ръката започна да го люлее с такава сила, че Джери едва се задържаше на крака.

Той блаженстваше. Нещо повече — бе в екстаз. Джери знаеше, че в това грубо стискане няма гняв и че то не е опасно; това бе същата игра, каквато той играеше с Майкъл. Понякога той бе играл така и с Биди и с любов бе се забавлявал с нея. А в изключителни случаи сам мистър Хегин галено го притискал. За Джери тази игра бе пълна с дълбок смисъл.

Когато Ван Хорн започна да го люлее по-силно, Джери сърдито заръмжа и ръмженето му ставаше все по-силно и по-силно със засилването на люлеенето. Но това беше игра, той само се преструваше, че иска да ухапе този, когото обичаше така горещо. Той се дърпаше, като се мъчеше да измъкне главата си и да захапе гънка от кожата, която така силно притискаше бузата му.

Когато след едно силно разтърсане шкиперът го освободи и отметна настрани, той се върна, като ръмжеше и се зъбеше, и ръката пак стисна муцуната му и започна да я клати. Играта продължаваше и възбудата на Джери растеше. Веднъж шкиперът се забави и Джери улови ръката му, но не я стисна със зъби. Зъбите оставиха върху кожата отпечатък, но това не бе ухапване.

Играта ставаше все по-груба и Джери се забрави. Продължавайки да играе, той толкова се увлече, че взе играта за истинска. Това беше сражение, борба с ръката, която го хващаше, разтърсваше и отхвърляше. Той вече не се преструваше, а ръмжеше истински. А когато го мятаха назад и той наново се хвърляше в атака, от гърдите му се изтръгваше истеричен зънлив кучешки лай. И капитан Ван Хорн, внезапно разbral, му протегна отворена ръката си като символ на мир — символ, толкова дребен, колкото и човешката ръка. В същото време той произнесе само една дума: Джери!

В тази дума се съдържаше всичко — и властен упрек, и заповед, и пълната настойчивост на любовта.

Джери разбра и веднага дойде на себе си. Той тутакси се разкая, смири се, дръпна назад уши, молейки за прошка, а сърцето му затрептя в прилив на любов. Нападащото куче с открити зъби се превърна в мека копринена топчица; той изтича към протегнатата ръка и я лизна; розово-червеният език блесна като скъпоценен камък между два реда ослепително бели зъби. А след миг Джери блаженстваше в прегръдките на шкипера — притискаше муцуна към бузата му и го лижеше, сякаш искаше с целувки да замести членоразделната реч. Това беше истински празник и двамата от душа му се наслаждаваха.

— Дявол да ме вземе! — заговори Ван Хорн. — Ти целият си едно кльбце от обтегнати нерви, със златно сърце и всичко това обвито отвън със златна кожичка. Джери, ти си злато, чисто злато и в целия свят няма друго такова куче. Сърцето ти е златно, златно мое куче. Обичай ме и аз ще бъда добър с тебе и ще те обичам винаги, во веки веков.

И капитанът на „Еренджи“, бос, с риза за шест пенса и препаска около бедрата, който търгуваше с роби, караше чернокожите канибали, никога не се разделяше със своя автоматичен револвер, чиято глава бе оценена в десетки крайморски села и горски крепости и който минаваше за най-сурория шкипер на Соломоновите острови, където остава жив само този, който е жесток, изведенъж замига, очите му се замъглиха и за известно време той престана да вижда кученцето.

ГЛАВА V

Тропичната нощ бързо погълна „Еренджи“. Корабът ту се люлееше в затишие, ту се наклоняваше и гмуркаше под ударите на вятъра и дъждъта откъм Малаита, острова на канибалите. Тук югоизточният пасатен вятър спря и времето се промени. Да се готови в кухнята на откритата палуба стана истинско наказание, а чернокожите работници, които ходеха голи, бяха принудени да се приберат долу.

Първото дежурство от осем до дванайсет пое помощникът, а капитан Ван Хорн, който не искаше да стои на поройния дъжд, слезе в малката каюта, като взе със себе си Джери. Джери бе изморен от безкрайните приключения този ден — най-безпокойния в целия му живот; той заспа, а в съня си ръмжеше и мърдаше с лапи; шкиперът го погледна за последен път, намали светлината на лампата и като се усмихна, продума:

— Ето го дивото куче, Джери. Дръж!

Джери спеше тъй дълбоко, че не чуваше нищо. Дъждът престана, като отнесе със себе си последното дихание на вятъра и превърна каютата в задушлива парна баня, а задъханият шкипер — в мокра от пот риза и набедрена препаска — стана, взе под мишницата възглавницата и излезе на палубата.

Джери се събуди от една грамадна хлебарка, която го ухапа за чувствителното местенце между пръстите, където кожата не е покрита с косми. Джери тръсна пострадалата си лапа и погледна хлебарката, която не направи опит да бяга, а се отдалечи с достойнство. Той я проследи как се присъедини към други хлебарки, които маршируваха по пода. Никога не беше ги виждал в такова количество. Те бяха грамадни и пълзяха на всички страни. Дълги върволици изпълзяваха от пукнатините и слизаха по стената да се присъединят към другарките си, които се разхождаха по пода.

Според Джери това беше съвсем недопустимо. Мистър Хегин, Дерби и Боб не можеха да търпят хлебарките, а тяхното мнение беше и негово. Хлебарката беше вечният враг в тропиците. Джери се хвърли

към най-близката с намерение да я смачка с лапа. Но насекомото направи нещо, което той никак не очакваше от една хлебарка. То се вдигна във въздуха и полетя като птица. И сякаш по сигнал цялата маса хлебарки се вдигнаха във въздуха и изпълниха стаята, като се въртяха и размахваха крила.

Джери атакува крилатата войска: той скачаше, тракаше със зъби и се мъчеше с лапи да събори някоя хвърчаща гадина. Понякога успяваше и по такъв начин унищожи няколко. Сражението не престана дотогава, докато всички хлебарки, сякаш пак по сигнал, не изчезнаха в многобройните цепнатини, оставяйки го сам на полесражението.

Тутакси на Джери му мина през ума: къде е шкиперът? Той знаеше, че го няма в стаята, но все пак се изправи на задните си лапи и изследва ниската пейка. Чувствителните му ноздри затрепкаха и той заскимтя от удоволствие, когато усети миризмата на лежалия скоро тук шкипер. А парченцето опашка се завъртя наляво и надясно.

Но къде беше шкиперът? Тази мисъл човъркаше мозъка му също така, както ако той беше човешки мозък. И по същия начин мисълта предшестваше у него действието. Вратата бе широко отворена и подпряна с кука и Джери се завтече към голямата каюта, където шестдесетина чернокожи стенеха, въздишаха и хъркаха в съня си. Те лежаха плътно един до друг на пода и по дългите скамейки и Джери бе принуден да прескача през голите им крака. А белия бог го нямаше наблизо, за да го защити. Той знаеше това, но не се боеше.

Като се увери, че шкиперът не е в каютата, Джери се приготви за опасното изкачване по стръмните стъпала, които напомняха прикрепена стълба, но тук си спомни за лазарета. Той влезе вътре и помириса спящото момиче с памучната риза, което мислеше, че Ван Хорн ще го изяде, ако успее да го угои.

Като се върна при стълбата, Джери погледна нагоре и зачака с надежда, че ще се покаже шкиперът и ще го изнесе на палубата. Шкиперът бе минал оттук; Джери знаеше това поради две основания: той можеше да мине само по този път; обонянието подсказа на Джери, че той наистина бе минал оттук. Първият му опит да се изкачи по стълбата започна добре. Той изкачи три стъпала, но изведнъж „Еренджи“ се наклони и веднага пак се изправи, а Джери се подхълзна и падна. Двама-трима чернокожи се бяха събудили и го наблюдаваха, докато си приготвяха дъвка от бетел и зелени листа.

Два пъти Джери се подхлъзна още на първите стъпала, а чернокожите, разбудени от другарите си, седяха и му се смееха. Четвъртия път Джери се изхитри да стигне до средата на стълбата, но оттам тежко се строполи на една страна. Падането му бе посрещнато с тих смях и ругатни, които напомняха цвъртене на грамадни птици. Джери се изправи на крака, нелепо се наежи и презрително заръмжа срещу тези низши двуноги същества, които идваха и си отиваха и се подчиняваха на волята на великите двуноги богове, като шкипера и мистър Хегин.

Джери не се обезкуражи от падането и пак се закатери по стълбата. Временното затишие му помогна да стигне до горните стъпала, а когато пак дойде голяма вълна, той се задържа, като се залови с предните си лапи, и излезе на палубата.

На средната част на палубата до отвора седяха няколко души от екипажа и Леруми. Джери предпазливо ги подуши всичките и настръхна, когато Леруми тихо и заплашително изсъска. На кормилото при кърмата той намери чернокожия кормчия, а до него стоеше на вахта помощникът. Помощникът го заговори и се наведе да го погали, но Джери навири нос и усети наблизо шкипера. Той сякаш помоли за извинение, като размаха опашка; после тичешком се спусна срещу вятъра и налучка шкипера. Шкиперът спеше дълбоко, легнал по гръб, и изпод одеялото стърчеше само главата му.

Джери най-напред радостно го подуши и помаха с опашка. Но шкиперът не се събуди. Росеше ситен дъжд и Джери настръхнал се мушна в ъгълчето между главата и рамото му. Това разбуди шкипера, който ласкато прошепна: „Джери!“, а в отговор Джери допря до бузата му студения си влажен нос. И шкиперът пак заспа. Но не и Джери. Той повдигна с нос края на одеялото и пропълзя през рамото му, докато се озова под одеялото. Тогава шкиперът пак се събуди и му помогна да се настани по-удобно.

Но Джери все още бе недоволен и се въртя, докато се завря между ръката и тялото на шкипера и сложи главата си на рамото му. И едва тогава с дълбока въздишка на удовлетворение заспа.

Няколко пъти моряците разпъваха платната срещу вятъра и будиха шкипера и всеки път той си спомняше за кученцето и ласкато го притискаше до себе си. А Джери се размърдваше в съня си и се гушеше по-близо до него.

Макар че бе забележително кученце, Джери не можеше да разбере много неща и никога не узна какво впечатление направи на капитана мекото топло допирание на кадифеното му тяло. А капитанът си спомни как преди много години бе държал на ръце своето спящо момиченце, когато бе още бебе. И този спомен бе тъй жив, че той се събуди съвсем и пред очите му започнаха да изплуват безкрайни картини от миналото, още от детството на момиченцето. Нито един бял на Соломоновите острови не знаеше каква тежест носи капитан Ван Хорн — тежест, която често не го напускаше дори на сън. И на Соломоновите острови той бе дошъл с напразната надежда да заглуши тези спомени.

Паметта, събудена от мекото кученце, което спеше в прегръдките му, започна да рисува картините на миналото. Той видя детето и майка му в малката квартира в Харлем. Е, наистина, квартиратата бе малка, но тримата щастливи обитатели я бяха превърнали в рай.

Той видя светлите като лен коси на момиченцето си, които ставаха все по-дълги, завиваха се на кичури и колелца и най-после се спуснаха по гърба на две дебели дълги плитки, като потъмняваха, ставаха златисти като на майката. Той нямаше сили да прогони тези спомени и дори нарочно се спираше на тях, сякаш се мъчеше така да засенчи онази единствена картина от миналото, която не искаше да види.

Спомни си за работата си, за служебния трамваен вагон и за персонала, който ръководеше. Той се замисли какво ли прави сега Кленси, неговата дясна ръка. В паметта му изплува онзи дълъг ден, когато го вдигнаха от леглото в три часа сутринта: трябваше да се измъкне от витрината на аптекарския магазин един преобърнал се трамвай и пак да се постави върху релсите. Те работиха цял ден, вдигнаха прегазените пет-шест души и се върнаха в трамвайното депо към девет вечерта. И веднага пак го повикаха на работа.

— Слава тебе, Господи! — каза Кленси, който живееше в съседство. Ван Хорн си спомни как той бършеше потта от грозното си лице. — Слава тебе, Господи, никаква съвсем дребна работа, и то само на десетина пресечки от нас. Щом свършим, и хайде вкъщи, а момчетата нека откарат вагона в работилницата за ремонт.

— Ще трябва само да го повдигнем за малко — отговори той.

— Но какво се е случило? — попита Били Джейфърс, един от работниците.

— Премазали някого и не могат да го измъкнат — отговори той и те тръгнаха, като се настаниха на платформата на служебния вагон.

Той ясно си спомни всички подробности: колко дълго пътуваха, как ги задържа пожарната команда, която с маркучи и стълби бързаше за пожар, а той и Кленси в това време се шегуваха с Джейфърс, че заради извънредната нощна работа не може да отиде на среща с несъществуващи момичета.

Те видяха дълга редица спрели трамваи, полиция, която възпираще тълпата, две коли за бърза помощ, които чакаха товара си, и млад дежурен полицай, блед и разтреперан, който се обърна към него с думите:

— Ужасно нещо, момче! Страшно е да се гледа! Две жени. Не можахме да ги изтеглим. Аз се мъчих. Едната май още е жива.

Но той, здрав и силен мъж, бе свикнал с работата си. Денят бе го изморил, вече мечтаеше за светлата квартира през няколко улици оттук, където щеше да отиде, когато свършише. На полицая отговори безгрижно и уверено, че ще ги измъкне за един миг, и пропълзя на четири крака под вагона.

И пак мислено видя как светла електрическият му фенер и как той погледна. Пак се мярнаха пред очите му тежките златисти коси; после пръстът му се изпълзна от копчето на фенера и над него се спусна мрак.

— Какво, едната още живе ли е? — попита развълнуваният полицай.

Той повтори въпроса си, докато Ван Хорн събираше сили да натисне копчето на фенера.

Чу собствения си отговор:

— Сега ще ви кажа...

И пак погледна. Гледа дълго.

— И двете са мъртви — отговори спокойно. — Кленси, дай ми крик трети номер, а ти се мушни от другия край.

Ван Хорн лежеше по гръб и гледаше нагоре потрепващите над главата му самотна звезда, която мъждукаше през един разкъсан облак. Старата болка свиваше сърцето му, гърлото му бе засъхнало, очите му горяха. И той знаеше — това, което нито един човек не знаеше — защо

бе попаднал на Соломоновите острови, защо бе станал шкипер на „Еренджи“, ловеше негри, рискуваше главата си и пиеше уиски повече, отколкото би трябвало да пие човек.

Оттогава не поглеждаше жена. И белите бяха забелязали, че бе подчертано студен с децата — както с черните, така и с белите.

Но след като успя да погледне в очите най-страшния си спомен, Ван Хорн скоро заспа и унесен в дрямка, с наслада усещаше върху рамото си главата на Джери. По едно време Джери, който сънуваше брега на Мериндж, мистър Хегин, Биди, Теренс и Майкъл, тихично заскимтя. Ван Хорн се повдигна, ласкателно го привлече към себе си и злобно промърмори:

— Само да посмее някой негър да побутне това куче...!

В полунощ, когато помощникът се допря до рамото му да го събуди, Ван Хорн в просъници машинално и бързо хвана с дясната си ръка револвера, който висеше на кръста му, и забъбри:

— Само да посмее някой негър да побутне това куче...

— Това трябва да е нос Копо пред нас — обясни Боркман, когато стояха срещу вятъра и гледаха неясното очертание на сушата. — Взели сме не повече от десет мили и вятърът не е благоприятен.

— Там горе се мъти нещо, да видим какво ще излезе — каза Ван Хорн, когато двамата преместиха поглед към разкъсаните облаци, които затуляха мъждукащите звезди.

Едва успя помощникът да донесе одеялото си и да се настани на палубата, когато ги лъхна свеж вятър откъм сушата и „Еренджи“ се понесе по гладката водна повърхност със скорост девет възела. Отначало Джери се опита да стои на вахта заедно с шкипера, но скоро се сви на кълбце и задряма, допрял муцуна до босия крак на шкипера.

Когато Ван Хорн го зави с одеялото и го сложи на палубата, той пак веднага заспа; но после също така бързо се събуди, измъкна се изпод одеялото и тръгна подир шкипера напред-назад по палубата. Тогава шкиперът му предаде нов урок и след пет минути Джери го усвои. Шкиперът искаше Джери да стои под одеялото, докато той крачи по палубата покрай Джери.

В четири часа помощникът пое вахтата.

— Изминали сме трийсет мили — каза му Ван Хорн. — Но сега вятърът пак се обърна. Може да има буря. По-добре хвърлете на

палубата платнищата и поставете часови. Те, разбира се, ще заспят, но нека спят на платнищата.

Джери се събуди, когато шкиперът се пъхна под одеялото, и сякаш беше установен от векове обичай, се сви на кълбо между ръката и тялото му. Шкиперът притисна бузата си о неговата музуна, а Джери засумтя, лизна го със студеното си езиче и заспа дълбоко.

Половин час по-късно всеки би могъл да помисли, че настъпва краят на света, но Джери едва ли разбираше това. Той се събуди от неочеквания скок на шкипера. Одеялото полетя на едната страна, а Джери на другата.

Палубата на „Еренджи“ се превърна в отвесна стена и Джери запълзя срещу яростния напор на бурята.

— На палубата! Живо! — чу той високия вик на шкипера. После той различи скърцането на гротмачтата, докато Ван Хорн, привързвайки в тъмнината въжетата, бързо пропускаше платното между разгорещените си от търкането длани.

И още много звуци — воплите на екипажа и подвикванията на Боркман — стигаха до слуха на Джери, докато той се търкаляше надолу по стръмната палуба на своя нов неустойчив свят. Но той не налетя върху перилата, които лесно можеха да счупят крехките му ребра — топлата вода на океана, която нахлу през борда като поток от бледо фосфоресциращ огън, смекчи падането му. Джери се заплете във въжета и се помъчи да изплува.

А плуваше той не за да спаси живота си. Движеше го не страхът от смъртта, а една-единствена мисъл: *Къде е шкиперът?* Той не мислеше как да спаси шкипера или как да му помогне. Това беше любовта, която вечно те влече към този, когото обичаш. При катастрофа майката се втурва към детето си; умирайки, гъркът си е спомнял своя любим Аргос; на полесражението войниците преминават във вечността с името на любимата си на уста; тъй и Джери в момент на опасност се стремеше към шкипера.

Бурята престана също така внезапно, както бе започнала. „Еренджи“ бързо се оправи, а Джери се озова върху пяська в жлеба на борда. Бързо изтича по палубата към шкипера. Той стоеше с широко разкraчени крака — все още с въжето на голямото платно в ръка — и викаше:

— Ах, дявол го взел! Само вятър, а дъжд все няма!

Като почувства как Джери с радостно скимтene го бутна със студения си нос по голия прасец, той се наведе и го погали. В тъмнината не виждаше нищо, но изпитваше топло чувство от увереността, че Джери несъмнено маха с опашка.

Повечето силно изплашени чернокожи пасажери се бяха струпали на палубата и техните жални болезнени гласове напомняха сънливото грачене на птици, задрямали по стълбовете. Дойде Боркман и застана до Ван Хорн; в тревожно очакване двамата се мъчеха да различат нещо в мрака наоколо и напрегнато се вслушваха в движенията на въздуха и морето.

— А къде е дъждът? — продума с досада Боркман. — След вятъра винаги идва дъжд. А сега няма.

Ван Хорн продължаваше да се взира в тъмнината, вслушващ се и не отговори.

Джери почувства вълнението на двамата мъже и също наостри уши. Той притисна студения си нос до крака на шкипера, лизна го с розовото си езиче и усети соления вкус на морската вода.

Шкиперът изведнъж се наведе, бързо зави Джери в одеялото и го пусна във вдълбнатината между два чувала с ямс, вързани на палубата зад една от мачтите. После, като помисли, той завърза одеялото с връв, тъй че Джери остана като в чувал.

Едва бе свършил тази работа, когато задното платно мина над главата им, предните, внезапно издуди, заплющаха, а главното, отслабено от Ван Хорн, се извърна и с такъв трясък изпъна скрипците, че корабът подскочи и силно се наклони на левия си борд. Този втори пристъп налетя от другата страна и беше значително по-силен от първия.

Джери чу как шкиперът извика на помощника:

— На платната! Да се отпуснат шлаговете! Аз ще се погрижа за скрипците!

После той се обърна към екипажа:

— Батто! Ти отпусни скрипците на задната мачта! По-живо! Ранга! Разпусни предното платно!

Тук Ван Хорн бе повлечен от лавината чернокожи пасажери, които бяха задръстили палубата при първия пристъп. Гъмжилото от хора се изтърколи заедно с него надолу по заляната с вода палуба към бодливата тел на левия борд.

Джери стоеше в своето ъгълче тъй здраво, че не се поклати. Но когато командите на шкипера спряха, а след малко откъм бодливата тел се чуха проклятията му, Джери пронизително залая и започна да драчи и да се мята, мъчейки се да се измъкне от одеялото. С шкипера се бе случило нещо. Той знаеше това. И това бе всичко, което знаеше, защото не бе помислил за себе си в този хаос на свършека на света.

Но скоро той престана да лае, заслушан в нов шум — оглушителния плясък на платната, придружен от високи викове. За него това беше лошо предзнаменование, защото не знаеше, че спускат грата, след като шкиперът бе прерязал с нож скрипците.

На адския шум, който ставаше все по-сilen, Джери отговаряше с лай, докато не усети една ръка върху одеялото. Той затихна и започна да души. Не, не беше шкиперът. Джери още веднъж протегна нос и позна Леруми — същия чернокож, когото Биди бе съборила на брега, Леруми, който неотдавна бе ударил него, Джери, по отрязаната опашка и който само преди една седмица бе замерил с камък Теренс.

Връвта бе развързана и той усети пръстите на Леруми върху одеялото. Джери злобно изръмжа. Това бе светотатство. Върху него, Джери — кучето на белия човек, — имаше табу за чернокожите. Той рано бе разбрал закона, който забранява на всеки негър да се доближава до кучето на белия бог. И все пак Леруми — въплъщение на злото — се осмеляваше да го пипа в момент, когато светът около тях се рушеше.

И когато пръстите го докоснаха, Джери впи зъби в тях. Със свободната си ръка чернокожият му нанесе такъв сilen удар, че зъбите на Джери се плъзнаха по пръстите, като откъснаха от тях кожа и месо.

Джери беснееше като малко дяволче. Усети, че го хванаха за гърлото, като за малко не го удушиха, и го запокитиха. Докато летеше, той все още квичеше от гняв. Той падна в морето и започна да потъва, като погне в белите си дробове достатъчно количество солена вода; после, борейки се с вълните, се издигна на повърхността и заплува. За плуване по-рано не бе и помислял. Не бяха го учили да плува, както не бяха го учили да дишат. Бяха го учили само да ходи, но сега трябваше да плува и той заплува.

Вятърът виеше и ревеше. От надигналата се пяна му се напълниха устата и ноздрите, а очите му засмъдяха. Джери малко познаваше морето и сега, поемайки въздух, високо вдигна муцуна над

водата, за да се изтръгне от задушаващите го вълни. От това хоризонталното положение бе нарушено; гребейки с лапи, той не можеше вече да се задържа върху водата и започна да потъва. Пак се изтръгна на повърхността, нагълтал се със солена вода. Този път, без да разсъждава, по линията на най-малкото съпротивление, което бе най-удобното, той се простря върху водата и заплува, запазвайки това положение.

Бурята утихваше. В мрака се чуваха плясъкът на полуспуснатия грот, пронизителните викове на екипажа, проклятията на Боркман, а над всичко това гърмеше гласът на шкипера:

— Дръжте свободния край на платното, момчета! Дръж здраво!
Тегли надолу! Дигни! Живо, дявол да го вземе, мърдай!

ГЛАВА VI

Като позна гласа на шкипера, Джери, който се бореше върху вълните, залая нетърпеливо и жално и в този лай изрази цялата си любов към новия господар. Но скоро „Еренджи“ се отдалечи от него и всичко замря. И тогава, сам в мрака, върху повдигащата се гръд на морето, в което откри още един от вечните врагове, Джери започна жално да скимти и да квичи като изоставено дете.

Чрез неясна, смътна интуиция той разбра своята слабост сред това безжалостно, страшно море, носещо непозната, но страховито предугаждана опасност — смърт. Смъртта — своята смърт — той не разбираше.

Ала смъртта беше съвсем близо. Джери усещаше нейната близост с всяка своя клетка, с всеки нерв и това усещане вещаеше последната жизнена катастрофа; за нея той не знаеше нищо, но чувстваше, че тук се крие последното и най-голямо нещастие. Без да разбира, той предчувствуваше това също както предчувствуват хората, които знаят и обобщават значително по-дълбоко и широко от четириногите кучета.

Както човек се бори, потиснат от кошмар, тъй се бореше и Джери в разгневеното, задушаващо със солта си море. Той квичеше и плачеше — захвърлено дете, захвърлено кученце, живяло само половин година във вълшебния свят на радостта и страданието. На него му трябваше, необходим му беше шкиперът. Защото шкиперът бе бог!

* * *

Когато вятърът утихна и заваля тропическият дъжд, Ван Хорн и Боркман се сблъскаха в тъмнината на борда на „Еренджи“, изправен вече, след като бяха свалили грата.

— Двоен пристъп — каза Ван Хорн, — удари ни и от десния, и от левия борд.

— Сигурно се е разцепил на две, преди да ни удари — съгласи се помощникът.

— А дъждъ запазил за втората половина...

Ван Хорн не довърши изречението и изруга:

— Ей, момче! Какво правиш там? — извика той на кормчията.

Корабът, със слабо опънат бизан, бе попаднал във вятъра, задното платно бе увиснало, а предните се бяха обтегнали от другия халс. „Еренджи“ започна да се движи назад, приблизително в същата посока, откъдето бе дошъл. С други думи, той плуваше натам, където беше Джери. Тъй везните, на които се клатушкаше животът на Джери, натежаваха в негова полза благодарение на грешката на чернокожия кормчия.

Поддържайки новия курс, Ван Хорн накара Боркман да събере краищата по палубата, а сам седна под дъждъ и започна да завързва въжетата, които бе срязал. Дъждът бе поутихнал и не тропаше тъй силно по палубата, когато шкиперът обърна внимание на някакъв звук, който идваше от морето. Той оставил работата си, ослуша се и като позна жалния писък на Джери, скочи:

— Кучето е паднало! — извика той на Боркман. — Предното платно срещу вятъра!

Той се втурна към кормилото, като разпръсна купчината чернокожи.

— Ей, момчета! Свийте бизана!

Той погледна компаса и бързо определи посоката, откъдето се чуваше квиченето на Джери.

— Натискай кормилото! — извика той на кормчията, после подскочи и сам започна да върти колелото, като през цялото време повтаряше високо: „Североизток!“

После се върна към компаса и започна да се ослушва за квиченето на Джери, за да провери правилно ли е определил посоката. И не чака дълго. Макар че благодарение на неговата маневра „Еренджи“ почти стоеше на едно място, шкиперът добре знаеше, че вятърът и морското течение бързо ще го отнесат встриани от борещото се с вълните кученце. Той накара Боркман да отиде на кормилото и да

спусне лодка, а сам слезе долу за електрическия фенер и за ръчния компас.

Корабът бе тъй малък, че теглеше на буксир единствената си лодка с дълги двойни въжета, и докато я изтеглиха до кормилото, Ван Хорн се върна. Бодливата тел не го спря; той прехвърли през нея един след друг матросите в лодката и сам ги последва. Последните си инструкции даваше, когато освобождаваха лодката от кораба.

— Боркман, запали сигналните светлинни! Корабът да стои на едно място! Не вдигай грата! Да се освети палубата! — Той взе кормилното весло и настърчавайки гребците, извика:

— Гребете здравата, момчета!

Управлявайки кормилото, той осветяваше с фенера компаса, за да държи курс изток-североизток. После си спомни, че ръчният компас се различава от компаса на „Еренджи“ с две деления, и измени курса по съответния начин.

От време на време заповядваше на гребците да вдигат веслата, ослушваше се и викаше Джери. Понякога ги караше да гребат в кръг, да връщат назад, да плуват с вятъра, срещу вятъра, за да разгледат цялото пространство, където според него би могло да бъде кученцето.

— Ти, момче, наостри ушите си — каза той на първия гребец. — Ако някой от вас чуе кученцето, ще му дам пет до шест фута басма и два пъти по десет пакета тютюн.

След половин час вече предлагаше двайсет пъти по десет фута басма и десет пъти по десет пакета тютюн.

Джери беше зле. Несвикнал да плува, борейки се със солената вода, която биеше в отворената му уста и го душеше, той вече бе започнал да отпада, когато случайно забеляза светлината от фенера на капитана. Но той не я свързваше с шкипера, затова ѝ обърна не повече внимание, отколкото и на първите звезди, които се появиха на небето. Дори не му дойде наум да помисли дали е звезда, или не. Той продължаваше да квичи, задавяйки се от солената вода. Но щом дочу гласа на шкипера, Джери изведнъж обезумя. Той се мъчеше да се повдигне на задните лапи и да си изправи предните към гласа на шкипера, който идваше от тъмнината, по същия начин, както би се опрял на коляното му, ако беше до него. Резултатът бе плачевен. Нарушил равновесието, Джери започна да потъва, задави се и едва изплува на повърхността.

Известно време не можеше да отговори на все още чуващия се вик на шкипера. Най-после той избухна в радостен лай. Шкиперът бе дошъл: той ще го измъкне от това горчиво лошо море, което му пречеше да вижда и да дишаш. Шкиперът наистина беше бог — неговият бог, надарен с божествената власт да спасява.

Скоро той чу ритмичното тракане на веслата и неговият лай зазвуча също тъй радостно, както гласът на шкипера, който през цялото време го ободряваше и подтикваше на гребците.

— Всичко е наред, Джери, приятелю. Всичко е наред... Гребете, момчета!... Идваме, Джери, идваме! Дръж се, приятелю! Дръж се!... Гребете, гребете, дяволи!... Ето ни и нас, Джери! Дръж се, ще те измъкнем!... Леко... леко... Гребете!

И внезапно Джери видя в мрака неясните очертания на лодката; светлината на фенера го удари в очите и го заслепи и Джери радостно залая, почувствал и познал ръката на шкипера, която го улови за козината на врата и го вдигна във въздуха.

Целият мокър, той се притисна към влажните от дъжда гърди на шкипера, като бясно удряше с опашка по ръката, която го подкрепяше, и извън себе си от радост, облизваше брадата, бузите, носа и устните на шкипера. А шкиперът не забелязваше, че самият той е мокър и трепери в пристъп на периодичната треска, предизвикана от измокрянето и преживяната тревога. Той знаеше само, че кученцето, което му бяха дали сутринта, се бе върнало цяло и невредимо.

Когато екипажът се наведе към веслата, той натисна кормилното весло между ръката и тялото си, за да може с другата ръка да държи Джери.

— Ах ти, малкото ми мръсниче — шепнеше той и повтаряше отново: — Ах ти, малкото ми мръсниче!

А Джери квичеше и скимтеше и му отговаряше с целувки. И той трепереше цял. Но не от студа. Всичко това бе прекалено за опънатите му нерви.

Когато се качиха на борда, Ван Хорн сподели с помощника си:

— Кучето не е паднало току-тъй в морето. Нито пък го е отвлякла вълна. Бях го завил в одеялото и го бях завързал с въже.

Той мина през тълпата — хората от екипажа и шестдесет чернокожи пасажери, изскочили на палубата, и освети с фенера одеялото, което все още стоеше между чувалите.

Той огледа кръга от черни лица, като ги осветяваше с фенера си, и в очите му пламтеше такъв гняв, че всички навеждаха глави или отклоняваха поглед.

— Ех, да можеше кучето да говори! — със съжаление извика той. — Щеше да каже чия работа е.

Изведнъж той се наведе към Джери, който бе тъй близо, че мокрите му предни лапи докосваха голите стъпала на шкипера.

— Ти го знаеш, Джери, ти го знаеш тоя герой — заговори той бързо и възбудено, като посочи с въпросителен жест тълпата.

Джери моментално се оживи и започна да скача и нервно да джавка.

— Струва ми се, че кучето ще може да го покаже — каза Ван Хорн на помощника. — Ела, Джери, търси, дръж го, хапи!... Къде е той, Джери?... Търси го!... Търси!

Джери разбра само, че шкиперът иска нещо от него. Той трябваше да намери това, което искаше шкиперът, и Джери би се радвал, ако можеше да му услужи. Той безцелно подскачаше на всички страни, а виковете на шкипера го възбуджаха още повече. После му хрумна една мисъл, и то напълно определена. Кръгът на чернокожите се раздели пред него и той се спусна към носа, там, където беше купът здраво завързани сандъци. Той нався нос в дупката на дивото куче и пое въздух. Да, дивото куче беше там. Той не само позна миризмата му, но и чу заканително ръмжене.

Той погледна въпросително шкипера. Може би шкиперът искаше той да влезе в дупката при дивото куче? Но шкиперът се разсмя и махна с ръка, като даде да се разбере, че трябва да търси нещо друго на друго място.

Джери се втурна на друга страна и започна да души ъглите, където знаеше от опит, че се въдят хлебарки и плъхове, обаче бързо разбра, че шкиперът иска друго. Той гореше от желание да услужи и безцелно започна да души краката на чернокожите.

Това предизвика похвала и одобрение от шкипера и Джери едва не обезумя. Значи такава била работата! Трябва да познае по краката екипажа и работниците. Той усърдно се зае за работа, минавайки от един чернокож на друг, докато стигна до Леруми.

Той веднага забрави, че шкиперът иска нещо от него. Знаеше само, че пред него е Леруми, който бе нарушил табуто, който бе

вдигнал ръка срещу свещената му особа — Леруми, който го бе хвърлил в морето.

Той изквича от яд, показва белите си зъби, цял настръхна и скочи върху чернокожия. Леруми хукна да бяга по палубата, а Джери го подгони, придружен от смеха на негрите. Няколко пъти, като обикаляше палубата, той се изхитряше да захапе голите му прасци. Най-после Леруми скочи по въжето на главната мачта, като оставил Джери да беснее по палубата.

Чернокожите, които бяха образували полуокръг, отстъпиха на почетно разстояние от Ван Хорн и Джери. Ван Хорн насочи електрическия фенер върху увисналия на въжето негър и видя дългите драскотини по пръстите на ръката, която се бе осмелила да се промъкне при Джери под одеялото. Той многозначително ги показа на Боркман, който стоеше извън кръга, тъй че нито един чернокож не би могъл да го заобиколи откъм тила.

Шкиперът взе в ръце Джери и започна да го успокоява:

— Храбрец си, Джери! Ударил си му печат. Славно куче, герой!

Той се обърна към Леруми, който се бе вкопчил за въжето, освети го и сурво рече:

— Как се казваш, момче?

— Мой се казва Леруми — последва несигурен писклив отговор.

— От Пендъфрин ли идваш?

— Мой иде от Мериндж.

Ван Хорн се замисли, като продължаваше да гали кучето. Леруми беше един от връщащите се работници. След ден, най-много след два, той щеше да го свали на брега и да се отърве от него.

— Слушай — рече той, — аз съм ти сърдит. Страшно съм ти сърдит. Тъй съм сърдит, че не мога да кажа дори. За какъв дявол си хвърлил в морето кучето, което е мое?

Леруми нямаше сили да отговори. Той безпомощно изблещи очи и се приготви да яде здрав бой, защото от горчив опит знаеше обичаите на белите господари.

Капитан Ван Хорн повтори въпроса си, а чернокожият пак безпомощно изблещи очи.

— За няколко петака тютюн ще изкарам от тебе седем шишета — ругаеше шкиперът. — А сега слушай какво ти казвам. Ако посмееш

само да погледнеш моето куче, ще изкарам от тебе седем шишета и ще те хвърля през борда, разбра ли?

— Разбрал — жално проточи Леруми и с това инцидентът приключи.

Чернокожите пасажери отидоха да спят в каютата. Боркман и матросите поставиха грота и насочиха „Еренджи“ в предишния курс. А шкиперът донесе отдолу сухо одеяло и легна да спи. Джери се притисна към него и сложи глава на неговото рамо.

ГЛАВА VII

В седем сутринта, когато шкиперът го измъкна изпод одеялото и стана, Джери отпразнува новия ден с това, че прогони в дупката му дивото куче и накара Леруми да отскочи на шест крачки встрани и да му отстъпи палубата сред сдържания смях на чернокожите.

Той закуси заедно с шкипера, но шкиперът не яде нищо, пи само чашка кафе с петдесет грана^[1] хинин, завит в цигарена хартия, и се оплака на помощника, че трябва пак да се увие с одеялото и да се поти, докато мине треската му. Палещото слънце сушеше палубата, над която се издигаха кълбета пара, а Ван Хорн започна да го тресе, зъбите му тракаха, но въпреки това той ласково притискаше Джери и го наричаше принц, крал и кралски син.

Работата бе там, че Ван Хорн неведнъж бе слушал на чашка уиски със сода за родословието на Джери. Разказваше го Том Хегин в онния часове, когато задушливият зной им пречеше да спят. А родословието му бе наистина царствено, доколкото е възможно това за един ирландски териер, чийто род произлизаше от ирландски вълкодав и се бе формирал и усъвършенствал под ръководството на человека в течение на две човешки поколения.

Ван Хорн помнеше, че Теренс Великолепния произхожда от американския Милтон Дролин, роден от кралицата на графство Ентрим — Бреда Мадлер, чийто род водеше началото си едва ли не от митични времена. А родът на Биди можеше да се проследи до Ерин, която се числеше в редицата прадеди на Бреда Мадлер.

В прегръдките на любимия бог Джери позна екстаза на любовта, макар че не разбираше думи като „принц“ и „кралски син“; той знаеше само, че тези думи говорят за любов, докато съскането на Леруми означава омраза. Но едно знаеше Джери, съвсем без да мисли за това, а именно че за тези няколко часа бе обикнал шкипера повече, отколкото бе обичал Дерби и Боб: а освен мистър Хегин Дерби и Боб бяха единствените бели богове, които познаваше. Той не съзнаваше това. Той просто обичаше и действаше съгласно поривите на сърцето си,

мозъка или някой друг орган, където се бе зародил този тайнствен, възхитителен и ненаситен глад, наричан „любов“.

Шкиперът тръгна надолу. Той вървеше, без да обръща ни най-малко внимание на Джери, който тихичко го последва до самия отвор за долу. Шкиперът не забелязваше Джери, защото от треската цялото му тяло трепереше, костите му се смразяваха, главата сякаш чудовищно бе се надула, всичко се въртеше пред помътнелите му очи, а вървежът му бе станал колеблив и бавен като на пияница или грохнал старец. И Джери усещаше, че с шкипера става нещо недобро.

Шкиперът вече започваше да бълнува и съзнанието му се избистряше от време на време само за миг; тогава той съзнаваше, че трябва да слезе долу и да се увие в одеялото. Той заслиза по стъпалата, прилични на подвижна стълба, а Джери, едва сдържайки вълнението си, мълчаливо го следваше с надежда, че като слезе долу, шкиперът ще вдигне ръце и ще го свали на пода. Но на шкипера му беше толкова зле, че бе забравил за съществуването на Джери. Клатушкайки се с широко разперени ръце, за да пази равновесие, той се затътри през каютата на носа към леглото си в малката каюта.

Джери наистина имаше благороден произход. Той искаше да залае, да помоли да го свалят долу, но не направи това. Той се сдържа, без да знае сам защо, смътно съзнавайки, че трябва да се отнася с шкипера като с бог и че сега не е време да му дотяга. Мъчеше го желание да залае, но не издаде нито един звук, а остана да тъгува на прага на отвора, заслушвайки се в замиращите стъпки на шкипера.

Обаче след четвърт час Джери бе готов да наруши мълчанието. След изчезването на шкипера, който очевидно бе застигнат от някакво нещастие, светлината угасна за Джери. Вече не го привличаше възможността да прогони в дупката дивото куче. Не обърна внимание и на Леруми, който мина покрай него, макар че би могъл да го нападне и да го прогони от палубата. „Еренджи“ се плъзгаше по затихналото море, но дори пляскащият и надуващ се над главата му грот не бе удостоен с презиртелния му поглед.

И точно тогава, когато Джери почувства настоятелна необходимост да седне, да вдигне нос към зенита и да излезе в звуци раздиращата сърцето му тъга, го осени една мисъл. Не може да се обясни как бе стигнал до нея, така както не може да се обясни защо човек днес на закуска си поръчва зелен грах и се отказва от фасула,

докато снощи е предпочел фасула и се е отказал от граха, както и защо съдията, който произнася присъдата на престъпник и му определя осем години тъмничен затвор, а не пет или девет, не може да обясни защо е дълбоко убеден, че именно осем години са справедливо и подходящо за престъплението наказание. А щом хората — тези полубожествени същества — не могат да проникнат в тайната на зараждането на идеите и на подбудите, които възприемат като идеи, не може да се очаква едно куче да познае как му е хрумнала мисълта, която го е накарала да действа с определена цел.

Така беше и с Джери. Мисълта се бе появила в най-дълбокия му мисловен център и го накара да действа. Той ѝ се подчини, както марионетката се подчинява на връвчицата, и незабавно се спусна към кормилото да търси помощника.

Имаше нужда да се обърне за помощ към Боркман. Боркман също бе двуног бял бог. На Боркман нищо не му струваше да го снеме долу по стръмната пътека, която за Джери беше табу без чужда помощ, чието нарушение застрашаваше с катастрофа. Но у Боркман той срещаше малко любов, следователно и малко разбиране. Освен това Боркман бе зает. Той следеше за правилния курс на „Еренджи“, насочващ в посока на вятъра платната, даваше наредждания на кормчията, наблюдаваше екипажа, който миеше палубата и чистеше медните части, а освен това от време на време надигаше откраднатата от капитана бутилка с уиски, която криеше във вдлъбнатината между двета чувала ямс, вързани на палубата зад бизана.

Боркман току-що здравата бе наругал за никаква грешка чернокожия кормчия и се тъкмеше още веднъж да сръбне от бутилката, когато пред него се появи Джери и прегради пътя му — но не така, както ако пред него бе се озовал например Леруми. Той не се озъби и не настръхна. Напротив — Джери цял бе се превърнал в молба и призив; макар че бе лишен от дар слово, и без думи умееше да говори красноречиво: той извиваше цялото си тяло, махаше с опашка, сви назад уши, а с очите си би могъл да предаде мисълта си на всеки, който чувства и разбира.

Но Боркман виждаше пред себе си само едно четириного същество от животинския свят и поради свойствената си надменност го смяташе за по-низше от себе си. Нежното куче, което гореше от желание да му предаде молбата си, бе скрито от него сякаш с пелена от

мъгла. Той виждаше само четири ногото животно, което трябваше да отблъсне настрана, а после тържествено да се отправи към бутилката, която разпалваше мозъка, даряваше с мечти, че той е принц, а не прост човек — господар, а не роб на живота.

И Джери беше грубо отхвърлен настрана от босия крак, безчувствен и жесток както бездушното море, което се разбива в крайбрежните скали. За малко Джери не се простря на хълзгавата палуба, после възвърна равновесието си, остана на мястото си и мълчаливо погледна белия бог, който се отнесе с него така дръзко. Тази долна и несправедлива постъпка не предизвика у Джери отмъстително ръмжене, с каквото без съмнение би наградил Леруми или някой друг чернокож. И изобщо не помисли за отмъщение. Това не беше Леруми. Той беше висш бог, двуног, белокож като шкипера, като мистър Хегин и още няколкото висши богове, които познаваше. Той почувства само обида като дете, получило плесница от лекомислена или необичаща го майка.

Обидата бе смесена и със злоба. Джери прекрасно знаеше, че има два вида грубости. Грубост галена, любовна, онази грубост, с която шкиперът го хваща за муциуната, разклаща го, докато започнат да тракат зъбите му, бълсва го настрана и веднага пак го викаше да се върне да го раздруса наново. Тази грубост изпълваше Джери с блаженство. В нея имаше близост към любимия бог, който е пожелал по такъв начин да изрази любовта си.

Но грубостта на Боркман бе друга. В нея не се чувстваше нито привързаност, нито любов. Джери не разбираше това съвсем ясно, но усещаше разликата и несправедливата постъпка предизвика у него злоба, на която обаче той не даде воля. И сега, като възвърна равновесието си, той напразно се мъчеше да разбере станалото и сериозно наблюдаваше помощника, който, обърнал бутилката с дъното нагоре, гълташе питието, което бълбукаше в гърлото му. Той продължаваше все така сериозно да гледа помощника, когато той отиде на кормилото и заплаши чернокожия кормчия, че ще избие от него „Песента на песните“ и целия Стар завет, а чернокожият смирен и умолително показваше зъбите си също както Джери преди няколко минути.

Като остави този бог, бог нелюбим и неразбран, Джери бързо изтича назад към отвора и натъжен наведе глава през прага натам,

където бе изчезнал шкиперът. Той мъчително усещаше парливо желание да бъде заедно с шкипера, който се чувстваше зле и бе изпаднал в беда. Имаше нужда от него. Искаше да бъде с него, защото шкиперът го обичаше; освен това Джери можеше да му служи, но той съзнаваше тази втора мисъл смътно. Той беше безпомощен, млад и неопитен; в стремежа си към шкипера той провеси глава през прага на отвора и жално заскимтя, а скръбта му бе така непосредствена, че той не обърна внимание на негрите, които се бяха струпали на палубата и долу и му се смееха.

От отвора до пода на каютата имаше седем фута. Едва преди няколко часа Джери се бе покатерил по стръмната стълба, но да слезе надолу по нея бе невъзможно и той го знаеше. И все пак рискува да се спусне сам. В стремежа си на всяка цена да намери шкипера в същото време ясно съзнаваше невъзможността да пропълзи по стълбата с главата надолу, без да има опора за лапите и ноктите, и не се и опита да направи това. Движен от любовта си, той геройски скочи надолу и напред. Знаеше, че с тази постъпка нарушава табуто, също както ако скочеше в лагуната на Мериндж, където плуват страшните крокодили. Великата любов никога не отстъпва пред жертвата и себеотрицанието. И само в името на любовта Джери можа да направи този скок.

Той падна върху главата и единия си хълбок. От удара в хълбока той се задъха и главата му се замая. Но дори когато лежеше в безсъзнание на едната си страна и потрепваше с цялото си тяло, Джери конвулсивно движеше лапи, сякаш тичаше срещу шкипера. Чернокожите го гледаха и се смееха дори когато престана да трепери и да мърда с лапи. У тия диваци, прекарали живота си в гората и невидели нищо друго, понятието за смешното също бе диво и нелепо. При вида на замаяното, а може би и мъртво куче те едва ли не се пръснаха от смях. Едва след няколко минути Джери дойде на себе си и стана с помътени очи. Широко разкрачил лапи, той се приспособи към клатушкането на „Еренджи“. Но още с първото проблясване на съзнанието отново изплува мисълта, че трябва да намери шкипера. Чернокожите?... Завладян от тревога и любов, той не държеше сметка за тях. Не обръщаше внимание на хилещите се и дразнещи го чернокожи, които, ако той не беше под страшното покровителство на великия бял господар, с наслаждение биха го убили и изяли, още повече че поради добрата си тренираност кучето обещаваше да стане

първокласен ловец на негри. Без да обръща глава, с неподвижни очи, гордо подчертавайки пренебрежението си към тяхното съществуване, Джери изтича в каютата на носа, където шкиперът се мяташе в треска.

Джери никога не беше боледувал от малария и не разбираше каква е работата. Но силно се разтревожи от това, че шкиперът е в беда. Шкиперът не го позна дори когато той скочи на леглото, после прескочи тежко повдигащите му се гърди и близна от лицето му отровната пот от треската. Диво мятащият се шкипер го отхвърли настрана и Джери се удари силно в леглото.

В тази грубост нямаше нищо любовно. Тя не приличаше и на грубостта на Боркман, който го отблъсна с крак. Тя се обясняваше с бедата, която бе сполетяла шкипера. Джери не се замисли върху този извод, но действаше така, сякаш бе стигнал до него чрез умозаключения. По-точно всичко това може да се изрази по следния начин: в тази грубост Джери долови нова отсянка.

Той седна на такова разстояние, че да не го достига неспокойно мятащата се ръка, измъчван от желанието да отиде по-близо и още веднъж да лизне лицето на бога, който не бе го познал. Но Джери знаеше, че той го обича силно. И той споделяше нещастието на шкипера и страдаше заедно с него.

— Ей, Кленси — бъбреше шкиперът, — славна работа ни се отвори днес и по-добри момчета за нея не могат да се намерят... Кленси, дай крик номер три. Промъкни се от предния край. — После кошмарните видения изчезнаха. — По-тихо, миличко, защо обясняваш на татко как трябва да реши златистите ти коси? Сякаш не съм го правил през тия седем години... и по-добре от мама. На мене ми дадоха златен медал за това, че сресвам златните коси на моята красавица дъщеря... Корабът е сгрешил пътя! Кормилото по вятера! Поставете предното платно и долното. Пълен ход!... А той се носи по вълните както вълшебният кораб!... Моя е играта! Блеки, ако останеш в играта, ще видиш хубави карти, повярвай ми!

От устата на шкипера се изтръгваха откъслеци от несподелени с никого спомени, гърдите му се повдигаха, ръцете се мятаха; а Джери, притиснал се в леглото, тъжеше, съзнавайки цялата невъзможност да помогне. От всичко, което ставаше, той не разбираше нищо. За играта на покер той знаеше не повече, отколкото за курса на парахода,

разбитите трамвайни вагони в Ню Йорк или сресването на дългите златисти коси на любимата дъщеря в малкото жилище в Харлем.

— И двете са мъртви — изговори в бълнуването си шкиперът. Той произнесе това спокойно, сякаш съобщаваше колко е часът; после застена: „Ох, какви красиви златни коси имаше тя!“

Известно време лежа неподвижно и рида сърцераздирателно. Джери се възползва от това. Промъкна се под ръката му, притисна се о него, сложи глава на рамото му, леко докосвайки с хладния си нос бузата на шкипера, и почувства как ръката се обви около него и го притисна по-силно. Ръката ласкателно го поглади, а докосването на неговото кадифено тяло измени болезнените бълнувания на шкипера, който започна да мърмори със студен зловещ тон: „Само да посмее някой негър да бутне това куче!...“

[1] 1 гран е равен на 0,0622 г — Б.ред. ↑

ГЛАВА VIII

След половин час Ван Хорн се обля в изобилна пот, която показваше прелом в треската. Ван Хорн почувства извънредно голямо облекчение и престана да бълнува. Но той бе съвсем разбит; като отметна одеялото и позна Джери, той потъна в укрепителен здрав сън.

Събуди се едва след два часа и стана, за да отиде на палубата. Като се изкачи до средата на стълбата, той пусна Джери на палубата, а сам се върна долу в каютата да вземе забравената бутилка с хинин. Но той не се върна веднага. Вниманието му привлече дългият сандък под леглото на Боркман. Дървената закопчалка, която го крепеше, бе отскочила, сандъкът се бе изместил и надвесил под такъв ъгъл, че можеше да полети всеки момент на пода. Положението бе сериозно. Ван Хорн ни най-малко не се съмняваше, че ако този сандък бе паднал на земята по време на вчерашната буря, биха отишли по дяволите и „Еренджи“, и всичките осемдесет души, които бяха на борда. Сандъкът бе пълен с разни неща: динамитни патрони, кутии с избухливи капсули, оловни лостове, инструменти и многобройни кутии с патрони за пушки, револвери и пистолети. Ван Хорн сортира и подреди всичко това, взе един по-дълъг винт и с отвертката поправи закопчалката.

А през това време Джери налетя на ново приключение, съвсем не от приятните. Докато чакаше шкипера, той случайно забеляза дивото куче, което дръзко се бе изтегнало на палубата, на двайсетина крачки от дупката си между сандъците. Джери веднага се сниши на пода и започна да дебне. Успехът изглеждаше повече от сигурен, понеже дивото куче лежеше със затворени очи и като че спеше.

В същия момент помощникът, който отиваше към мястото, където между чувалите бе скрита бутилката, извика с явно пресипнал глас.

— Джери!

Джери сви уши, които по форма приличаха на големи горски орехи, вежливо замаха с опашка, но издаде намерението си, че иска да

продължи следенето на врага. Като чу гласа на помощника, дивото куче отвори очи, хвърли поглед към Джери и се втурна към дупката си; като се озова там, то се обърна, проточи муцуната си, озъби се и заръмжа тържествуващо презрително.

След като се лиши от жертвата си поради непредпазливостта на помощника, Джери изтича назад към отвора да чака шкипера. Но Боркман, чиято глава се бе замъглила от честото надигане на бутилката, държеше на своето, както е свойствено това на пияните. Той повелително повика Джери още два пъти и двата пъти Джери любезно свиваше уши и размахваше опашка, но отказваше да се подчини. После той надвеси глава над прага към каютата и започна да чака шкипера.

Боркман си спомни първоначалното си намерение и продължи към мястото с бутилката, като не закъсня да я обърне с дъното нагоре. Но и втората му мисъл, колкото и да бе глупава, се бе запазила; известно време той стоя, олюлявайки се и бърборейки нещо, после си даде вид, че изучава свежия бриз, който надуваше платната на „Еренджи“ и навеждаше палубата, глупаво се помъчи да се представи пред кормчията, че бди като орел с мътните си от пиянство очи, и най-после с клатушкане тръгна към средата на кораба, към Джери.

Джери забеляза присъствието на Боркман едва когато той болно и жестоко го щипна по хълбока. Джери изджарака от болка и се обърна. Тогава помощникът започна същата игра, която правеше шкиперът: той стисна с ръка муцуната на Джери тъй силно, че зъбите му затракаха, и го разтърси, но това съвсем не беше любовното разтърсване на шкипера. Джери едва се държеше на краката си, зъбите му болезнено затракаха, а после Боркман съвсем грубо го хвърли върху хълзгавия под на палубата.

Но Джери бе въплъщение на вежливостта с равните нему и с по-висшите. В края на краишата дори с по-долните, като например с дивото куче, той никога съзнателно не злоупотребяваше с предимствата, с които бе надарен. А с един висш двуног бял бог, като Боркман, бяха нужни по-голям контрол, сдържаност и обуздаване на примитивните инстинкти. Той не искаше да играе с помощника играта, която с такъв екстаз играеше с шкипера, понеже не обичаше помощника, макар че и той беше двуног бял бог.

И все пак Джери бе във висша степен любезен. Той се върна, като леко имитираше онази увлекателна възбудена атака, на която го бе научил шкиперът. Всъщност се преструваше, играеше роля, като се мъчеше да прави онова, което съвсем не му се щеше. Даваше си вид, че играе, и дори ръмжеше, но симулацията излизаше малко правдоподобна.

Той махаше с опашка добродушно и приятелски, ръмжеше страшно и дружелюбно, но помощникът с пиянска прозорливост долови разликата и неясно почувства преструвката, измамата. Джери шмекеруваше — от вежливост. Пияният Боркман различи шмекерията, но не оцени скритото зад нея добро чувство. И това го разсърди. Забравяйки, че сам той е животно, той не виждаше пред себе си нещо повече от едно животно, с което се мъчеше да поиграе приятелски, както шкиперът.

Войната стана неизбежна, но я обяви не Джери, а Боркман. Боркман усещаше непреодолимата нужда на звяра да наложи господството си над другия звяр — това четириного кученце. Джери почувства как ръката още по-силно притисна челюстите му и още по-грубо го захвърли надолу по палубата. А поради силното клатушкане палубата се бе превърнала в хълзгава стръмнина.

Той се върна, като яростно забиваше нокти в палубата, която беше лоша опора за лапите му; той се върна, но вече не симулираше, че е разгневен, а се усещаше първият проблясък на истинска ярост. Той не съзнаваше това. Или по-точно бе под впечатлението, че играе същата игра, която играеше с шкипера. Накратко, той започна да се интересува от играта, макар и съвсем не така, както, когато играеше с шкипера.

Този път той бързо показва зъби с намерение да ги забие подълбоко в ръката, която го хващаше, но не успя; пак го уловиха и хвърлиха и той излетя по-далече и се удари по-зле, отколкото преди. Като пропълзя назад, той започна да се озлобява, макар и несъзнателно. Но като човек, макар и пиян, помощникът почувства промяната в поведението на Джери по-рано от самия Джери. И Боркман не само я почува, но тя го отхвърли назад в първобитните времена и го накара да се бие, за да възтържествува над това куче... Така може би се е бил първобитният човек с първото опитомено куче, задигнато от вълчето леговище в скалите.

Наистина, родът на Джери водеше към тия далечни времена. Неговите далечни прадеди бяха ирландски вълкодави, а много преди това прадедите на вълкодавите са били вълци. Ръмженето на Джери звучеше сега другояче. Незабравимото и незаличимо минало стегна гласните му връзки. Зъбите му блестяха. Джери бе цял обхванат от страст и страстта го подтикваше да забие зъби дълбоко в ръката на човека. Той отскочи назад в тъмните жестоки дебри на първобитния свят със същата бързина, както бе направил това Боркман. И този път неговите зъби оставиха белег, като одраха нежната чувствителна кожа и месото от вътрешната страна на двете стави на дясната ръка на Боркман. Зъбите на Джери бодяха като игли и Боркман, хванал Джери за муцуна, го хвърли настрана с такава сила, че той за малко не се удари в ниските перила на „Еренджи“.

А Ван Хорн, свършил с нареждането и почистването на сандъка с избухливите вещества, се изкачи по стълбата, видя биещите се, спря се и започна да наблюдава тихомълком.

Но той гледаше назад в миналото и виждаше две безумни същества, хвърлили от себе си юздата на много поколения и върнали се в мрака на зараждащия се живот, когато проблясъкът на разума още не бе смекчил този живот с реактива на зрялата мисъл. В мозъка на Боркман се бяха пробудили същите далечни наследени инстинкти, които се бяха събудили и в мозъка на Джери. Двамата се бяха върнали назад в миналото. Всички усилия и постижения на десетки хиляди поколения се бяха изпарили и битката се водеше не между Джери и помощника, а между кучето-вълк и дивака. Никой от тях не виждаше Ван Хорн, който, без да излиза от дупката, стоеше така, че очите му бяха наравно с пода.

За Джери Боркман не беше вече бог, също както и той самият — Джери — не беше гладкият ирландски териер. Двамата бяха забравили милион години, които се бяха отпечатали в тяхната наследственост по-слабо от ония векове, които бяха минали преди този милион години. Джери не знаеше що е опиянение, но разбираше добре несправедливостта и сега бе обхванат от яростно негодувание. Боркман се приготви да отблъсне следващото нападение, но не улучи и Джери можа да го ухапе за двете ръце, преди да бъде отхвърлен настрана.

И всеки път Джери пак се връщаше. Като истински обитател на джунглите той с истеричен лай даваше израз на негодуванието си. Но той не скимтеше, нито веднъж не се отдръпна, не отбягна удара. Настъпваше направо, като се мъчеше да ухапе и да посреща удара със зъби. Най-после бе отхвърлен назад с такава сила, че се удари в перилата и Ван Хорн извика:

— Престани, Боркман! Остави кучето на мира!

Помощникът, който не подозираше, че го наблюдават, трепна от изненада и се обърна. Острият повелителен глас на Ван Хорн дойде през милионите години. Боркман се помъчи да изобрази на изкривеното си от гняв лице нелепа извинителна усмивка и едва успя да продума: „Ние само играехме...“, когато Джери се върна, хвърли се и заби зъби в ръката на неприяителя.

Боркман пак бе отхвърлен назад през милион години. Той се опита да ритне с крак Джери, но кучето одра глезена му. От болка и ярост помощникът забърбори нещо несвързано и като се наведе, удари силно Джери по главата и шията. Тъкмо в този момент Джери бе подскочил и от удара се превъртя във въздуха и падна на гърба си. Щом се изправи на нозе, той искаше да поднови нападението, но шкиперът го повика:

— Джери! Остави! Ела тук!

Голямо усилие му струваше да се подчини; козината на врата му настърхна, а устата му се повдигна над зъбите, когато минаваше покрай помощника. И за пръв път той изквича; това квичене бе предизвикано не от страх и не от болка, а от оскърбление и желание да продължи битката, но той се мъчеше да обуздае това желание по заповед на шкипера.

Шкиперът се изкачи на палубата, взе го на ръце и започна да го гали и да го успокоява, като мърреше в същото време помощника.

— Засрами се, Боркман! Заслужаваш човек да те застреля или да ти откъсне главата. Кученце, малко кученце, току-що престанало да суче! Бих те нашибал хубавичко. Как пък го измисли! Кученце, мъничко кученце — кърмаче! Добре, че поне ръцете ти е раздрало. Надявам се да ти се зарази кръвта. А освен това си пиян. Слизай долу и да не си показал носа си на палубата, докато не изтрезнееш. Разбрали?

А Джери, извършил далечно пътешествие във вековете, се мъчеше да възтържествува над тинестата бездна на доисторическите времена, опирайки се на любовта, която значително по-късно бе влязла в живота му и бе станала негова основа. Древният гняв утихваše, в гласа му се долавяха само слаби отзуци — далечни тътнежи след преминалата буря и обзет от топлата вълна на чувството, Джери позна величието и справедливостта на своя шкипер. Шкиперът наистина бе бог: той действаше справедливо, той властваше над онъ, другия — по-малкия — бог, който бягаше от неговия гняв.

ГЛАВА IX

Джери и шкиперът бяха заедно на дългото следобедно дежурство и шкиперът току се усмихваше и викаше: „Дявол да ме вземе, Джери! Можеш да ми вярваш — ти си славно куче и страшен храбрец!“ Или: „Ти си юнак! Ти имаш истинско лъвско сърце! Обзала гам се, че още не се е родил такъв лъв, който би могъл да ти отнеме плячката.“

А Джери, без да разбира нито дума, освен собственото си име, знаеше въпреки това, че звуковете, които издаваше шкиперът, съдържат похвала и топла любов. И когато шкиперът се навеждаше и го теглеше за ушите, подаваше му ръка за целувка или го взимаше на ръце, Джери примираше от радост. Защото нима може някое същество да изпита по-голямо блаженство от това да бъде обичано от бог? Именно това преживяваше Джери. Шкиперът беше бог, осезаем, реален бог с три измерения, който се разхождаше бос, с препаска на бедрата, управляващ своя свят и го обичаше, него, Джери, шепнеше му нещо галено, протягаше ръце към него и го притискаше към себе си.

В четири след пладне Ван Хорн, като определи наоко положението на слънцето и измери скоростта на „Еренджи“, който наблизаваше Суу, слезе долу и грубо побутна помощника. Докато се върнат, Джери остана сам на палубата. И само благодарение на това че белите богове бяха долу и всеки момент можеха да дойдат, бе господар на палубата: с приближаването към Малаита настроението на връщащите се негри се повишаваше и предвкусвайки независимостта си, Леруми хвърляше към Джери отмъстителни погледи, преглъщащ слюнката си и го оценяваше от гастрономическа гледна точка.

Гонен от свежия бриз, „Еренджи“ бързо се носеше към брега. Джери гледаше през бодливата тел, като поемаше въздух през носа си, а шкиперът стоеше до него и даваше разпорежданията си на помощника и кормчията. На палубата развързаха купчината сандъци и чернокожите току ги отваряха и затваряха. Особено удоволствие им правеше звънът на звънчето, което имаше всеки сандък; това звънче

звънеше всеки път, щом вдигнеха капака. Те като деца се наслаждаваха на играчката-механизъм и току отиваха при собствените си сандъци, отваряха ги и слушаха звъна.

В Суу щяха да слязат петнайсет негри. С диви жестове и крясъци те разпознаваха и сочеха най-малките подробности на брега — единствения къс земя, който познаваха по-рано, преди три години, когато башите, чичовците и вождовете им ги бяха продали като роби.

Тясна ивица вода, широка едва стотина метра, служеше за вход в дългия и тесен залив. Гъста тропическа растителност покриваше брега. Никъде не се виждаха нито жилища, нито следи от човек, но Ван Хорн, който внимателно се вглеждаше в гъстите джунгли, знаеше прекрасно, че десетки, а може би стотици чифта човешки очи го следят.

— Подуши ги, Джери, подуши ги! — подканяше го той.

А на Джери козината настръхна и той залая срещу мангровата стена, тъй като с острото си обоняние наистина разпозна миризмата на притаилите се негри.

— Да имах такова обоняние като него — каза капитанът на помощника, — изобщо не би съществувал риск да остана без глава.

Но Боркман нищо не отговори и мрачно вършеше работата си.

Вятър почти нямаше. „Еренджи“ бавно влезе в залива и хвърли котва на дълбочина сто и осемдесет фута. Още от самия бряг дъното на залива се спускаше толкова стръмно, че дори на такава голяма дълбочина кормилото на „Еренджи“ се намираше само на някакви стотина фута от брега.

Ван Хорн продължаваше тревожно да се вглежда в брега, обрасъл с гора. Суу се ползваше с лоша слава. Преди петнайсет години корабът „Феър Хатъей“, който събираще работници за плантациите в Куинсланд, бе пленен от туземците, а целият екипаж бе избит; оттогава нито един кораб, освен „Еренджи“ не смееше да се отбива в Суу. И повечето бели осъждаха безразсъдната смелост на Ван Хорн.

Високо в планините, на хиляди фута в облаците, гонен от пасатния вятър, се виеше димът на сигналните огньове, които известяваха пристигането на кораба. Надлъж и нашир се знаеше, че пристига „Еренджи“, и въпреки това от джунглата, която бе така близо до кораба, се чуха само пронизителните крясъци на папагалите и бърборенето на какаду.

Притеглиха до борда лодката с шест матроси и спуснаха в нея петнайсетте чернокожи от Суу със сандъците им. До скамейката за гребците бяха сложени готови пет лиенфилдски пушки. На палубата на „Еренджи“ един от матросите, с пушка в ръка, пазеше останалото на борда оръжие. Боркман донесе отдолу собствената си пушка и беше нашрек. Пушката на Ван Хорн лежеше до него в лодката, а сам той стоеше близо до Тамби, който управляваше дългото кормилно весло. Джери тихичко скимтеше, надвесил се през перилата, докато шкиперът го съжал и го взе със себе си в лодката.

Опасността бе на лодката, защото в настоящия момент бе малко вероятно да се разбунтуват работниците, останали на борда на „Еренджи“. Те бяха родом от Сомо, Ноола, Ланга-Ланга и далечния Малу и сега ги бе обхванал страх: ако се окажеха без защитата на белите си господари, те бяха застрашени от опасността да бъдат изядени от народа на Суу; същото важеше и за чернокожите от Суу, които се страхуваха от населението на Сомо, Ланга-Ланга и Ноола. Опасността, която застрашаваше лодката, ставаше още по-голяма поради това, че нямаше втора, защитна лодка; докато едната се приближава до брега, втората се спира на известно разстояние, за да прикрива отстъплението в случай на тревога. „Еренджи“ бе много малък и не можеше да носи на палубата и една лодка, а да влече на буксир две беше неудобно; и така, Ван Хорн, най-смелият от всички събирачи на негри, бе лишен от тази съществена защита.

Тамби, подчинявайки се на тихата команда на Ван Хорн, караше лодката покрай брега. Там, където свършваха мангровите дървета и се показваше слизашата към водата пътека, Ван Хорн заповядва на гребците да дадат заден ход и да спрат... На това място се издигаха над джунглите високи палми и величествени клонести дървета, а пътешката приличаше на тунел, пробит в плътната зелена стена на тропическата растителност.

Търсейки на брега някакви признания на живот, Ван Хорн запуши цигара и като сложи ръка на пояса, се увери, че динамитният патрон е на мястото си между пояса и голото му тяло. Бе запалил цигарата, за да има в случай на нужда с какво да подпали динамита. Единият край на динамитната тръбичка бе раздвоен и приспособен за главичката на кибритената клечка, а тръбичката бе толкова малка, че се подпалваше три секунди след допирането на запалената цигара. По такъв начин,

ако станеше нужда да пусне в ход динамита, Ван Хорн трябваше да действа бързо и хладнокръвно. За три секунди трябваше да хвърли патрона в целта. Обаче той не мислеше да прибягва до динамита и го държеше готов само от предпазливост.

Минаха пет минути, а на брега продължаваше да цари мълчание. Джери помириса босите нозе на шкипера, сякаш да го увери, че е тук, до него, и че ще остане тук, с каквото и да заплашва враждебното мълчание на сушата; после постави предните си лапи на шкафута и като настръхна, започна със сумтене да поема въздух, ръмжейки тихичко.

— Каквото и да е, те са тук — каза му шкиперът, а Джери го погледна косо със смеещи се очи, помаха с опашка, любовно отметна назад уши и като обърна пак муцуна към брега, започна да чете повестта на джунглите, която долиташе до него върху леките крила на душния тих ветрец.

— Ей! — внезапно извика Ван Хорн. — Ей, вие, момчета! Я си покажете главите!

И изведнъж всичко се промени: необитаемите наглед джунгли се изпълниха с живот. За миг се показаха стотици диваци. Те просто изникнаха от гъстака. Всички бяха въоръжени: едни със снайдеровски пушки и старинни кавалерийски пистолети, други с лъкове и стрели, дълги метални копия, военни тояги и брадви с дълги дръжки. Един от тях изскочи на откритото място, където пътеката се сливаше с водата. Ако не се смятат украшенията, той бе гол като Адам преди грехопадението. В лъскавите му черни коси стърчеше бяло перо. Полирана игла от бяла вкаменена раковина със заострени краища минаваше през ноздрите му и се простираше на пет дюйма през лицето му. Около шията на шнурче, изплетено от кокосови влакна, висеше огърлица от зъби на дива свиня, с цвета на слонова кост. Наниз от бели раковини обвиваше единия му крак под самото коляно. Едното му ухо кокетно бе закичено с пламенно червено цвете, а в една дупка на другото се мъдреше свинска опашка, очевидно неотдавна отрязана, защото от нея още течеше кръв.

Като изскочи на слънчевата светлина, този меланезийски денди вдигна снайдеровската пушка, която държеше до бедрото си, и се прицели, насочвайки дулото точно във Ван Хорн. Също така бърз бе и Ван Хорн. Той моментално улови пушката си, опря я на бедрото си и

се прицели. Така стояха те един срещу друг с пръст на спусъка на разстояние около четирийсет фута. Хилядолетията, които отделят варварството от цивилизацията, зееха и между тях в това малко пространство. Съвременният развит човек много трудно може да забрави древната тренировка. И колко лесно му е да се плъзне назад в миналите векове! Подлата лъжа, ударът в лицето, прободеното от ревност сърце могат в миг да превърнат философа от двайсети век в маймуноподобен горски жител, който се удря в гърдите, скърца със зъби и жадува за кръв.

Същото чувстваше и Ван Хорн, но с известна разлика. Той бе подчинил времето. Той цял беше едновременно и в съвременността, и в първобитните векове; той бе способен да пусне в действие и зъби, и нокти, но желаеше да остане в съвремието дотогава, докато успяваше да подчинява на волята си този дивак с черна като смола кожа и с ослепително бели украсения.

Цели десет секунди минаха в мълчание. Дори Джери, без сам да знае защо, престана да ръмжи. Стотина канибали, ловци на глави, наредени покрай стената на джунглата, петнайсетте връщащи се в Суу чернокожи, седнали в лодката, седемте чернокожи матроси и самотният бял човек с цигара в уста, с пушка до бедрото и с настръхналия ирландски териер, който се притискаше в голяя му крак, поддържаха тържественото мълчание и нито един от тях не знаеше как ще свърши всичко това.

Един от връщащите се чернокожи в знак на мир протегна напред откритата си невъоръжена длан и започна нещо да чурулика на неразбираемия диалект на Суу. Ван Хорн държеше пушката си готова и чакаше. Дендито свали пушката си и всички участници в сцената си отдъхнаха.

— Мой добро момче — писна дендито с полудетски, полуптичи глас.

— Ти, момче, си голям глупак — грубо възрази Ван Хорн, като хвърли пушката, поръча на кормчията и гребците да обърнат лодката и небрежно засмука цигарата, въпреки че само преди секунда животът му бе висял на косъм.

— Мой говори — продължаваше той, като се правеше на разсърден. — За какъв дявол твой насочил срещу мене пушката? Мой не искал да те прави кай-каи. Мой, като се разсърди, ще те направи

каи-каи. И твой, като се разсърди, ще направи мене каи-каи. А твой нали не иска момчетата от Суу да станат каи-каи? Много отдавна, преди три мусона, мой каза истината. Мой каза: ще минат три мусона и момчетата от Суу ще се върнат. Мой казва: три мусона се свършиха и момчетата от Суу си дойдоха.

През това време лодката зави и Ван Хорн се обърна, за да застане лице с лице срещу въоръжения със снайдеровска пушка денди. По знак на Ван Хорн гребците дадоха заден ход и лодката опря нос до пътеката на брега. Всеки гребец обаче държеше веслото готово в случай на нападение и тихичко опипваше лиенфилдската си пушка, скрита под брезента.

— Добри момчета ли са с тебе? — осведоми се Ван Хорн.

Дендито отговори утвърдително: според обичая на Соломоновите острови той полузатвори очи и надуто вдигна нагоре глава.

— Момчетата Суу, които са дошли с тебе, няма да бъдат каи-каи?

— Не — отговори дендито. — Момчетата Суу са добри, а дойдат момчета не от Суу, мой казва: лошо ще бъде. Ишикола, големият черен господар на тези места, казваше на мой: иди и кажи, тук из джунглата ходят лоши хора. Големият бял господар трябва да стои на свой кораб.

Ван Хорн кимна с глава небрежно, сякаш това съобщение нямаше за него кой знае какво значение, а всъщност разбра, че този път от Суу няма да има доставка. Той заповядва на чернокожите работници да си тръгват един по едни. Останалите трябва да си стоят по местата. Такава беше тактиката на Соломоновите острови. Натрупването на хора можеше да повлече след себе си опасност. Не трябва да се позволява на чернокожите да се събират на групи. И Ван Хорн с равнодушен и величествен вид пушеше цигарата си и не сваляше очи от негрите, които един по един излизаха на носа със сандъчетата си на рамо и слизаха на брега. Един след друг те се скриха в зеления тунел и когато и последният слезе на брега, Ван Хорн заповядва на гребците да се връщат към кораба.

— Този път няма какво да правим тук — каза той на помощника.

— Утре сутринта вдигаме котва.

Тропическият здрач бързо настъпи. Звезди обсипаха небето. Ни най-малък лъх на ветрец не се усещаше над водата и от влажния зной телата и лицата на двамата мъже се покриваха с капки пот. Те лениво

вечеряха на палубата, като постоянно бършеха с ръка обилната пот от челата си.

— И защо ли се мъкне човек тук, на Соломоновите острови, в тази проклета дупка! — оплака се помощникът.

— И остава тук — отвърна капитанът.

— Вече съвсем съм прогнил от треската — измърмори Боркман.

— Ще умра, ако си отида оттук. Помниш, че преди две години се опитах да си тръгна. Но отидеш ли на студен климат, треската се появява. В Сидней ме закараха съвсем болен. Стана нужда да ходя с кола в болницата. Ставаше ми все по-зле и по-зле. Докторите ми казаха, че единственото средство е да се върна тук, където съм хванал треската. Така ще мога да живея още дълго. А ако остана в Сидней, краят няма да се забави. С кола ме изпратиха на борда. Това е всичко, което видях в Австралия през отпуската си. Не искам да стоя повече на Соломоновите острови. Тук е истински ад. Но изборът е такъв: или стой, или умри.

Той отмери на око около трийсет грана хинин, зави го в цигарена книжка, известно време мрачно гледа топчето, после го гълтна. Ван Хорн го погледна, посегна към хинина и взе същата доза.

— Не е зле да опънем брезента — забеляза той.

Под ръководството на Боркман няколко души от екипажа опънаха тънкия брезент на обърнатата към брега страна на „Еренджи“. Това беше предпазна мярка против някой немирен курсум, понеже само стотина фута деляха кораба от крайбрежните мангрови гори.

Ван Хорн изпрати Тамбу долу за малкия грамофон и постави няколко изтъркани, скърцащи плохи, били под иглата вече хиляди пъти. Слушайки музиката, Ван Хорн си спомни за дивачката и заповяда да я измъкнат от тъмната дупка на лазарета, за да послуша и тя. Момичето изплашено се подчини с мисълта, че е ударил часът му. С разширени от ужас очи то гледаше големия бял господар и дълго трепери, след като той я накара да легне. Грамофонът не й направи никакво впечатление. Тя знаеше само страх — страх пред този ужасен бял господар, от когото според дълбокото ѝ убеждение бе обречена на изяждане.

Джери остави милващата го ръка на шкипера и отиде към нея да я помирише. Дългът го накара още веднъж да я изучи. Каквото и да се случи, колкото месеци или години да минат — той винаги ще може да

я познае. После се върна при шкипера, който пак започна да го глади с едната ръка и с димяща цигара в другата.

Влажният задушлив зной ставаше непоносим. Въздухът бе изпълнен с тежки влажни изпарения, които се издигаха над мангровите блата. Стържещата музика напомни на Боркман далечни пристанища и градове и изтегнат върху горещата палуба, той удряше в такт с босия си крак и произнасяше тих монолог, който се състоеше само от ругатни. А Ван Хорн гледаше тежко дишашия Джери и спокойно и философски пушеше, като палеше цигара от цигара.

Внезапно той трепна — чул бе слаб плясък на весла. Всъщност бе трепнал от тихото ръмжене на настърхналия Джери. Като измъкна от гънката на набедрената си препаска динамитния патрон и се убеди, че цигарата не е изгаснала, той бързо стана и отиде към перилата.

— Как се казваш? — извика той в тъмнината.

— Мои се казва Ишикола — чу се в отговор треперлив старчески фалцет.

Преди да заговори отново, Ван Хорн наполовина измъкна от кобура си автоматичния пистолет и премести кобура от бедрото си, за да му бъде подръка.

— Колко момчета идват с тебе? — попита той.

— Мой идва всичко десет момчета — отговори старческият глас.

— Ела до борда — без да обръща глава, като сложи несъзнателно дясната си ръка върху пистолета, Ван Хорн изкомандва: — Ей, Тамби! Донеси фенера. Не тук, а на кормилото, до мачтата и си отваряй очите.

Тамби се подчини и занесе фенера на двайсет фута от мястото, където стоеше капитанът. Това даваше на Ван Хорн предимство пред приближаващите се с лодка хора; фенерът, спуснат през бодливата тел извън перилата, осветяваше лодката, докато сам Ван Хорн оставаше в полумрак.

— Карай, карай! — насырчаваше ги той, понеже хората в невидимата лодка все още се бавеха.

Чу се пляскане на весла и в пространството, осветено от фенера, изплува високият черен нос на лодката, извита като гондола, инкрустирана със седеф; после се показа и цялата лодка; чернокожите, застанали на колене в дъното, гребяха, очите им блестяха, черните тела лъщяха. Ишикола, старият вожд, седеше по средата и не гребеше; с беззъбите си челюсти той стискаше незапалената къса глинена лула. А

на кормилото стоеше голият чернокож денди; всичките му украшения бяха ослепително бели, с изключение на свинската опашка в едното ухо и яркия цветец, които все още се червенееше над другото.

Имало е случаи, когато десетина чернокожи са нападали роботърговски кораб, ако е бил управляван от не повече от двама бели, и затова ръката на Ван Хорн стисна спусъка на автоматичния пистолет, макар че не го измъкна от кобура. С лявата ръка поднесе към устата си цигара и силно смукна.

— Здравей, Ишикола, стари негоднико! — поздрави Ван Хорн стария вожд, когато дендито промуши веслото си под дъното на лодката, заработи с него като с лост и я подкара към „Еренджи“, така че я допря до него.

Ишикола, осветен от фенера, вдигна глава и се усмихна. Той се усмихваше с дясното око — единственото, което му бе останало; лявото бе пронизано със стрела при едно от юношеските му сбивания в джунглите.

— Мой говори! — извика той в отговор. — Твой дълго не видели мои очи.

Ван Хорн на жаргон започна да се шегува с него, разпитваше за новите му жени, с които бе напълнил харема си, и по колко свине е заплатил за тях.

— Мой казва — заключи той, — много богат човек си ти.

— Мой иска да дойде при твой на борда — смилено намекна Ишикола.

— Мой казва — нощем не може — възрази капитанът: едно известно на всички правило гласеше, че с настъпването на нощта не се пускат посетители на борда. После, като помисли, отстъпи: — Ти ела на борда, а момчетата да останат в лодката.

Ван Хорн галантно помогна на стареца да се покатери по перилата, да прескочи бодливата тел и да слезе на палубата. Ишикола бе мръсен стар дивак. Едно от неговите тамбо („тамбо“ у меланезийците и на морски жаргон значи „табу“) гласеше никога до кожата му да не се докосва вода. Той, който живееше на брега на океана, в страната на тропическите дъждове, добросъвестно избягваше близостта с водата. Той никога не се къпеше, не минаваше през река, а от дъжда винаги се криеше. Но това не се отнасяше до племето му. Такова бе своеобразното тамбо, наложено му от шаманите. На другите

членове на племето те налагаха други табута: забраняваха им да ядат акула, да пипат костенурка, да се допират до крокодил или изкопаеми останки от крокодил или през целия си живот да избягват оскверняващото докосване на жена и женска сянка, хвърлена по пътеката.

И тъй, Ишикола, за когото водата бе табу, бе покрит с кора многогодишна кал. Крастав, сякаш болен от проказа, с мършаво лице, целият сбръчкан, той силно куцаше от някогашен удар с копие в бедрото. Но единственото му око блестеше ярко и злобно и Ван Хорн знаеше, че с едното си око Ишикола вижда не по-зле, отколкото той с двете.

Ван Хорн се поздрави с него, като му подаде ръка — тази чест той оказваше само на вождовете, — и със знак предложи да седнат по турски на палубата недалеч от поразеното от ужас момиче, което пак започна да трепери: то си спомни как Ишикола бе предложил веднъж десет по десет кокосови ореха за един обяд, приготвен от нейното месо.

Джери на всяка цена трябваше да подуши този противен куц гол едноок старец, за да може да го разпознава в бъдеще. А когато го помириса и запомни своеобразната му миризма, той почувства нужда заплашително да заръмжи, с което заслужи одобрителния поглед на шкипера.

— Мой говори, хубаво каи-каи ще бъде това куче — каза Ишикола. — Мой дава половин сажен раковини и взема кучето.

Това предложение бе щедро, понеже половин сажен раковини, нанизани на връв от сплетени кокосови влакна, се равняваше на половин фунт в английска валута, на два и половина долара в американска или, обърнато в обикновената монета — живи свине, — на половин едра тълста свиня.

— Това куче струва цял сажен раковини — възрази Ван Хорн, макар че в дълбочината на душата си прекрасно знаеше, че няма да продаде Джери нито за сто сажена раковини, нито на каквато и да било баснословна цена, давана от чернокожите. Той каза такава малка сума само за да не разберат чернокожите колко високо ценят той всъщност златокожия син на Биди и Теренс. После Ишикола заяви, че момичето е много измършавяло и че като познавач на мясо той не може да

предложи за него този път повече от три по двайсет връзки кокосови орехи.

Като размениха тези любезности, белият господар и чернокожият започнаха разговор; първият се перчеше с превъзходството на разума и знанията на белия човек, а вторият долавяше инстинктивно недоизказаното. Ишикола бе примитивен държавен мъж и сега се мъчеше да си изясни равновесието на човешките и политическите сили, които тежаха върху неговата територия Суу с площ десет квадратни мили. Тази територия бе ограничена от морето и линиите на фронта на междуплеменната война, която бе по-древна от най-древния мит на Суу. Побеждаваше ту едно, ту друго племе, вземаха се глави и се изяждаха тела. Границите оставаха неизменни. На груб морски жаргон Ишикола се мъчеше да узнае общото положение на Соломоновите острови по отношение на Суу, а Ван Хорн нямаше нищо против да води нечистата дипломатическа игра, която се води във всички министерства на великите държави.

— Мой казва — заключи Ван Хорн, — у вас по тия места има твърде много лоши хора. Вие взимате много глави: твърде много каикай от дълги свине („дълги свине“ значеше печено човешко месо).

— Мой казва, черни момчета на Суу винаги взимат глави и каикай дълги свине — възрази Ишикола.

— Твърде много лоши хора има по тия места — повтори Ван Хорн. — Тук наблизо има голям военен кораб; скоро той ще дойде насам и ще избие седем шишета от Суу.

— Как се казва големият военен кораб при Соломоновите острови? — попита Ишикола.

— Големият кораб „Кеймбриън“ — ето как се казва корабът — изльга Ван Хорн, който много добре знаеше, че през последните две години нито един британски крайцер не бе се отбивал на Соломоновите острови.

Разговорът, който започна да прилича на шутовска декларация за отношенията между толкова несходните по големина държави, бе прекъснат от силния вик на Тамби. Чернокожият бе спуснал през борда другия фенер и бе направил неочеквано откритие.

— Шкипер, в лодката му има оръжие — извика той.

Ван Хорн с един скок се намери до перилата и се наведе през бодливата тел надолу. Ишикола, въпреки сакатото си тяло, закъсня

само няколко секунди.

— За какъв дявол в лодката има оръжие? — с негодувание попита Ван Хорн.

Дендито, който седеше на кормилото, се опита да побутне с крак зелените листа, така че да прикрие показалите се приклади на няколко пушки, но само развали цялата работа. Той се наведе да оправи с ръце листата, но тутакси се изправи, когато Ван Хорн изрева отгоре му:

— Стой мирно! Назад ръцете, момче!

Като се обърна към Ишикола, Ван Хорн се престори на силно разгневен, какъвто в действителност не беше, понеже историята бе стара и периодически се повтаряше.

— За какъв дявол идваш на кораба, а в лодката си носиш пушки? — страшно попита той.

Старият океански вожд завъртя единственото си око и мигна с глупав и невинен вид.

— Аз съм ти сърдит, много съм ти сърдит — продължаваше Ван Хорн. — Ишикола, ти си калпав човек. Махай се по дяволите от кораба ми!

Старецът заподскача към перилата по-бързо, отколкото можеше да се очаква от него, без чужда помощ прекрачи през бодливата тел и скочи в лодката, като изкусно се задържа на здравия си крак. После вдигна глава и замига, като молеше за прошка и уверяваше, че е невинен. Ван Хорн се обърна, за да скрие усмивката си, а после открито се усмихна, когато старият хитрец показва празната си лула и боязливо попита:

— Може ли твой даде на мой пет пакета тютюн?

Докато Боркман донесе отдолу тютюн, Ван Хорн разправяше на Ишикола за светостта на честта и обещанията, после се наведе през бодливата преграда и му подаде пакет тютюн.

— Мой казва — заплаши го той, — Ишикола, някога ще те пречукам. Ти не си добър приятел по бреговете на солената вода. Ти си голям дивак и се махай в джунглите.

Когато Ишикола се опита да протестира, той остро го прекъсна:

— Аз казвам, че ти твърде много дрънкаш с мене.

Въпреки това лодката се бавеше. Дендито крадешком се мъчеше да напипа с крак прикладите на пушките под зелените листа, а Ишикола нямаше ни най-малко желание да тръгне.

— Греби, греби! — неочеквано извика Ван Хорн.

Гребците не чакаха команда на вожда или на дендито, неволно се подчиниха и с дълбоки силни удари на веслата изкараха лодката от осветения кръг. Със същата бързина Ван Хорн промени мястото си на палубата, като отскочи на около дванайсетина метра, за да не го настигне някой случаен куршум. После седна с подвити колене и се заслуша в плясъка на веслата, който замираше в далечината.

— Тамби — спокойно заповяда той, — пусни малко музика.

И докато изпод скърцащата плоча се лееше красивата мелодия на „Червеното крило“, той пушеше цигара, опрял лакът на перилата и прегърнал Джери. Пушейки, той следеше как звездите се закриват от дъжда, който идваше от страната, откъдето духаше вятърът. Тъкмо когато се канеше да накара Тамби да занесе долу грамофона и плочите, забеляза дивачката, която го гледаше с ням страх. Той й кимна в знак на съгласие с полу затворени очи и с отметната назад глава и с ръка посочи към дупката на пода. Тя се подчини, както се подчинява бито куче, и стана, като трепереше цялата и с ужас гледаше големия бял господар, който, както бе убедена тя, един прекрасен ден щеше да я изяде. И тази невъзможност да й обясни, през пропастта на вековете, своите добри намерения, жегна Ван Хорн. Тя влезе в дупката и се плъзна по стълбата напред с краката като някакъв грамаден червей с голяма глава.

Като изпрати след нея Тамби със скъпоценния грамофон, Ван Хорн продължи да пуши, а острите като игли капки дъжд освежаваха разгорещеното му тяло.

След пет минути дъждът престана. Небето пак се покри със звезди; зловонна миризма се вдигна от мангровите блата, а задушният зной се усили още повече.

Ван Хорн никога от нищо не бе боледувал, ако не се смята треската; и сега той дори не си направи труда да отиде за одеялото си.

— Ти пръв ще дежуриш — каза той на Боркман. — На разсъмване аз ще изкарам кораба от залива.

Той сложи глава на бицепса на дясната си ръка, с лявата притисна до гърдите си Джери и заспа дълбоко.

Така, рискувайки живота си, белите и местните чернокожи живееха ден след ден на Соломоновите острови, занимавайки се с търговия и битки; белите се мъчеха да запазят главите върху раменете

си, а чернокожите също така единодушно се мъчеха да завладеят главите на белите и в същото време да запазят собствените си глави.

А Джери, запознат само със света на лагуната Мериндж, узна, че тези нови светове — корабът „Еренджи“ и остров Малайта — по същество не се отличават от първия, и с пробляськ на разбиране гледаше вечната игра между бели и черни.

ГЛАВА X

На разсъмване „Еренджи“ вдигна котва. Платната тежко увиснаха в мъртвия въздух и екипажът слезе в лодката, натисна веслата и затегли кораба на буксир през тесния проход. Веднъж подхванат от случайното течение, корабът се приближи до брега и чернокожите, останали там, се струпаха на куп като подплашени овце, дочули воя на мародера на дивите гори. И нямаше нужда Ван Хорн да вика на гребците в лодката:

— Гребете, гребете, дяволи!

Екипажът се надигна от скамейката и с цялата си тежест натисна веслата. Те знаеха каква страшна съдба ги заплашва, ако носът на „Еренджи“ се вреже в плискания от морето коралов риф. Те изпитваха същия страх както наплашеното момиче долу в лазарета. В миналото немалко момчета от Ланга-Ланга и Сомо бяха попадали на пиршествата в Суу, също както и момчета от Суу бяха се превръщали във вкусни гозби в Ланга-Ланга и Сомо.

— Мой казва — обрна се към Ван Хорн Тамби, когато общото напрежение бе спаднало и „Еренджи“ плуваше вече в открито море, — брат на мой баща отдавна-отдавна дошъл на това място с кораб. С голям кораб дошъл брат на мой баща. Всички останали на това място в Суу. Брат на мой баща направили в Суу кай-каи.

Ван Хорн си спомни как преди петнайсет години корабът „Феър Хатъуей“ бе ограбен и изгорен от народа на Суу, а целият екипаж избит. Наистина, в началото на двайсети век Соломоновите острови бяха все още диви, а най-див бе големият остров Малаита.

Той изпитателно огледа гористите склонове на планината Колорат, която служеше като указание за мореплавателите; обвитите й с облаци върхове се издигаха в небето на четири хиляди фута. Стълбове дим се виеха нагоре над склоновете ѝ и от върховете на по-ниските планини.

— Мой казва — усмихна се Тамби, — много момчета седи в хрести и гледа кораба.

Ван Хорн се усмихна с вид, че разбира. Той знаеше този древен начин за телеграфиране със сигнали от дим; в този миг от село и от племе до племе предаваха сигнала: откъм страната на вятъра идва кораб, който събира работници.

Цялата сутрин под косия ветрец, който започна с изгрева на слънцето, „Еренджи“ летеше на север и зачестилият стълбове дим, които се виеха над зелените върхове, съобщаваха неговата посока. По пладне Ван Хорн стоеше със своя вечен спътник Джери на носа и следеше хода на кораба, а „Еренджи“ се носеше срещу вятъра в пролива между две островчета, обрасли с групи палми. Трябаше много внимателно да се следи за курса. От сините дълбини навсякъде се издигаха коралови рифове в гама от зелени тонове — от тъмния нефрит до бледия турмалин, а морето, като ги заливаше, менеше отсенките, лениво се пенеше или се издигаше като бял фонтан от искрящи на слънцето пръски.

Стълбовете дим по върховете поведоха оживен разговор и дълго преди „Еренджи“ да мине през пролива, целият бряг откъм подветрената страна — от крайбрежните жители до най-отдалечените горски села — знаеше, че корабът отива към Ланга-Ланга. Когато се откри лагуната, образувана от верига крайбрежни островчета, Джери подуши миризмата на дърветата. По гладката повърхност на лагуната имаше много лодки — едни се движеха с весла, а други — от свежия югоизточен пасат, надул платната им от листа на кокосови палми. Срещу лодките, които много се приближаваха, Джери страшно лаеше, настърхнал целият, и представляваше яростен защитник на белия господар, който стоеше до него. И след всяка такава демонстрация той нежно навираше студената си влажна муцуна в обгорелия от слънцето крак на шкипера.

Като влезе в лагуната, „Еренджи“ се понесе с вятъра. След около половин миля той се обърна; предните платна бяха спуснати, затракаха скрипците и мачтите и котвата бе хвърлена на петдесет фути дълбочина. Водата бе тъй прозрачна, че на кораловото дъно можеха да се видят грамадните извити двойни раковини. Нямаше нужда връщащите се в Ланга-Ланга работници да бъдат откарвани с лодка до брега. От двете страни на „Еренджи“ чакаха стотици лодки и десетки роднини и приятели викаха всеки работник.

Поради царящата възбуда Ван Хорн не допускаше никого на борда. За разлика от животните, меланезийците минаваха в атака толкова бързо, колкото и в отстъпление. Двама матроси стояха до лиенфилдските пушки, сложени на пода. Боркман следеше как едната половина от екипажа почиства кораба. Ван Хорн с Джери, който го следваше по петите, ръководеше отплуването на връщащите се в Ланга-Ланга чернокожи и внимателно наблюдаваше втората половина от екипажа, която пазеше телената ограда. А момчетата от Сомо бяха насядали върху сандъчетата си, да не би чернокожите от Ланга-Ланга да ги хвърлят в чакащите ги лодки.

След половин час шумната тълпа отплува към брега. Забавиха се само няколко лодки и от една от тях Ван Хорн повика на борда Нау-Хау, най-силният вожд от укрепеното селище Ланга-Ланга. Повечето велики вождове бяха старци, но Нау-Хау беше млад и за разлика от мнозинството меланезийци, дори красив.

— Здравей, царю Вавилонски! — поздрави го Ван Хорн, който му бе дал това прозвище поради въображаема прилика със семитите и грубата сила, която бе сложила отпечатък на лицето му и прозираше в походката му.

От детинство свикнал с голотата, Нау-Хау се движеше по палубата смело и без да се срамува. Цялото му облекло се състоеше от пристегнат около талията ремък от куфар. Между този ремък и голото тяло бе затъкнато парче от счупен нож, дълъг десетина дюйма. Единственото му украшение бе една бяла фарфорова чиния за супа — пробита и надяната на шнур от кокосови влакна, тя висеше от шията му точно върху гърдите му, като прикриваше наполовина силните мускули. Това беше голямо съкровище. Нито един човек на Малайта нямаше цяла супена чиния.

Но чинията не предизвикваше смях, както не изглеждаше смешна и голотата му. Той бе от знатен род. Преди него вожд е бил баща му, но той го бе надминал. Нау-Хау държеше живота и смъртта в ръцете си. Често се ползваше от тази власт, като чуруликаше на поданиците си на езика на Ланга-Ланга: „Убий тук“, „Убий там“, „Ти ще умреш“ и „Ти ще живееш“. Когато баща му, който преди една година се бе отказал от сана си, безразсъдно реши да се намеси в държавните работи на сина си, той повика двама юнаци и заповядда да стегнат примка от кокосови влакна на шията му, за да не диша повече.

Когато любимата му жена, майка на първородния му син, се осмели поради глупост да наруши едно от царствените му табута, той заповядва да я убият, като сам и добросъвестно я изяде цялата, до мозъка на строшените ѝ кости, без да подари нито парченце на най-близките си приятели.

Той бе царствен и по рождение, и по възпитание, и в делата си. В походката му също личеше съзнанието за царствено достойнство. Той изглеждаше царствен — както може да изглежда царствен един великолепен жребец, или лъв, нарисуван на фона на пустинята. Тялото, гърдите, раменете, главата му бяха великолепни. Великолепен бе и ленивият, надменен поглед под тежките клепачи.

В тази минута на борда на „Еренджи“ неговата храброст бе царствена, макар и да знаеше, че стъпва върху динамит. От горчив опит отдавна бе узнал, че белият човек е същински динамит, че прилича на тайнствения смъртоносен снаряд, който белите употребяват понякога. Още като момче бе участвал в нападението на един катер от санталово дърво, който бе дори по-малък от „Еренджи“. Никога нямаше да забрави тази мистерия. Двама от тримата бели бяха убити пред очите му и на палубата им отрязаха главите. Третият, все още сражавайки се, малко преди това се бе изплъзнал долу. И тогава катерът с всичките си богатства — железни пръстени, тютюн, ножове и хасе — полетя във въздуха и пак падна в морето, разбит на найдребни късчета. *Мистерията* се наричаше динамит. А той, полетял във въздуха и оцелял по някакво чудо, разбра тогава, че белите хора са същият динамит и че в тях се крие същата тайна както във веществото, с което те избиват цели стада бързи риби или, в случай на нужда, вдигат във въздуха самите себе си и корабите си, дошли по морето от далечни страни. И все пак той крачеше с твърди тежки стъпки по това смъртоносно вещество, от което, както знаеше, бе направен и Ван Хорн. И при това се осмеляваше да натиска върху това вещество, като рискуваше то да избухне.

— Мой казва — започна той, — защо твой тъй дълго държа мой момче?

Това бе напълно справедливо обвинение: работниците, които Ван Хорн току-що бе довел, бяха стояли три и половина години вместо три.

— Ако ти, момче, говориш така с мене, аз ще ти се разсърдя много-много — озъби се в отговор Ван Хорн, а после дипломатично

добави, като бръкна в сандъчето и извади шепа тютюн: — По-добре попуши и води хубав разговор.

Но Hay-Hay величествено отстрани подаръка, макар че много му се искаше да го вземе.

— Мой има много-много тютюн — изльга той, а после попита:
— Как се казва момчето — отиде и не се върне?

Van Хорн измъкна от една гънка на поясната си препаска дългата и тънка отчетна книжка. Като го гледаше как прелиства страниците, Hay-Hay усещаше динамитната, висша власт на белия човек, която му помагаше да извлече спомените си от изцапаните листа на книгата, а не от собствената си глава.

— Сати — започна Van Хорн, като движеше пръст по бележките. Очите му се откъснаха от страницата й внимателно следяха чернокожия вожд, който стоеше пред него. А вождът съобразяваше дали този момент е удобен, за да се хвърли върху белия отзад и с един удар на ножа да пререже гръбнака му на тила.

— Сати — четеше Van Хорн. — Миналия мусон, точно по това време Сати го боля корем много-много; после Сати вече го няма — преведе той на морски жаргон бележката: „Умрял от дизентерия на 4 юли 1901 година.“

— Много работа Сати, дълго време — държеше на своето Hay-Hay. — Какво стана парите му?

Van Хорн мислено направи сметка.

— Той е изработил шест пъти по десет фунта и два фунта златни пари — преведе той шестдесет и двата фунта заплата. — Дадох предплата на баща му веднъж десет фунта и пет фунта. Остават четири пъти по десет фунта и седем фунта.

— Къде са четири пъти по десет фунта и седем фунта? — попита Hay-Hay, който само произнесе, но не можеше да възприеме с ума си такава чудовищна сума.

Van Хорн вдигна ръка.

— Много бързаш, Hay-Hay. Сати си купи на планацията сандък за два пъти по десет фунта и един фунт. Останаха му два пъти по десет фунта и шест фунта.

— Къде са два пъти по десет фунта и шест фунта? — продължаваше неумолимият Hay-Hay.

— У мене — кратко отговори капитанът.

— Дай два пъти по десет фунта и шест фунта.

— Махай се по дяволите — отказа Ван Хорн и в сините му очи чернокожият вождолови отблъсъка на динамита, от който са направени белите хора и пред очите му се мърна видението на оня кървав ден, когато той за пръв път видя да избухва динамит и бе подхвърлен във въздуха.

— Как се казва оня старец в лодката? — попита Ван Хорн, като показва лодката до борда на „Еренджи“. — Бащата на Сати ли е?

— Него баща на Сати — потвърди Hay-Hay.

Ван Хорн повика стареца на борда, даде знак на Боркман да следи за реда на палубата и за Hay-Hay и слезе долу за парите. Когато се върна, той нарочно не обърна внимание на вожда и се обърна към стареца.

— Как се казваш?

— Мой се казва Нино — отговори той с разтреперан глас. — Сати е мой момче.

Ван Хорн погледна Hay-Hay, очаквайки потвърждение. Той кимна според обичая на Соломоновите острови, като отметна глава нагоре. Тогава Ван Хорн отброя в ръката на бащата на Сати двайсет и шест златни монети.

Hay-Hay веднага протегна ръка и взе парите. Задържа за себе си двайсет, а останалите шест върна на стареца. Ван Хорн не се интересуваше по-нататък. Той бе изпълнил дълга си и се бе разплатил честно. Тиранията на вожда над поданиците му не го засягаше.

Двамата господари — и белият, и черният — бяха доволни. Ван Хорн бе изплатил дълга си; Hay-Hay, според правото на вожда, бе отнел на стареца печалбата на Сати. Но Hay-Hay чувстваше желание да се поперчи. Той отказа да приеме предложения тютюн, а купи от Ван Хорн кутия тютюн за пет фунта и като настоя веднага да я отворят, напълни лулата си.

— Има ли много добри момчета в Ланга-Ланга? — с невъзмутима вежливост попита Ван Хорн, стремейки се да поддържа разговора и да подчертава безгрижието си.

Царят Вавилонски се усмихна, но не го удостои с отговор.

— Да слезем на брега да се поразходим — предизвикателно продължаваше Ван Хорн.

— Може да стане лошо — не по-малко предизвикателно отговори Hay-Hay. — Много-много лоши момчета тебе кай-каи.

Ван Хорн знаеше това, но от предизвикателството тръпки на раздразнение полазиха главата му и косата му настръхна като козината на Джери.

— Ей, Боркман! — извика той. — Спуснете лодката!

Когато лодката се изравни с „Еренджи“, съзнавайки собственото си превъзходство, Ван Хорн слезе пръв и покани Hay-Hay да го последва.

— На тебе казвам, царю Вавилонски — измърмори той на ухoto на вожда, когато гребците се заловиха за веслата, — ако някой ме побутне, ще те застрелям. А после ще полети във въздуха Ланга-Ланга. И ти ще вървиш до мен. Ако не искаш да вървиш, това ще е краят ти.

Самотният бял човек слезе на брега, придружен от ирландския териер, чието кучешко сърце бе препълнено с любов към него, и от злобното черно царче, което благоговееше пред динамита на белите хора. Бос, Ван Хорн горделиво се разхождаше из селцето с три хиляди жители; неговият бял помощник, поклонник на ракията, наблюдаваше за реда на палубата на малкия кораб, хвърлил котва до самия бряг. А чернокожият екипаж на лодката чакаше с весла в ръце кога ще се качи на кормилото този, на когото те неохотно служеха и чиято глава на драго сърце биха отсекли, ако не ги спираше страхът от него.

Ван Хорн нямаше никакво намерение да слизе на брега. Той направи това само в отговор на предизвикателството на черния вожд. Около час се скита из селището, сложил дясната си ръка върху спусъка на автоматичния револвер, като внимателно следеше придружаващия го против волята си Hay-Hay. Вулканничният гняв на Hay-Hay бе готов да пламне при първия удобен случай. По време на тази разходка Ван Хорн можа да види неща, които са видели малцина бели, защото Ланга-Ланга и съседните му островчета — великолепни мъниста, нанизани покрай изложения на вятыра бряг на Малайта, са изключително красиви и напълно неизследвани.

Най-напред те са били само пясъчни насипи и коралови рифове, заливани от морето или скрити под водата. Само някое подгонено нещастно създание, способно да понесе невероятни мъки, би могло да влечи жалкото си съществуване на тях. Но тези същества — спасили се от клане в селото, изплъзнали се от гнева на вождовете и от съдбата на

дългите свине, предназначени за котела — дошли тук и заживели на островчетата. Живели преди това само в горите, те се запознали със солената вода и придобили навиците на крайморски жители. Изучили нравите на рибите и на мекотелите, изобретили куки и въдици, мрежи и капани за риби и всичко необходимо, за да могат да вадят от променливото, ненадеждно море плаващото мясо.

Тези преселници задигали жени от селата из дълбочините на острова, плодели се и се размножили. С херкулесовски труд под палещото слънце те завоювали морето. Оградили кораловите си рифове и пясъчните настри със стени от коралов камък, краден в тъмни нощи от далечни селища. Без вар и длето построили стени, устояващи на напора на океана. И както мишките нощем обират човешките жилища, така и те обирали острова, отнасяйки със стотици лодки богатия чернозем.

След много векове и поколения на мястото на голите пясъчни настри, полускрити от водата, изникнали оградени със стени крепости, плазове за спускане на дългите лодки, а стените били защитени откъм острова с лагуни. Кокосови и бананови палми, величествени хлебни дървета им давали храна и ги пазели от слънцето. Градините им цъфтели. Дългите им тесни военни лодки опустошавали брега и отмъщавали на потомците на онези, които преследвали и се мъчели да изядат праотците им.

Подобно на преселниците и бегълците, скрили се в солените блата на Адриатика и издигнали дворците на мощната Венеция върху дълбоко набити колове, тези жалки, изгонени чернокожи укрепвали властта си, докато най-после станали господари на целия остров и взели в ръцете си търговията и търговските пътища. Тогава принудили горските жители завинаги да останат в горите и да не смеят да се приближават до морето.

И тук, сред смелите крайбрежни жители, Ван Хорн вървеше важно, рискуваше и не вярваше във възможността за близка смърт. Той знаеше, че прави това, за да наеме работници, необходими на другите смели бели хора по далечните острови.

След около час Ван Хорн пусна Джери на носа на лодката и сам го последва, като остави на брега смаяното и недоумяващо чернокожно царче. А царчето повече от всеки друг път се проникна от уважение

към динамитните бели хора, които му носеха тютюн, басма, ножове и секири и винаги печелеха от тази търговия.

ГЛАВА XI

Като се върна на борда, Ван Хорн заповяда веднага да поставят платната и да вдигнат котва. Лавирайки, „Еренджи“ се понесе по лагуната през десетте мили, които го деляха от Сомо. По пътя Ван Хорн спря в Бину да поздрави вожда Джони и да свали на брега няколко работници. Сега оставаше пътуването до Сомо — последният рейс на „Еренджи“ и на мнозина, които се намираха на борда му.

Приемът, който оказаха на Ван Хорн в Сомо, бе пълна противоположност на този в Ланга-Ланга. Щом свалиха на брега връщащите се работници — а това стана в три и половина след пладне — Ван Хорн покани на борда вожда Башти. И вождът дойде. Въпреки преклонната си възраст той бе пъргав и жив и много добродушно настроен — толкова, че пожела непременно да вземе със себе си на борда и трите си престарели жени. В миналото такова нещо бе немислимо. Той никога не бе разрешавал нито на една от жените си да се показва пред лицето на бял и Ван Хорн бе толкова поласкан от тази чест, че им подари по една пъстра глинена лула и по дванайсет пакета тютюн.

Въпреки късния час търговията вървеше оживено. Башти взе лъвската част от печалбата на башите и на двама починали и щедро купуваше от стоките на „Еренджи“. Когато Башти обеща много нови работници, Ван Хорн, който познаваше непостоянния характер на диваците, започна да настоява да ги запишат веднага. Башти се колебаеше и предлагаше да отложат до утре, а Ван Хорн уверяваше, че най-удобно е да ги запишат тъкмо сега. Той говореше много убедително и най-после стariят вожд изпрати лодка на брега за момчетата, определени за плантаците.

— Е, какво ще кажеш за това? — попита Ван Хорн Боркман, чиито очи бяха по-мътни от обикновено. — Никога досега стariят шмекер не е бил толкова любезен. Може би е намислил нещо недобро?

Помощникът погледна многобройните лодки, които стояха до борда на „Еренджи“, видя колко жени има в тях и поклати глава.

— Когато замислят нещо, те изпращат госпожите си в гората — каза той.

— Нищо не може да предвиди с тия негри човек — измърмори капитанът. — Може би не са достатъчно досетливи, но от време на време все измислят по нещичко ново. А Башти е най-съобразителният стар негър, какъвто някога съм виждал. Какво може да му попречи да намисли нещо такова и да обърне всичко с главата надолу? Досега те не са взимали жени със себе си, когато са замисляли нещо лошо, но това още не значи, че винаги ще правят така.

— Дори и на Башти не му стига умът за такова нещо — възрази Боркман. — Просто днес е настроен добродушно и се е разпуснал. Ето че накупи разни работи за четирийсет фунта. Затова иска да ни достави нова група работници и, готов съм да се обзаложа, той се надява половината да измрат и да им изхарчи парите.

Доводите бяха убедителни. Въпреки това Ван Хорн поклати глава.

— Все пак отваряйте си очите — посъветва той. — И помнете: не бива едновременно да слизаме долу. И оставете ракията, докато се измъкнем от тая каша.

Башти бе невероятно мършав и поразително стар. Той сам не знаеше на колко години е. Знаеше само, че когато той е бил малко момче, никой от неговото племе не е бил роден. Помнеше дните, когато се бяха родили някои от старците — още живи, но грохнали, отпаднали, полуслепи, беззъби, глухи или парализирани. Той не приличаше на тях. Можеше да се похвали дори с остатъци от зъби — около дузина корени, изтрити наравно с венците, с които още можеше да дъвчи. Макар че вече нямаше предишната си юношеска издръжливост, все още имаше ясна мисъл и вземаше самостоятелни решения. Благодарение на ума му племето беше станало по-силно, откакто той му бе вожд. В тези мащаби, той бе меланезийският Наполеон. Воювайки, бе успял да разшири жизненото пространство на горските жители. Белезите по изсъхналото му тяло свидетелстваха, че се е сражавал в първите редове. А в политиката винаги взимаше връх над съседните вождове, като сключваше изгодни договори.

И сега имаше план как да надхитри Ван Хорн и да сложи ръка на великата Британска империя, за която имаше съвсем смътни сведения.

А Сомо имаше своя история. Странна аномалия беше това: едно крайморско племе да се установи на земя, където обикновено живеят само горски жители. Фолклорът на Сомо хвърля мъждукаща светлина във времето. Веднъж, много отдавна, в незапомнени времена, някой си Сомо, син на Лота, вожд на островната крепост Умбо, се скарал с баща си и избягал от неговия гняв. С него заминали на двайсет лодки и други юноши. В продължение на два мусона те странствали като Одисей. Легендата разказва, че обиколили два пъти Малайта, минали големите морета и нахлули в далечни страни като Уги и Сан-Кристобал.

След успешните боеве крадели жени и накрая, обременен от жените и потомството си, Сомо се установил на брега на големия остров, изгонил горските жители и основал морската крепост Сомо. Откъм брега тази крепост бе построена като всяка морска крепост с коралови стени, за да издържа на напора на морето и на случайните врагове, а в стените бяха направени плазове за спускане на дългите лодки. Откъм тила, където крепостта стигаше до джунглите, тя приличаше на обикновено крайморско селце. Но Сомо, родоначалникът на новото племе, разширил владенията си в горите до подножието на планината и там основал село. В своето племе той приемал само големите смелчаци, които отивали при него. Хилавите и страхливите веднага били изяддани и невероятните разкази за многобройните глави, които украсявали техните лодки-къщи, се превърнали в мит.

И това племе — цялата територия и крепостта — наследил покъсно Башти. Той умножи наследството си и възнамеряваше да продължава далновидната си политика. Дълго и грижливо обмисля той плана, който бе узрял в главата му и чакаше да бъде изпълнен. Преди три години племето ано-ано, което живееше на много мили надолу по брега, бе превзело един роботърговски кораб, бе унищожило целия екипаж и бе заграбило баснословно количество тютюн, басма, мъниста, пушки, амуниции и други стоки.

Наказанието не постигна преследвания ефект. След половин година един военен параход показа носа си в лагуната, бомбардира ано-ано и прогони всичките му жители в джунглите. Десантът напразно преследва бегълците по пътеките на джунглата. В края на краишата се задоволиха с убитите четирийсет тълсти свине и с

отсечените стотина кокосови палми. Едва бе излязъл корабът в открыто море, когато племето ано-ано се върна от горите в селцето си. Бомбардировката не поврежда особено много леките горски къщици. След няколко часа работа жените приведоха всичко в ред. А колкото за четирийсетте убити свине, цялото племе се нахвърли върху тях, изпече ги върху горещи камъни и устрои пиршество. Нежните връхчета на кокосовите палми също бяха изядени, а хилядите кокосови орехи — очистени, начупени, изсушени на слънце и опушени на дим; получените ядки можеха да се продадат на първия търговски кораб.

По такъв начин наложеното наказание се бе превърнало в празник и пиршество. Това бе направило впечатление на пестеливия и пресметлив Башти. А това, което бе принесло полза на ано-ано, според него, трябваше да бъде добро и за Сомо. Щом са такива обичаите на белите хора, които плуват под британски флаг — да убиват свине и да отсичат кокосовите палми като отмъщение за пролятата кръв и взетите глави, Башти не виждаше защо да не извлече полза както племето ано-ано. Цената, която може би трябваше да плати в бъдеще, бе нищожна в сравнение с тази полза. А освен това вече повече от две години британски военен кораб не бе се отбивал на Соломоновите острови.

И така, завладян от новия си славен проект, Башти разреши на народа си да се качи на борда и да търгува. Само малцина от неговите поданици знаеха намеренията му.

Всеки път, когато към борда се приближаваха нови лодки и чернокожите мъже и жени изпъльваха палубата, търговията се оживяваше. После дойдоха новобранците — току-що уловени млади диваци, плахи като сърни, ала покорни на закона на родителите и племето. Придружавани от бащите, майките и роднините си, които ги следваха на групи, те слизаха долу в каютата на „Еренджи“, където се изправяха пред лицето на великия бял господар. Той записваше имената им в някаква тайнствена книга, като за потвърждение на тригодишния договор ги караше да докоснат с дясната си ръка перото, с което той пишеше, и после плащаше на главата на семейството заплатата за първата година в стоки.

Старият Башти седеше наблизо и както обикновено взимаше за себе си лъвския пай от всеки аванс. Трите му стари жени смирено седяха до нозете му, самото им присъствие вдъхваше сигурност на Ван Хорн, който се радваше на този обрат на събитията. Започваше да му

се струва, че рейсът му вече е към края си и че ще отплува от Малайта с пълен комплект работници.

На палубата, където бдеше Боркман, Джери се въртеше на самната и душеше краката на чернокожите, които по-рано изобщо не бе срещал. Дивото куче слезе на брега заедно с връщащите се работници, а от тях на кораба отново се върна само един — Леруми. Джери на няколко пъти мина настръхнал покрай него, но Леруми се държеше хладно, а после слезе долу, купи си едно ръчно огледалце и с поглед даде на стария Башти да разбере, че всичко е готово.

И този момент настъпи по вина на Боркман, поради небрежността му и поради това, че не изпълни заповедта на капитана. Боркман не се отказа от ракията. Той не усети опасността, която надвисваше от всички страни. На кормилото, където стоеше, нямаше почти никой. Чернокожите мъже и жени, бъбреjки с корабния екипаж, се трупаха по шканците и на носа. Боркман отиде към чувалите, привързани зад главната мачта, и извади бутилката си. Преди да гълтне, се озърна предпазливо. Наблизо стоеше една безобидна „дама“ на средна възраст, тъпла, набита и уродлива, и кърмеше двегодишното си дете. Разбира се, тази страна беше безопасна. Освен това тя без съмнение нямаше оръжие, понеже върху нея нямаше нито един парцал, където би могла да го скрие. До перилата, на десетина фута встрани, стоеше Леруми и сладко се усмихваше пред току-що купеното огледалце.

В това огледалце Леруми видя как Боркман се наведе над чувала, после се изправи и отметна глава, засмукал бутилката, обърната с дъното нагоре. Като вдигна дясната си ръка, Леруми даде сигнал на жената, която седеше в една лодка до борда на „Еренджи“. Тя бързо се наведе, взе нещо и го подхвърли на Леруми. Беше томахавка. Тъпата ѝ страна бе като на обикновена каменна секира, а дръжката — туземна работа, бе грубо инкрустирана със седеф и оплетена с кокосови влакна. Острието бенаточено като бръснач.

Брадвата безшумно полетя към ръката на Леруми, а след миг също така безшумно летеше към тъпката „дама“ с детето, която стоеше зад помощника. Тя улови с две ръце дръжката, а детето, което седеше на бедрото ѝ, леко се наклони назад и се хвана за майка си с ръце.

Тя се позабави с удара, защото главата на Боркман бе отметната назад и пречеше да се отсече гръбнакът на тила. Много очи следяха приближаващата се катастрофа. Джери също гледаше, но не разбираше какво става. Въпреки цялата си враждебност към негрите, той естествено не можеше да се досети, че атаката дойде от въздуха. Тамби, който случайно бе до отвора, видя всичко и посегна за лиенфилдската пушка. Това движение не убегна на Леруми и с едно подсвирване той даде сигнал на „дамата“.

Боркман, който не съзнаваше, че е настъпила последната секунда от живота му, както не бе съзnavал и първата, сне бутилката и вдигна глава. Острието се заби в шията му. Какво е усетил или помислил, ако е могъл нещо да усети или да помисли, в тази частица от секундата, когато мозъкът му се отделя от останалото тяло, е тайна, неразрешима за никого от живите. Нито един човек с прерязан гръбнак не е успял да произнесе дори една дума, която да хвърли светлина върху усещанията му. Тялото на Боркман се свлече на палубата така меко и спокойно, както бе нанесен ударът. Той не се поклати, не се залюля. Той се свлече също така внезапно, както спада пробит балон. Бутилката падна от мъртвата му ръка върху чувалите, а остатъкът от съдържанието ѝ тихично забълбука по палубата.

Всичко стана толкова бързо, че първият изстрел на Тамби не можа да улучи „дамата“, преди Боркман да падне на палубата. За втори изстрел време нямаше, защото „дамата“, след като повали с томахавката Боркман, стисна с две ръце детето, скочи към перилата и се хвърли долу в лодката, която се обърна.

Събитията се развиха светковично. От лодките, наредени от двете страни на „Еренджи“, се посипа искрящ дъжд от томахавки с дръжки, инкрустирани със седеф. Момчетата от Сомо, които стояха на палубата, ги ловяха във въздуха, а жените на борда изпълзяха далече от полесражението. В този момент, когато „дамата“, която уби Боркман, скочи през перилата, Леруми се наведе да вдигне захвърленото от нея оръжие, а Джери, подушил кървавата война, заби зъби в ръката, която посягаше към томахавката. Леруми се изправи и в проточен вой изля цялата си злоба и ненавист към кучето. В същото време той с всички сили ритна подскочилия към него Джери. Ударът попадна в корема му и Джери полетя във въздуха.

В следващия миг, докато Джери летеше през бодливата тел, а от лодките предаваха на кораба снайдеровските пушки, Тамби, почти без да се прицелва, стреля още веднъж. Леруми, който пак бе посегнал към томахавката, не успя дори да свали крака, с който бе ритнал кучето, и куршумът попадна в сърцето му.

Той се строполи върху палубата и заедно с Боркман потъна в обятията на смъртта.

Джери още не бе стигнал водата, когато славата от сполучливия изстрел изгуби цялата си прелест за Тамби. В същия момент, когато той натискаше спусъка за нов изстрел, една томахавка се вряза в черепа му в основата на мозъка и за него картината на тропическия свят, умиван от океана и изгарян от слънцето, завинаги потъмня. Със същата бързина и почти едновременно преминаха в небитието и останалите хора от екипажа и палубата се превърна в касапница.

Главата на Джери се подаде над водата под изстрелите на снайдеровските пушки и шума на смъртоносната битка. Една мъжка ръка се пресегна през борда на една лодка и го притегли за врата. Джери ръмжеше и се мъчеше да ухапе спасителя си, но не бе толкова сърдит, колкото безумно обезпокоен за съдбата на шкипера. Без да мисли за това, той знаеше, че на борда на „Еренджи“ се разгаря страшна катастрофа, която всяко живо същество неясно предуслеща, а я знае само човекът и я нарича „смърт“. Той видя как падна Боркман. Чу падането на Леруми. А сега до ушите му достигаха изстрили, тържествуващ вой и отчаяни викове.

Безпомощно мятайки се, той квичеше, лаеше, задъхващ се и кашляше, докато чернокожият не го хвърли грубо в дъното на лодката. После стана на крака и направи два скока — първият, на ръба на лодката; а вторият, отчаян, безнадежден и безразсъден — към перилата на „Еренджи“.

Един ярд не достигна на Джери и той пак потъна в морето. Изскочи на повърхността и отчаяно заплува, като се давеше и гълташе солена вода, защото все още виеше, квичеше и лаеше, обзет от тъга за шкипера и от желание да бъде с него на борда.

Но едно момче, около дванайсетгодишно, което седеше в друга лодка и бе видяло борбата на Джери с първия чернокож, се отнесе с него най-безцеремонно. Най-напред го удари по главата с плоската част на веслото, а после — с острата. Мрак обви ясния малък мозък,

завладян от любов, чернокожият издърпа в лодката си слабото неподвижно кученце.

В това време долу, в каютата на „Еренджи“, докато Джери още летеше във въздуха, изритан от Леруми, Ван Хорн в един велик и дълбок миг от секундата позна смъртта си. Не напразно старецът Башти бе живял най-дълго от съплемениците си и бе най-мъдрият от всички владетели от времето на Сомо. Да бе живял в друго време и на друго място, би могъл да стане Александър или Наполеон. Но и сега, в своето ограничено мъничко царство на брега на Малайта, мрачния остров на канибалите, той играеше много добре ролята си.

Играта бе великолепна. Хладнокръвен и добродушен, строго пазейки правата си на вожд, той се усмихваше на Ван Хорн, даваше на младите си поданици царственото си разрешение да се запишат за тригодишно робство из планациите и взимаше дела си от всеки аванс за първата година. Аора, който можеше да се нарече негов пръв министър и ковчежник, събираще данък според заплатата и пълнеше големи торби, изплетени от кокосови влакна. Зад гърба на Башти на пейката седеше по турски стройно тринайсетгодишно момиче с гладка кожа и пъдеше с ветрило мухите от царствената му глава. До краката му седяха трите стари жени; най-старата, беззъба и частично парализирана, при всяко негово кимване с глава му поднасяше грубо изплетена кошница от панданови листа.

А Башти, който напрегнато се вслушваше да долови първия признак от бунта на палубата, всяка минута кимаше с глава и спускаше ръка в поднесената му кошничка — ту за бетел, парченце вар и неизменния зелен лист за завиване; ту за тютюн, да напълни късата си набита лула; ту за кибрит, да запали лулата си, която кой знае защо честичко гаснеше.

Най-след той за последен път бръкна в кошницата. Това стана в същия момент, когато на палубата томахавката порази Боркман, а Тамби стреля с лиенфилдската си пушка. И сухата стара ръка на Башти покрита със сложна мрежа от подути вени, измъкна грамаден пистолет — толкова древен, че с успех биха могли да го носят пуританите на Кромуел или спътниците на Кирос и Лаперуз. Това беше кремъчен пистолет, дълъг около половин лакът, напълнен същия ден не от друг, а от самия Башти.

Ван Хорн бе бърз като Башти, но все пак недостатъчно. В същия момент, когато хвана съвременния автоматичен пистолет, който бе изваден от кобура и лежеше на коленете му, вековният пистолет, пълен с две железни парчета и един валчест куршум, гръмна. Ван Хорн видя пламък и позна мрака на смъртта преди от устата му да успее да се изтръгне: „Дявол го взел!“, а пръстите, които държаха автоматичния пистолет, се разтвориха и го изтърваха на пода.

Препълненият с черен барут древен пистолет не спря дотук. Той се пръсна в ръката на Башти. Докато Аора, кой знае откъде измъкнал нож, отделяше главата на белия господар, Башти подигравателно гледаше показалеца на дясната си ръка, който се клатеше на парче кожа. Той го хвана с лявата си ръка, дръпна го рязко, завъртя го и го откъсна. После с усмивка го хвърли като играчка в кошничката от панданови листа, която жената все още държеше пред него с едната си ръка, а с другата притискаше окървавеното си чело, улучено от парченце от пистолета.

В същото време трима млади новобранци, придружени от башите си, слязоха в каютата и довършиха единствения матрос от корабния екипаж, който беше долу.

Башти, живял достатъчно дълго, за да стане философ, малко обръщащо внимание на болката, а още по-малко — на загубата на пръста си. Той гордо чуруликаше и се усмихваше, доволен от успешното изпълнение на плана си, а трите му стари жени, целият живот на които зависеше от едно кимане на главата му, се простряха пред нозете му, раболепно поднасяйки поздравленията си. Дълго бяха живели те и този си дълъг живот дължаха само на неговата царствена прищявка. Те се кривяха, мятаха и удряха в нозете на господаря на живота и смъртта, който бе доказал, както винаги досега, своята безкрайна мъдрост.

А мършавото, поразено от ужас момиче, застанало на четири крака, надничаше от лазарета като изплашен заек от дупката си и гледайки тази сцена, знаеше, че са близо готварският котел и краят на света.

ГЛАВА XII

Джери никога не узна какво бе станало на борда на „Еренджи“. Той знаеше само, че корабът е унищожен, защото видя как стана това. Момчето, което го бе ударило с веслото, здраво върза лапите му, хвърли го на брега и го забрави, увлечено от ограбването на „Еренджи“.

С високи викове и песни красивата яхта от тиково дърво бе изтеглена от дългите лодки на брега точно на онова място, където в подножието на кораловите стени лежеше Джери. Огньове пламтяха на брега; на борда запалиха фенерите и сред велико ликуване „Еренджи“ бе разграбен. На брега свалиха всичко, което можеше да се вземе — от парчетата желязо, които служеха за баласт, до въжетата и платната. Тази нощ в Сомо не заспа нито един човек. Дори най-дребните деца се навъртаха около огньовете или сити до гуша се валяха в пясъка. В два часа през нощта по заповед на Башти скелетът на кораба бе запален. И Джери, измъчван от жажда, вече без сили да квичи, безпомощно лежеше с вързани крака и видя как огън и дим обхванаха плаващия свят, който тъй неотдавна той бе познал.

На светлината на горящия кораб старият Башти раздели плячката. Никой не бе забравен. Дори жалките роби, бивши горски жители, които през цялото време на робството си бяха треперили от страх да не бъдат изядени, получиха по една глинена лула и по няколко пакета тютюн. По-голямата част от стоката, която не подлежеше на делене, Башти изпрати в голямата си сламена къща. Всичко останало от кораба бе складирано в няколко подслона за лодки. А в дяволските домове шаманите се заловиха за сатанинска работа: започнаха да сушат многобройните глави над тлеещите огньове; а главите бяха много, защото на борда на „Еренджи“ освен корабния екипаж имаше дузина работници от Ноол и няколко момчета от Малу, които Ван Хорн още не бе завел в родината им.

Не всички обаче бяха избити. Башти категорично забрани поголовното избиване. Но се ръководеше не от хуманност, а от тънка

сметка. Всички бяха обречени, но Башти никога не бе виждал лед, не знаеше за съществуването му и не бе запознат с хладилниците. Той знаеше само един начин за запазване на месото — да го пази живо. И пленниците бяха сложени в най-големия подслон за лодки, където се помещаваше домът на мъжете и където под заплахата от мъчителна смърт не смееше да влезе нито една жена.

Вързани като кокошки или свине, те бяха оставени върху отъпкания пръстен под, под който на незначителна дълбочина лежаха погребани най-древните вождове, а над главите им висяха останки от предшествениците на Башти, включително на баща му, увити в сламени рогозки.

От лазарета докараха тук и мършавото малко момиче, защото бе определено за изяждане, а табуто не се простираше върху осъдените за готварския котел. Хвърлиха я вързана на пода между чернокожите, които някога така ѝ смееха и я дразнеха, като я уверяваха, че Ван Хорн я угоява за котела.

Тук донесоха и Джери и го хвърлиха на пода. Агно, главният жрец, го видя на брега и въпреки протестите на момчето, което го искаше като своя плячка, заповядда да го занесат при подслона. Докато минаваха покрай огньовете на пиршеството, той подуши и разбра какви бяха гозбите. И колкото и ново да бе за него това откритие, той настръхна, заръмжа и се помъчи да се освободи. А когато го хвърлиха на пода, пак настръхна и заръмжа срещу другарите си по нещастие, без да разбере, че и те са изпаднали в беда. Тъй като бе научен да гледа на негрите като на вечни врагове, той и сега смяташе, че те са виновни за нещастието, което бе постигнало „Еренджи“ и шкипера.

Защото Джери бе само куче, с кучешки, ограничен ум, а при това и много млад. Но той не ръмжа дълго срещу пленниците. Смътен инстинкт му подсказа, че и те са нещастни. Някои бяха тежко ранени и през цялото време охкаха и пъшкаха. Без да разбира това, Джери все паколови, че тяхното положение е също тъй тежко, както и неговото... А той наистина беше зле. Лежеше на една страна с вървите, врязани в нежното му тяло, които забавяха кръвообращението, жаден, с пресъхнал език и гърло в страхотната жега.

Страшно място бе този подслон за лодки, изпълнен със стонове и въздишки. Трупове имаше под пода, горе, във въздушни гробове имаше други трупове, а на пода седяха създания, обречени в скоро

време да последват съдбата им. Дълги черни лодки с остри носове, напомнящи хищни чудовища с грамадни човки, неясно се очертаваха на светлината на тлеещия огън, до който седеше един старец от племето сомо, зает с безкрайната си работа — да държи над дима главата на един от диваците. Изсъхнал, сляп и мършав, той бъбреше и се кривеше като голяма маймуна, като от време на време обръщаше на всички страни главата, окачена над лютия дим, и хвърляше гнила ситна слама в тлеещия огън.

При редките припламвания на мъждукащата светлина през тъмните напречни греди се виждаше гънката на покрива, покрит с рогозка от кокосови влакна. Някога тези влакна са били два цвята — черен и бял, но от дима бяха станали почти мръсно кафяви. От напречните греди на дълги усукани върви висяха главите на враговете, уловени по време на сблъсквания в джунглите и морски нападения. Цялото помещение лъхаше на разложение и смърт, а и слабоумният старец, почти парализиран, опушващ в дима символа на смъртта, бе на прага на гроба.

На разсымване няколко десетки чернокожи с викове довлякоха една от големите военни лодки. С ръце и крака те разчистиха място за лодката, като разбутваха и хвърляха настрани вързаните пленници. Не бяха внимателни с месото, дарено им от благосклонната съдба и мъдростта на Башти.

После насядаха в кръга, като смучеха глинените си лули, бъбреха и се смееха със странен тънък фалцет, повтаряйки събитията от миналия ден и нощта. От време на време ту един, ту друг се изтягаше и тутакси заспиваше, без да се завива, защото от рождение те бяха свикнали да спят голи дори под палещите лъчи на слънцето.

Когато започна да се разсымва, не спяха само тежко ранените или твърде здраво вързаните, както и грохналият стариц, който все пак беше по-млад от Башти. Когато момчето, което бе ударило Джери с веслото и предявяваше правата си върху него, се промъкна в подслона, старецът не го усети. И не го видя, защото беше сляп. Той продължаваше, безумно хихикайки и бърборейки нещо, да обръща главата, която се опушваше, и да хвърля слама в тлеещия огън. Никой не бе длъжен да върши тази работа нощем, дори той, който не бе способен за нищо друго. Но възбудата, която цареше след завземането на „Еренджи“, се бе предала и на неговия повреден мозък: смътно

припомняйки си предишната сила и тържествуващия живот, той вземаше участие в триумфа на Сомо, като се залови да опушва една глава, което бе символ на този триумф.

Но дванайсетгодишното момче, което се промъкна вътре, предпазливо крачеше през заспалите и си пробиваше път сред пленниците със замряло от страх сърце. То знаеше какво табу нарушава. Не бе пораснало дори толкова, че да има правото да напуска сламения покрив на баща си и да спи с юношите в помещението за лодките, да не говорим за помещението, където спяха младите ергени. И сега, промъкнало се в свещената обител на напълно зрелите и признати за възрастни мъже на Сомо, то знаеше, че рискува живота си, с всичките му неясно предузеци тайни и стремежи.

Но то искаше на всяка цена да вземе Джери и го взе. Само мършавото момиче, предназначено за готварския котел, облещило от ужас очи, видя как момчето улови Джери за вързаните лапи и го изнесе от този склад за живо мясо. Героичното смело сърчице на Джери би го накарало да заръмжи при тези груби обноски, ако не бе толкова изтощен: от пресъхналото му гърло не излезе нито звук. В някакъв полукошмар, жалък, безпомощен, почти без съзнание, той смътно усещаше, сякаш между две страшни съновидения, че го отвличат с главата надолу от мястото, където мирише на смърт, че го пренасят през утихналото село и че го носят нагоре по пътечката, засенена от високи клонести дървета, които лениво шумяха под първото дихание на утринния ветрец.

ГЛАВА XIII

Както научи по-късно Джери, момчето се наричаше Ламаи и носеше кучето със себе си вкъщи. Не бе кой знае каква къщица дори в сравнение със сламените колиби на канибалите. На пръстения под, пътно набит с многогодишна кал, живееха бащата и майката на Ламаи с потомството си, което състоеше от четиримата му по-малки братя и сестри. Тръстиковият покрив, който протичаше при силен дъжд, едва се държеше. Стените още повече пропускаха дъжда. Къщицата на Лумаи, бащата на Ламаи, бе най-жалкото жилище в целия Сомо.

Лумаи, стопанинът на къщата и глава на семейството, за разлика от повечето малайтани бе дебел. И навярно с тази дебелина се обясняваха неговото добродушие и леност. Но около този благ човек непрекъснато мърмореше жена му Ленеренго — най-свадливото същество в целия Сомо. Тя бе толкова мършава, колкото съпругът й бе шишков. Езикът й бе толкова остьр, колкото неговият сладкодумен. Кипящата й енергия бе противовес на неговата безкрайна леност и от рождение светът й се струваше пропит от горчивина, докато той усещаше само неговата сладост.

Момчето заобиколи къщата, погледна на минаване вътре, където баща му и майка му лежаха в срещуположните ъгли, непокрити с нищо, а по средата на пода, свити на кълбо като току-що родени кученца, спяха голите му братя и сестри. Около къщата, която всъщност силно напомняше бърлога, беше същински земен рай. Въздухът бе свеж, напоен от сладкото благоухание на диви ароматни растения и великолепни тропически цветя. Над главите три хлебни дървета преплитаха благородните си клони. Бананите бяха отрупани със зреещи плодове. А грамадните златисти вече узрели папай висяха от тънкостеблени дървета, диаметърът на които не достигаше и една десета от растящите по тях плодове. Но най-възхитителни на Джери му се сториха шумоленето и плясъкът на невидимо ручейче, което си пробиваше път между мъхестите камъни, под прикритието на нежни и

изящни папрати. Нито една царска оранжерия не можеше да се сравни с това диво богатство на залятата от слънцето тропическа флора.

Обезумял от ромона на водата, Джери трябаше да понесе прегръдките и милувките на момчето; то седна пред него с подвити крака и клатушкайки се назад-напред, проточи една странна, прилична на мъркане песничка. А Джери, ненадарен със слово, не можеше да му разправи за непоносимата си жажда.

После Ламаи здраво го върза с една плетена връв и махна вървите, които се бяха врязали в лапите му. От неправилното кръвообращение краката му бяха изтръпнали, а понеже не беше пил вода почти целия тропически ден и цялата нощ, той бе толкова отслабнал, че като се изправи, се олюя и падна. При всеки опит да стане се клатушкаше и падаше. Тогава Ламаи разбра или се досети. Той взе една кокосова паничка, прикрепена на края на бамбукова пръчка, натопи я между папратта и я поднесе на Джери, напълнена догоре със скъпоценната вода.

Отначало Джери пи, легнал на една страна; после заедно с влагата животът се вля в изгарящото му от жажда тяло и скоро той се изправи на крака, все още слаб и разтреперан, и разтворил широко лапи, продължи да лочи. Момчето весело чуруликаше, любувайки се на това зрелище, а Джери, почувствал достатъчно бодрост, заговори на своя красноречив кучешки език. Той извади муциуната си от паничката и с розовия си език, приличен на лента, лизна ръката на Ламаи. А Ламаи, във възторг от това, че се разбират един друг, поднесе пак паничката и Джери отново започна да пие.

Пи дълго, докато хълтналият му от жегата корем се наду като топка, а в промеждутьците в знак на благодарност лижеше черната ръка на Ламаи. Всичко вървеше добре и би продължило така, ако не се бе събудила майката на Ламаи. Като прекрачи през черните си рожби, тя нададе пронизителен вик и започна да се кара на първенеца си, че е довел в къщата още една излишна уста и с това ѝ създава още повече грижи.

Последва караница, от която Джери не разбра нито дума, но схвана смисъла. Ламаи бе с него и за него. Майката на Ламаи бе против него. Тя пискливо изразяваше своето дълбоко убеждение, че нейният син е глупак и дори по-лошо, защото дори глупакът съжалява майка си, съсипана от труд. После тя започна да вика спящия Лумаи;

той се събуди, мръсен и тъст и забърбори галени думи на диалекта на Сомо, които обясняваха, че светът е прекрасен и че всички кученца и първенци са възхитителни създания, че сам той нито веднъж не е уминал от глад, а спокойствието и сънят са най-прекрасните неща, които някога е имал смъртният. Като потвърждение на това той се върна към съня, заби нос в бицепса на ръката си, която му служеше за възглавница, и захърка.

Но Ламаи, упорит като пън, злобно тупаше крак и знаеики прекрасно, че пътят за отстъпление е открит и че ще може да избяга, ако майка му се нахвърли върху него, продължаваше да защитава кучето. Свърши се с това, че като изрази с много думи какво нищожество е бащата на Ламаи, Ленеренго пак легна да спи.

Една идея поражда друга. Ламаи видя колко неутолима беше жаждата на Джери и това го наведе на мисълта, че може би Джери е не по-малко гладен. Като хвърли сухи клонки върху тлеещите въглени, останали в пепелта, той запали голям огън и дотъркаля камъни от близката купчина. Всички камъни бяха опушени, понеже неведнъж бяха служили за тази цел. После извади от водата на поточето една плетена торбичка и измъкна от нея тъст горски гъльб, който бе уловил предната вечер с примка. Той зави гъльба в листа и като го загради с горещите камъни, го засипа отгоре с пръст.

Когато след известно време измъкна гъльба и свали овъглените листа, се разнесе такава апетитна миризма, че Джери наостри уши и ноздрите му затрепериха. Момчето разкъса на части птицата и започна пиршеството на Джери, което продължи дотогава, докато последното парченце месо не бе одрано от костта, а самите кости изгрizани и изгълтани. И през всичкото време, докато траеше пиршеството, Ламаи му услужваше, мъркаше песенчицата си, гладеше го и го милваше.

Що се отнася до Джери, като утоли глада и жаждата си, той престана да отговаря тъй сърдечно на милувките. Бе само вежлив и в отговор на нежностите святкаше с очи, махаше с опашка и както обикновено извиваше цялото си тяло, но в това прозираше някакво беспокойство. Той постоянно се вслушваше в далечните звуци и много му се искаше да офейка. Това не остана незабелязано от момчето и преди да легне да спи, то уви около шията на Джери връв, като завърза другия ѝ край за едно дърво.

Известно време Джери дърпаше връвта, а после отстъпи и заспа. Но не за дълго. Твърде много го измъчващата мисълта за шкипера. Той знаеше и в същото време не знаеше, че непоправимо, висше нещастие е постигнало шкипера. Отначало скимтеше тихичко и се зъбеше, а после заби острите си зъби в плетената връвчица и я дъвка дотогава, докато я скъса.

Като се освободи, Джери, подобно на гъльб, който се връща вкъщи, се втурна като стрела направо към брега и морето, по което бе плавал „Еренджи“ с шкипера. От Сомо почти всички се бяха разотишли, а останалите спяха сладък сън. Затова никой не попречи на Джери, докато той тичаше по извитите пътечки между многобройните къщи и покрай зловещото място на тотемична хералдика, където хора, издялани от цяло дърво, седяха в разтворената паст на акули. От времето на основателя си Сомо племето почиташе бога-акула и другите океански божества, също както и божовете на горите, блатата и планините.

Като кривна надясно, Джери мина кораловата стена и слезе на брега. Но „Еренджи“ не се виждаше върху гладката повърхност на лагуната. Навред се търкаляха остатъци от пиршеството и Джери подуши дима на угасващите огньове и миризмата на печено месо. Мнозина от пируващите не бяха се потрудили да се върнат вкъщи, а се бяха изтегнали по пясъка и спяха под лъчите на утринното слънце; мъже, жени, деца и цели семейства лежаха там, където ги бе настигнал сънят.

Джери пристъпи до самия край на водата и седна, като потопи предните си лапи в нея. Сърцето му се късаше от тъга по шкипера. Той вдигна муцуна към небето и горчиво зави, както вият всички кучета оттогава, откакто са дошли от дивите гори при огньовете на хората.

Тук го намери Ламай, притисна го към гърдите си, за да утеши с ласки скръбта му, и го върна в сламената хижа до поточето. Той му предложи вода, но Джери не можеше да пие повече. Предложи му любовта си, но Джери не можеше да забрави мъчителната тъга по шкипера. Най-после, раздразнено от упорството на кучето, момчето забрави любовта си, удари Джери по главата и го върза така, както твърде малко бели връзват кучетата си. Ламай бе особен род гений. Той никога не бе виждал да връзват така кучета, но сега, в момент на нужда, сам бе изнамерил начин да върже кучето с пръчка. Пръчката бе

от бамбук, дълга около четири фута. Той завърза единия край за самата шия на Джери, а другия — за дървото. Джери можеше да стигне само пръчката, а сухият бамбук може да устои на зъбите на всяко куче.

ГЛАВА XIV

Дни наред, вързан за пръчката, Джери бе пленник на Ламаи. Това време не можеше да се нарече щастливо, защото в дома на Ламаи постоянно имаше стълковения и кавги. Ламаи ожесточено се сражаваше с братята и сестрите си, като не им даваше да дразнят Джери, и тези битки неизменно завършваха с намесата на Ленеренго, която безпристрастно натупваше цялото си потомство.

След това по навик и по принцип тя започваше да оправя сметките си с Лумаи, който винаги кротко издигаше глас за тишина и спокойствие, а след спора се скриваше за някой и друг ден в помещението за лодките. Там Ленеренго бе безсилна. В клуба не смееше да проникне нито една жена. Ленеренго не можеше да забрави съдбата на онази последна нещастница, която бе нарушила табуто. Това бе станало преди много години, когато тя бе още малко момиче, но споменът за това се бе запечатал в съзнанието й за цял живот. Първия ден тя вися окачена за едната ръка под палещите лъчи на слънцето; на втория я окачиха за другата ръка. След това я изядоха членовете на клуба и после дълго време всички жени бяха необикновено кротки с мъжете си.

Джери чувстваше привързаност към Ламаи, но в нея нямаше нито сила, нито страсть. Това чувство се дължеше по-скоро на благодарност, защото само Ламаи се грижеше за храната и водата му. Джери не можеше да се държи с момчето така, както се бе държал с шкипера и с мистър Хегин, или дори с Дерби и Боб. Ламаи бе низше човешко същество, а през целия му кратък живот на Джери бяха втълпявали закона, че белите хора са висши двуноги богове.

Но той не пропусна да забележи, че и негрите имат разум и могъщество. Той прие това, без да разсъждава. Те имаха власт над други предмети, можеха да хвърлят пръчки и камъни и дори успяха да го превърнат в пленник, като го вързаха за пръчка, която го правеше безпомощен. Все пак те бяха особен вид богове, макар и може би по-низши от белите богове.

За пръв път в живота си Джери бе вързан и това не му хареса. Напразно си хабеше зъбите, започнали вече да се клатят под натиска на изникващите нови, но не можа да надвие пръчката. Макар че не бе забравил шкипера, с течение на времето скръбта от загубата изгуби остротата си и най-после над всичките му мисли възтържествува желанието да бъде свободен.

Но когато настана денят на освобождението, той не съумя да използва това и не избяга към брега. Случи се така, че го освободи Ленеренго. Тя направи това нарочно, защото искаше да се отърве от него. Но когато го отвърза, Джери се забави и в знак на благодарност помаха с опашка, усмихвайки се със светлите си кафяви очи. Тя тропна с крак и сърдито му изкрешя, за да го прогони. Джери не можа да я разбере, а понеже не знаеше какво е страх, не можеше да бъде изплашен и накаран да избяга. Той престана да маха с опашка и продължаваше да я гледа, но очите му вече не се усмихваха. Бе схванал, че поведението ѝ не е приятелско, и веднага настърхна, очаквайки по-нататъшни враждебни действия от нейна страна.

Тя викна пак и тропна с крак. Това само накара Джери да съсредоточи вниманието си в краката ѝ. Тогава тя окончателно се разсърди и се опита да го ритне, но Джери, като избягна удара, я захапа за глазена.

Веднага пламна война и бе много вероятно в беса си Ленеренго да убие Джери, ако не се бе появил Ламаи. Като видя пръчката, отвързана от врата на Джери, той разбра каква е работата и разярен скочи между сражаващите се, като отблъсна удара с каменното чукче, което лесно можеше да смаже главата на Джери.

Сега на сериозна опасност се излагаше Ламаи. Но когато майка му го свали на земята с един юмручен удар по главата, бедният Лумаи, разбуден от гълъката, стана и се помъчи да възвори ред. Както обикновено Ленеренго забрави всичко на света и с наслаждение се отдаде на свадата със съпруга си.

Работата се свърши съвсем безобидно: децата престанаха да реват, Ламаи пак завърза Джери за пръчката, Ленеренго се наприказва, докато се запъхтя, а оскърбеният в своите чувства Лумаи се оттегли в клуба, където мъжете можеха да почиват спокойно, без да им досаждат никакви жени.

Същата вечер в кръга на приятелите си Лумаи разказа злополучната случка и причината за нея — кучето, което бе дошло с „Еренджи“.

Случи се така, че разказът му бе чут от Агно, главатарят на шаманите — върховният жрец. Той си спомни как бе изпратил Джери в подслона за лодките заедно с останалите пленници. Половин час покъсно вече разпитваше Лумаи. Несъмнено момчето бе нарушило табуто и Агно му съобщи това поверително. Лумаи се разтрепери, заплака и унижено падна в краката му, защото наказанието за това беше смърт.

На Агно се представяше много добър случай да получи власт над момчето и той не искаше да го изпусне. От едно убито момче нямаше никаква полза, но едно живо момче, чийто живот той държи в ръцете си, би могло да му върши добра работа. За нарушеното табу не знаеше никой, освен него, следователно можеше да го запази в тайна. И така, той заповядва на Ламаи отсега нататък да живее в помещението за лодките, определено за юношите; тук трябваше да започне неговото ученичество и след като премине дълга редица от изпитания и церемонии, той можеше да постъпи в клуба на ергените и да бъде признат наполовина за мъж.

На сутринта, подчинявайки се на заповедите на шамана, Ленеренго върза краката на Джери, разбира се, не мина без борба, при която неговата глава пострада порядъчно, а нейните ръце се покриха с драскотини. После го понесе надолу през селото, за да го предаде на Агно. Като стигна до откритата площадка в центъра на селото, където бяха тотемите, тя го остави на земята, а сама взе участие в народното увеселение.

Старият Башти бе не само сувор, но и изключителен законодател. Той бе определил този ден за налагане на наказание на две свадливи жени, за да се поучат всички останали и да се даде възможност на поданиците още веднъж да оценят достойнствата на вожда си. Тиха и Вивау, набити и дебели млади жени, отдавна вече бяха станали за посмешище на цялото село поради безкрайните си свади. Башти им бе заповядал да участват в надбягването. Но какво тичане бе то! Човек можеше да умре от смях. Мъже, жени и деца, като гледаха тази сцена, виеха от възторг. Дори възрастни матрони и белобради старци с единия крак в гроба радостно пищяха.

Пътят, около половин миля, минаваше през цялото село — от мястото, където бе изгорен „Еренджи“, до другия край на кораловата стена. Тиха и Вивау трябваше да пробягат разстоянието дотам и обратно, като последователно трябваше да се гонят една друга.

Само Башти можеше да измисли подобно зрелище. Дадоха на Тиха два кръгли коралови камъка, тежки по четирийсет фунта всеки. Тя бе принудена да ги притиска плътно до хълбоците си, за да не се изтърколят на земята. След нея Башти постави Вивау, която бе въоръжена с лек и дълъг бамбуков прът, в единия край на който бяха натикани като четина остри като игли бамбукови трески, които се използваха при татуировка. С този прът, набит с игли, Вивау трябваше да гони Тиха, както хората гонят воловете си с остан. Сериозни повреди не можеха да се причинят, а само силна болка, но Башти именно това целеше.

Вивау бодеше с остана, а Тиха се препътваше и клатушкаше, като се мъчеше да бяга бързо, защото, щом стигнеша до другия край, положението щеше да се промени, щяха да си сменят местата с преследвачката. Вивау знаеше, че Тиха ще се погрижи да й го върне тъпкано, и затова се напрягаше колкото й позволяваха силите. Капки пот се стичаха по лицата на двете. Всяка имаше в тълпата свои привърженици, които посрещаха всяко убождане с одобрение или с насмешки.

Колкото и смешно да беше това наказание, зад него се криеше железният закон на диваците. Камъните трябваше да се носят през целия път. Тази, която бодеше, трябваше да действа бързо и усърдно. Но на онази, която бягаше с камъните, се забраняваше да губи търпение и да бие мъчителката си. Башти своевременно предупреди, че провинилата се в нарушение на тези правила ще бъде оставена по време на отлива в кораловия риф да бъде изядена от акулите.

Когато състезателките се изравниха с Башти и първия му министър Аора, те удвоиха усилията си. Вивау бодеше с ентузиазъм. При всяко бодване Тиха подскачаше, като се излагаше на опасност да изтърве камъните. По петите им тичаха с викове и писъци селските деца и кучета.

— Дълго няма да седиш в лодката, Тиха! — извика Аора на жертвата, а Башти пак избухна в кудкудякация си смях.

При едно по-болезнено убождане Тиха изтърва камъка и докато превиваше колене, за да го прибере с едната си ръка, бе многократно убодена. Като се изправи на крака, тя закуцука по-нататък.

Един път, възмутена от непоносимата болка, тя решително се спря и се обърна към мъчителката си.

— Мой много-много сърдит на тебе — извика тя на Вивау, — чакай, скоро...

Но не довърши заплахата си. Ново убождане я накара да хукне пак напред.

Викът на децата започна да затихва, когато двойката приближи брега, но скоро пак се усили. Жените се връщаха. Този път Вивау пъхтеше под тежестта на камъните, а Тиха, озлобена от понесените страдания, се стараеше да си ги върне.

Когато се изравни с Башти, Вивау изтърва единия камък и се опита да го вдигне, но изтърва и другия, който се търкули на дванайсетина фути от първия. Тук Тиха се превърна в отмъстителна фурия. И целият Сомо обезумя. Башти се кискаше, уловил с ръце мършавите си хълбоци, а по набръчканите му страни течаха сълзи.

Когато всичко свърши, Башти се обърна към народа си:

— Тъй ще се бият всички жени, които обичат да се карат.

Но той го каза не съвсем така и не на езика на сомо, а на морския жаргон. Ето каква бе неговата фраза:

— Всяка жена обича да се сражава — всяка жена в Сомо ще се сражава така.

ГЛАВА XV

След надбягването Башти поведе разговор със своите старейшини, между които бе и Агно, а Ленеренго на свой ред се разбъбра със стариците. Джери лежеше там, където го бе забравила тя, когато към него се приближи дивото куче, което бе преследвал на борда на „Еренджи“. Най-напред го подуши отдалеч, готово всеки момент да удари на бяг, после предпазливо се приближи. Джери го следеше с пламнали очи. Когато дивото куче навря нос в самия него, той предупредително изръмжа. То отскочи назад, обърна се и стремително побягна на двайсетина крачки, докато се убеди, че не го преследват.

Тогава пак предпазливо се върна, като дебнеше, сякаш преследваше дивеч, и толкова се беше снишило, че коремът му почти допираше земята. То местеше лапите си с гъвкавата мекота на котка и от време на време се озърташе, сякаш се опасяваше от атака откъм фланга. Внезапно силният смях на децата, който долетя отдалече, го накара да се наежи, да забие нокти в земята и да напрегне всичките си мускули за скок, макар и да не знаеше дали го заплашва опасност и от коя страна. После сякаш се убеди, че този шум е безопасен, и пак започна крадешком да се промъква към ирландския териер.

Кой знае как щеше да свърши работата, ако в този момент погледът на Башти не бе паднал случайно върху златистото кученце — за пръв път от деня на завземането на „Еренджи“. Завладян от събитията, Башти бе забравил за кучето.

— Какво е това куче? — извика той остро, като накара с това дивото куче да прилегне до земята.

Викът привлече вниманието на Ленеренго. Разтреперана от страх, тя се просна в краката на страшния стар вожд и с треперещ глас му разправи как стои работата. Нейният никаквец Ламай бил измъкнал кучето от водата. В къщата кучето станало причина за много свади. Но сега Ламай се преселвал при юношите и тя носела кучето в дома на Агно по негова заповед.

— Защо ти е на тебе кучето? — обърна се Башти направо към Агно.

— Ще го направя каи-каи — последва отговорът.

На проницателния стар Башти му хрумна една мисъл, която отдавна зрееше в мозъка му.

— Хубаво куче — каза той. — Ти изяж горското куче — посъветва го той, като посочи дивото куче.

Агно поклати глава:

— От горското куче няма да стане вкусно каи-каи.

— Горското куче не е така хубаво куче — каза своето мнение Башти. — Горското куче е много страхливо. Всички горски кучета са страхливи. Кучето на белия господар не се бои от нищо. Горското куче не се бие. Кучето на белия господар се бие като лъв. Горското куче бяга като дявол, гледай и ще видиш!

Башти отиде при Джери и преряза вървите, които стягаха краката му. Джери моментално скочи и без да губи време да изказва благодарността си, се втурна подир дивото куче, настигна го и няколко пъти го преметна в облак от прах. Всеки път щом дивото куче се опитваше да избяга, Джери го настигаше, премяташе и хапеше, а Башти се превиваше от смях и подканваше старейшините си да гледат подвига на Джери.

А Джери се бе превърнал в мъничко побесняло дяволче. Възбуден от спомените за всички нанесени му обиди от кървавия ден на „Еренджи“ и загубата на шкипера до последната обида — вързаните крака, той отмъщаваше за всичко на дивото куче. Собственикът на дивото куче — чернокожият, който се бе върнал от плантацията — лекомислено се опита да пропъди Джери. Но той моментално се хвърли върху него, захапа го за прасците и като се мушна между краката му, го събори на земята.

— Как се казваш? — бясно извика Башти на нахалника, който, поразен от ужас, лежеше там, където бе паднал, и със страх очакваше какво още ще каже неговият вожд.

Но Башти вече се търкаляше от смях, гледайки как дивото куче бяга, колкото му сили държат, надолу по пътеката, а Джери, обвит в облак прах, тича подир него на разстояние стотина крачки.

Когато се скриха от погледа му, Башти изложи мисълта си. Ако хората посадят бананови дървета, получават банани. Ако посадят ямс,

пораства ямс, а не сладки картофи или смокини — ямс и само ямс. Така е и с кучетата. Щом всички кучета на чернокожите са страхливи, и цялото потомство на тези кучета ще бъде страхливо. Кучетата на белите хора са смели бойци. Като се размножават, те раждат смели бойци. Отлично, а изводът е такъв — в техни ръце е кучето на белия човек, би било много глупаво да го изядат и с това да унищожат неговата храброст. Мъдростта изисква да го смятат за куче на племето и да запазят живота му, за да може в бъдещите кучешки поколения на Сомо да се повтаря храбростта му дотогава, докато всички кучета на Сомо станат силни и храбри.

Башти заповядва на старейшината на своите шамани да поеме грижата за Джери и хубавичко да го гледа. После изпрати да съобщят на цялото племе, че Джери е табу. Нито един мъж, жена или дете не може да го замерва с копие или камъни, да го бие с пръчка или с нещо друго да му причинява някакво зло.

От този ден до деня, в който Джери сам наруши едно от най-големите табута, за него настана щастливо време в мрачната сламена хижа на Агно, защото, за разлика от повечето вождове, Башти управляваше своите шамани с желязна ръка. Другите вождове, дори Hay-Hay от Ланга-Ланга, се подчиняваха на шаманите. Затова именно населението на Сомо смяташе, че и с Башти е така. Но народът на Сомо не знаеше какво става зад кулисите, когато Башти, истински безбожник, разговаря на четири очи със своите жреци.

В тези частни беседи той бе заявявал, че знае играта им не по-зле от тях и че съвсем не е роб на тъмните суеверия и грубите измами, с помощта на които държат народа в покорство. Освен това бе изказал мнението, също толкова древно, колкото и самите жреци и управници, че за правилното управление на народа и едните, и другите трябва да работят съвместно. Нека народът вярва, че последната дума принадлежи на боговете и на жреците — глашатаите на боговете; но той ще принуди жреците да признаят, че последната дума е негова, на Башти. И в края на краишата им бе заявил, че колкото и малко да вярват самите те в собствените си шмекерии, той вярва в тях още по-малко.

Той знаеше какво е табу и истината, която се криеше зад него. Той обясняваше своите лични табута и техния произход. Бе съобщил на Агно, че той, Башти, никога не бива да яде мекотели — така беше

решил самият той, защото те не му харесваха... Старият Нино, върховният жрец, предшественикът на Агно, слушайки гласа на бога-акула, бе наложил това табу върху него. Но в действителност Нино бе изпълнил само тайната заповед на Башти.

Освен това всички жреци бяха негови хора, защото той бе живял повече от най-стария от тях. Той познаваше всички, бе облякъл всички в този сан, бе ги направил това, което бяха, и те зависеха от неговата милост. И жреците трябваше да приемат неговата програма, както и правеха. Иначе би ги постигнал бърз и неочекван край. Достатъчно бе да им напомни за смъртта на Кора, шамана, който бе решил, че е по-сilen от вожда си, и по собствена вина бе вил от болка цяла седмица, докато замъркна завинаги.

В голямата сламена къща на Агно имаше малко светлина и много тайнственост, но за Джери не съществуваха тайни. Той или знаеше нещата, или не ги знаеше и никога не се тревожеше за онова, което не знае. Изсущените глави и другите опушени и хванали плесен части от човешки трупове му правеха не по-силно впечатление от изсущените алигатори и риби, които допринасяха за украсата на мрачното жилище на Агно.

Джери намери тук грижливи хора. В дома на шамана не се трупаха нито жени, нито деца. Цялата му прислуга, която се грижеше и за Джери, се състоеше от няколко стари жени, едно единайсетгодишно момиче за пъдене на мухите и двама младежи, преминали юношеското обучение в подслона за лодките, които сега изучаваха жреческото изкуство под ръководството на учителя. Джери получаваше най-изисканата храна. След Агно, който изядаше първото парче от свинята, даваха яденето на Джери. Дори двамата помощници и момичето, което пъдеше мухите, ядяха след него, а останците се даваха на старите жени. И за разлика от обикновените горски кучета, които при дъжд крадешком се криеха под навеса, на Джери бяха отделили едно сухо местенце под покрива, където от тавана висяха главите на горските жители и на изгубените търговци на санталово дърво. До тях висяха покрити с прах сухи вътрешности от акули и скелети на плъхове, които, заедно с опашката, бяха дълги около две трети ярда.

Джери, който се ползваше с неограничена свобода, няколко пъти се промъкна през цялото село до къщата на Ламаи, но не можа да го

намери. След загубата на шкипера Ламаи бе единственият човек, спечелил симпатиите на Джери, който обаче нито веднъж не се показа открыто, а скрит в гъстата папрат на брега на поточето, наблюдаваше къщата и душеше обитателите ѝ. Но не можа да долови миризмата на Ламаи и след известно време се отказа от своите посещения, като призна дома на шамана за свой дом, а самият шаман — за свой господар.

Но той не чувстваше никаква любов към този господар. Агно, който толкова години държеше в страх своя тайнствен дом, не знаеше какво е любов, както не познаваше привързаността и жизнерадостта. Той не разбираше хумора и бе безчувствен като ледена шушулка. По могъщество заемаше второ място, отстъпвайки първото на Башти, и целият му живот бе помрачен от съзнанието, че не е първият. Към Джери не хранеше никакви чувства, но понеже се боеше от Башти, боеше се да не навреди на кучето.

Минаваха месеци и на Джери му пораснаха здрави массивни зъби. Той стана по-голям и по-тежък. Беше глезен, доколкото можеше да бъде глезено едно куче. Под защитата на табуто той бързо се научи да властва над населението на Сомо и да постъпва във всичко, както си иска. Никой не смееше да го спира с пръчка или камък. Агно го мразеше. Джери знаеше това, но бе подушил, че Агно се бои от него и че няма да посмее да го пипне. Но Агно бе хладнокръвен философ и чакаше. За разлика от Джери той притежаваше човешка способност да предвижда и умееше да действа съобразно с поставената си определена бъдеща цел.

Джери скиташе из цялото владение на Башти — от пограничните горски села до края на лагуната, във водата на която никога не рискуваше да влезе, защото помнеше крокодилите и табуто, което бе усвоил още в Мериндж. Всички му правеха път, всички го хранеха, когато искаше да яде. Табуто го пазеше и той можеше, без да му пречат, да ходи по техните рогозки за спане или да пъха нос в съдовете им с храна. Той можеше да се бие, колкото си иска, да се държи надменно, нарушивайки всички правила на приличие, и никой не смееше да му се противопостави. Башти бе заповядал на народа си дори в случай че Джери бъде нападнат от големите горски кучета, да вземат неговата страна и да гонят горските кучета с камъни и тояги. По

такъв начин неговите собствени четири ноги братовчеди от горчив опит знаеха, че той е под закрила.

И Джери благоденстваше. Той лесно би могъл да затъстее до затъпяване, ако не беше неговото неуморимо любопитство и силно напрегнати нерви. Ползвайки се с правото да се движи из целия Сомо, той непрекъснато го изследваше, изучаваше границите му, запознаваше се с обичаите на дивите същества, които обитаваха горите и блатата и не признаваха табутата.

На Джери му се случиха много приключения. Той издържа две битки с горските плъхове, които по големина бяха почти колкото него. Попаднали в безизходно положение, те се сражаваха така, както никой преди не се беше сражавал с него. Той уби първия, защото беше стар и слаб. Вторият, в разцвета на силите си, му даде такъв урок, че изтощен, Джери едва допълзя до къщата на шамана, където около седмица лежа под зловещата близост на смъртта, като ближеше раните си и бавно се връщаше към живота.

Той се промъкваше при морската крава, нападаше неочеквано и яростно и се радваше, като обърнеше в бягство това глупаво и страхливо животно. Макар да знаеше прекрасно, че от тези нападения няма полза, когато шегата му успееше, той се забавляваше. Той гонеше тропическите патици от хитро прикритите им гнезда, предпазливо се разхождаше между наизлезлите да подремят на брега крокодили, промъкваше се под сводовете на джунглите и следеше белоснежните дръзки какаду, свирепите морски орли, тежкокрилите ястриби, райските папагали и рибари, бъбривите малки папагали.

Извън пределите на Сомо той три пъти срещу малки черни горски жители, които повече приличаха на призраци, отколкото на хора — така безшумно и незабелязано се движеха. Те пазеха пътеките на глиганите в джунглата и при тези три внезапни среци техните копия не можаха да го улучат. И горските плъхове, и тези двуноги същества, които се криеха в сумрака на джунглата, научиха Джери да бъде предпазлив. Той не влизаше в бой с тях, макар че те се мъчеха да го пронижат с копията си, защото бързо разбра, че те са друг народ, който не прилича на племето сомо, и че за тях табуто над него не значи нищо. Освен това те бяха особен вид двуноги богове, които изпращат смърт по-далеч, отколкото достигаха ръцете им.

Из селото Джери тичаше също така свободно, както и из джунглата. За него нямаше свещени места. В дома на жреците, където мъже и жени падаха на земята в страх и трепет пред лицето на тайната, той влизаше възбуден и настръхнал, защото тук висяха пресни глави, а неговото остро око и тънко обоняние му подсказваха, че някога те са принадлежали на ония чернокожи, които познаваше от борда на „Еренджи“. В най-големия дяволски дом се нахвърли върху главата на Боркман и заръмжа срещу нея, без да получи отговор. Той си спомни битката, която бе имал на палубата на „Еренджи“ с пийналия помощник.

Веднъж в дома на Башти случайно видя всичко, което бе останало от шкипера. Башти бе живял много дълго, бе живял във висша стенен мъдро, много бе премислил и прекрасно знаеше, че бе изживял времето, дадено на човека, и че му бе останало малко да живее. И той се интересуваше от всичко това — от смисъла и целта на живота. Той обичаше света и живота, където така щастливо се бе родил, обичаше го заради установения ред и заради онова положение, което му бе дадено и което го бе издигнало над жреците и над народа. Той не се боеше от смъртта, но го занимаваше мисълта дали ще живее пак. Той бе надраснал глупавите възгледи на жреците-шарлатани и се чувстваше много самотен в хаоса на проблема, който съвсем го объркваше.

Той бе живял толкова дълго и толкова щастливо, че бе имал възможност да наблюдава как вехнат и изчезват всички силни стремежи и желания. Бе имал жени и деца и познаваше острия юношески глад. Бе видял как децата му израстват, стават мъже и жени, бащи и дядовци, майки и баби. Но познал жената, любовта, бащинството и чревоугодието, той бе оставил всичко зад себе си. Храна? Едва ли разбираше смисъла ѝ, толкова малко ядеше сега. Гладът, който се впиваше в него като шпори, когато бе млад и здрав, отдавна вече бе престанал да го измъчва и възбужда. Той ядеше по необходимост и дълг и малко го беше грижа какво яде, с едно само изключение: обичаше яйца от мегаподи^[1]. Всеки сезон тези птици снасяха в отделения птичи двор, който бе частна собственост на Башти и се пазеше от най-строго табу. Това бе всичко, което бе останало от чувствените въжделения на Башти. А във всичко останало неговият живот се свеждаше до работата на мисълта: управляваща народа си и

търсещ начин да разбере такива закони^[2], които да направят народа по-силен и да закрепят властта му над живота.

Но той ясно долавяше разликата между абстрактното понятие племе и най-конкретното понятие индивид. Племето остава. Членовете му изчезват. Племето е спомен за историята и навиците на всички предишни членове, а останалите живи пазят тези навици, докато сами не изчезнат и станат история и спомен в онова неосезаемо цяло, каквото е племето. И той като член на племето рано или късно — а „късното“ беше вече съвсем близо — трябва да си отиде. Но къде ще отиде? Ето къде се явяваше затруднението. И слуши се така, че веднъж той заповядва на всички да се махнат от сламената му къща и като остана сам със своя проблем, свали от гредите под покрива увити в рогозки глави на хора, които някога бе познавал като живи — хора, преминали в тайнственото нищо на смъртта.

Не като скъперник събираще той тези глави и не като скъперник, който постоянно брои своите тайни съкровища, се вглеждаше в тях, като ги държеше открити в ръце или върху коленете си. Той искаше да знае. искаше да знае онова, което, както му се струваше, можеха да знаят те, отдавна преминали в тъмната, обвиваща края на живота.

Различни бяха главите, които държеше в ръцете и на коленете си Башти, като им задаваше въпроси в полумрака на сламената къща, а отгоре слънцето хвърляше палещи лъчи и югоизточният вятър въздишаше в листата на палмите и в клоните на хлебните дървета. Тук беше главата на един японец — единствената, която бе виждал. Бе я отрязал неговият баща още преди раждането на Башти. Зле одимена, тя бе прогнила на места от времето. И все пак той изучаваше чертите ѝ и реши, че някога е имала устни, също така подвижни, както и неговите собствени, имала е уста, звучна и алчна, каквато някога бе и неговата. Имала е също такива очи, и нос, и уши, каквито има и той. Някога главата е имала два крака и тяло и е познавала желания и въжделения. И той реши, че тя е познавала избухванията на гнева и любовта в ония времена, когато още дори не е помисляла за смъртта.

Силно го занимаваше една глава, чиято история датираше от времена, предшестващи неговия баща и дядо. Това бе глава на французин, макар че Башти не знаеше това. Той не знаеше, че тя е принадлежала на Лаперуз, знаменит в древността мореплавател, оставил своите кости, костите на екипажа си и останките на двете си

фрегати — „Астролабия“ и „Бусол“ — на бреговете на канибалските Соломонови острови. Една друга глава — а Башти бе страсен колекционер на глави — бе от епохата две столетия преди Лаперуз — епохата на испанеца Алваро де Мандана. Тя бе принадлежала на неговия оръженосец и при едно сблъскване на брега бе завладяна от далечен прадядо на Башти.

Имаше още една глава с мъгливо минало — на една бяла жена. Никой не знаеше чия е тази глава — на съпруга или на спътница на някой мореплавател. Но в изсъхналите уши досега висяха златни обици с изумруди, а косите, четири фути дълги, блестящ като коприна златист поток, струяха от черепа, скриващ онова, което някога е било неин разум и воля и я бе карало, както разсъждаваше Башти, в ония времена да трепти от любов в прегръдките на мъжа.

Обикновените глави на горски и крайбрежни жители, и дори на бели, напили се с ракия като Боркман, Башти даваше в подслона за лодки и в жилищата на жреците, защото той бе познавач в тази работа. Имаше една странна глава на немец, която силно го интригуваше. Беше с червеникова брада и коса, но дори изсъхналите мъртви черти говореха за желязна воля, а масивното чело нашепваше на Башти за властта на тайни, недостъпни за него. Той не знаеше, че това е било главата на немски професор астроном, побрала някога в себе си дълбоките познания за звездите в безпределното небе, за морските пътища, по които се движат водени от звездите кораби, и за пътищата на Земята по нейната звездна орбита в космоса, който надминава милиарди пъти онова пространство, което Башти можеше да си представи.

Последна беше главата на Ван Хорн, който му въздействаше най-силно. Той я държеше на коленете си и я съзерцаваше, когато Джери, който се ползваше с неограничена свобода в Сомо, влезе тичешком в сламената къща на Башти, усети и позна смъртните останки на шкипера и горчиво зави над тях, а после настърхна разгневен.

Най-напред Башти не го забеляза, защото целият бе потънал в мисли. Само преди няколко месеца тази глава бе жива — размишляваше той, — бе живяла с разум, прикрепена към двуного тяло, което се държеше право и се разхождаше с набедрена превръзка и с автоматичен пистолет на пояса. При това тази глава бе по-могъща от Башти, но по разум бе по-слаба от него, защото той, Башти,

въоръжен със старинен пистолет, всели мрак в този череп, където по-рано се бе таил разум. И нали той, Башти, отдели черепа от отслабналия скелет от плът и кости, на който се бе държала тази глава, за да се движи по земята и по палубата на „Еренджи“.

И какво бе станало с този разум? Само той ли е бил в надменния, избухлив Ван Хорн и беше ли изчезнал, както изчезва мигащият пламък на борината, когато изгаря докрай и се превръща в прахообразна пепел. Всичко ли, което бе съставлявало Ван Хорн, бе изчезнало както пламъкът на борината? Беше ли отишъл той завинаги в мрака, където отива звярът, където отива пронизаният от копието крокодил, уловената с въдица скумрия, хванатият със серкме кефал и убитата свиня, угоена и годна за ядене? И същият този мрак ли бе погълнал Ван Хорн, който погльща метално блъскавата синя муха, която неговото момиче с ветрилото мачка и унищожава? Този мрак ли погльща комара, който знае тайната на летенето и въпреки умението си да хвърчи, загива от неговата, на Башти, ръка, който, усетил ухапването на врата, почти несъзнателно го смазва с длан?

Башти знаеше: това, което е било истина за главата на този бял човек, съвсем доскоро живял и властвал, е истина и за него, Башти. Това, което се бе случило с този бял човек отвъд тъмните врати на смъртта, ще се случи и с него. Ето защо пипаше главата, сякаш нейните неми уста можеха да му заговорят от тайнствения свят и да му обяснят смисъла на живота и смъртта, която неизбежно побеждава живота.

Проточеният горчив вой на Джери, видял и разbral всичко, което бе останало от шкипера, изтръгна Башти от неговия унес. Той погледна силното златисто червеникаво куче и веднага включи и него в своите размишления. Това куче живее. То прилича на човека — знае глад и болка, гняв и любов. В неговите жили тече кръв като у човека и от удар с нож ще бликне червена струя и кучето ще загине. Както човекът, кучето обича себеподобните, размножава се и кърми своите деца. И изчезва. Да, изчезва, защото той, Башти, в дните на своята младост и здраве бе изял немалко кучета — толкова, колкото и хора.

Но скръбта на Джери премина в гняв. Той приближаваше озъбен, с настърхната на плешките и шията му козина. Пристъпваше, но не към главата на шкипера, в която се бе съсредоточила неговата любов, а към Башти, който държеше тази глава на коленете си. Както дивият

вълк по планинските пасища се промъква към кобилата и нейното малко жребче, така се промъкваше и Джери към Башти. А Башти, който през целия си дълъг живот не се бе боял от смъртта и се смя, когато пръсналият се кремъчен пистолет откъсна показалеца му, радостно се усмихваше; възхищаваше го това кученце, което той удряше по носа с една къса пръчица от твърдо дърво и го караше да стои на разстояние. Колкото и свирепо да го нападаше Джери, всеки път той отблъскваше нападението с пръчката и високо се хихикаше, като ценеше смелостта на кучето. Чудеше се на нелепостта на живота, която през цялото време го караше да подлага носа си под ударите на пръчката и като разпалваше страстните спомени за умрелия, го караше отново и отново да посреща болката.

Ето и тук е животът — размишляващо Башти, като с ловък удар отблъскваше скимтящото куче. Това четирикрако същество, младо, глупаво, горещо следващо влеченията на сърцето си, приличаше на всеки юноша, който следи в мрака своята възлюбена или влиза в смъртен бой с друг младеж заради страст, оскърбена гордост или несъбъдната надежда. И Башти стигна до заключението, че в това живо куче, също както и в мъртвата глава на Ван Хорн или на всеки друг човек, се криеше обяснението на битието, разрешението на загадката.

Той продължаваше да удря Джери по носа с пръчката, да го пъди и да се чуди на онай невидима жизнена сила, която постоянно караше кучето да се хвърля напред под ударите на пръчката, която му причиняваше болка и го караше да отстъпва. Той виждаше в тази смелост и енергия силата и безразсъдността на младостта и с тъга се възхищаваше от тази младост, като същевременно завиждаше, готов да даде за нея цялата си посивяла мъдрост.

— Славно куче, няма какво да се каже, славно куче — би могъл да повтори той думите на Ван Хорн.

Вместо това на морския жаргон, който му бе също толкова привичен, както и родното наречие на Сомо, той си помисли:

— Мой казва, кучето не знае да се страхува от мой.

Но на стареца играта бързо му омръзна и той я прекрати, като удари Джери зад ухото толкова силно, че кучето изгуби съзнание. При вида на животното, което само преди миг бе така подвижно и разярено, а сега лежеше без признаци на живот, отново го обхвана желанието да философства как с един-единствен удар на пръчката е могъл да

предизвика тази промяна. Къде е отишъл разумът и гневът на кучето? Нима всичко това е само пламък от борина, който гасне от всяко случайно дуране на вятъра? Преди малко Джери бе беснял и страдал, ръмжал и скачал, проявявайки волята си и управлявайки действията си. А след миг лежеше безсилен и slab, в безсъзнание — състояние, напомнящо смъртта. Башти знаеше, че скоро съзнанието, чувствителността, двигателната сила и волята ще се върнат в отслабналото малко тяло. Но къде бяха се скрили с удара на пръчката и съзнанието, и чувството, и волята?

Башти въздъхна уморено и бавно зави главите в сламените рогозки, които им служеха като калъпи — зави всички глави, освен тази на Ван Хорн, и ги окачи на гредите под покрива. Там те ще висят много години, след като той умре и напусне живота също така, както са висели дълго преди неговия баща и дядо. Той оставил главата на Ван Хорн на пода, а сам излезе и загледа през една дупка какво ще прави кучето.

Най-после Джери трепна, а след около минута с мъка се изправи на крака, като залитаše. И Башти, прилепил око към дупката, видя как животът се върна в безжизненото тяло и даде сигнал на краката да се движат; видя как съзнанието — тази тайна на тайните — се върна в костната кутия, покрита с козина, запламтя в отворените очи, накара го да се озъби и да продължи ръмженето, прекъснато в момента, когато ударът с пръчката го бе хвърлил в мрак.

И друго видя Башти. Най-напред Джери се озърна, търсейки врага си, като ръмжеше с настърхната на шията козина. После вместо врага той видя главата на шкипера, пропълзя към нея и започна да я гали и да целува с език твърдите бузи, затворените клепачи, които не се повдигаха от неговите ласки, и неподвижните устни, които никога повече нямаше да изрекат нито една от ония нежни думи, които някога изричаха за малкото куче. И в дълбока тъга Джери седна до главата на шкипера, вдигна муцуна към високия връх на покрива и зави горчиво и проточено. Най-после, измъчен и смазан, той излезе от къщата и се прибра в жилището на своя шаман, където в продължение на двайсет и четири часа бодърства, а когато заспа, сънува кошмари.

Оттогава до края на пребиваването си в Сомо Джери се боеше от сламената къща на Башти. От самия Башти не се страхуваше. Страхът му беше необясним и неосъзнат. В тази къща имаше нещо, което

някога бе шкиперът. То беше символ на най-голямата катастрофа в живота му — с инстинкта, заложен в дълбочините на съществото му, той я предчувствуваше. Изпреварил с една крачка Джери, народът на Сомо, съзерцавайки смъртта, бе стигнал до представата за душите на умрелите, които продължават да живеят в нематериалните и свръхчувствени области.

Оттогава Джери силно намрази Башти като владетел на живота, който пази и държи на своите колене нищото от шкипера. За това Джери не разсъждаваше. Всичко беше смътно и неопределено — усещане, емоция, чувство, инстинкт, интуиция — наричайте го с която щете мъглива дума от мъгливия поток на речта, където думите лъжливо създават впечатление за определеност и приписват на мозъка разбиране, каквото той не притежава.

[1] Мегаподи (*лат. Megapodiidae*) — сухоземни птици с големи крака с остри нокти, обитаващи островите в западната част на Тихия океан, Австралия, Нова Гвинея и островите на Индонезия. Те не излюпват яйцата си с телесната си топлина, както правят другите птици, а ги заравят. — Бел.ел.кор. ↑

[2] Да разбере (такива) закони — да въведе (такива) закони (в англ. оригинал *to induce laws*). — Бел.ел.кор. ↑

ГЛАВА XVI

Минаха още три месеца. След половин година северозападният мусон отстъпи място на югоизточния пасат, а Джери както преди живееше в дома на Агно и свободно сновеше из цялото село. Той порасна, стана по-тежък, по-самоуверен и едва ли не, високомерен. Но не намери никакъв господар. Агно не можа да спечели предразположението му, а и не се опитваше. Със свойственото си хладнокръвие той никога не проявяваше своята омраза към Джери.

Нито за миг старите жени, двамата ученици и младото момиче, което пъдеше мухите в къщата на Агно, не можеха да допуснат, че върховният жрец мрази Джери. Самият Джери също не подозираше нищо. За него Агно беше безцветно същество, което не означава нищо. На членовете на домакинството Джери гледаше като на роби на Агно, които го хранеха; знаеше, че храната, която яде, е от Агно и е негова храна. Освен него, всички останали се бояха от Агно и къщата му в истинския смисъл на думата бе къща на страх, в която нямаше място за никаква любов към случайно попадналото там кученце. Единайсетгодишното момиче може би щеше да спечели любовта на Джери, ако не бе наплашено от Агно, който строго я бе мъмрил, че си бе позволила свободата да пипне и да помилва едно куче, което е под такова висше покровителство.

Това, което задържаше Агно цели шест месеца, докато духаше мусонът, да не изпълни плана си и да започне настъпление срещу Джери, бе обстоятелството, че мегаподите започваха да снасят яйцата си в частните полози на Башти едва при югоизточния пасат. И Агно, чийто план дълго бе зрял, чакаше спокойно и търпеливо да му дойде времето.

Мегаподът на Соломоновите острови е далечен родственик на дивия австралийски глухар. Макар че не е по-голям от едър гъльб, яйцата му са големи колкото обикновени патешки яйца. Мегаподът не е страхлив, но е толкова глупав, че още преди векове щеше да бъде изтребен, ако главатарите и жреците не го бяха обявили за табу. Все

пак главатарите трябваше да заграждат своите положи, за да ги пазят от кучетата. Мегаподът заравя яйцата си две стъпки дълбоко в пясъка и ги оставя с надеждата, че слънцето ще се погрижи за излюпването им. И продължава по-нататък да копае и да снася яйца, а в това време някой чернокож върви две-три крачки след него и ги изравя.

Полозите принадлежаха на Башти. Когато имаше яйца от мегаподи, той се хранеше почти изключително с тях. Понякога караше да му заколят за каи-каи някой мегапод, който вече бе престанал да носи. Това впрочем беше само прищявка, гордостта, че може да си позволи такова рядко ядене, възможно само за един мъж от неговия ранг. Всъщност за него нямаше разлика дали ще яде мясо от мегапод, или от друго животно. Всички меса за него вече бяха еднакви на вкус, понеже апетитът му за мясо принадлежеше към изчезналите радости, които живееха вече само в спомените му.

Но яйца обичаше! Те бяха единствената храна, която имаше значение за него. Когато ги ядеше, обхващащо го старата охота за ядене, позната му от младини. Той усещаше истински глад, когато имаше яйца от мегапод, и почти пресъхналите слюнчени жлези и смилателни сокове пак започваха да функционират при вида на готовото яйце. Затова единствено той в целия Сомо ядеше яйцата на мегаподите, върху които лежеше строго табу. И тъй като това табу е на първо място религиозно, свещената задача да охранява царските положи бе поверена на Агно.

Но и Агно не бе вече млад. Отдавна бе минало времето, когато бе изпитвал охота за ядене и също ядеше от чувство за дълг, защото всички неща и за него имаха еднакъв вкус. Мегаподовите яйца бяха единственото нещо, което още гъделичкаше небцето му и раздвижваше соковете на тялото му. Така той стигна дотам, че наруши наложената заповед и съвсем тайно, когато никой — нито мъж, нито жена, нито дете — би могъл да го види, ядеше яйцата, които крадеше от частния кокошарник на Башти.

И стана така, че когато започна носенето на яйцата и Башти и Агно след шестмесечно въздържане жадуваха за яйца, Агно поведе Джери по забранената пътека през храстите. Те стъпваха от корен на корен през блатото, което постоянно изпускаше пари и зловонни газове в застояния, нераздвижен от вятъра въздух. Пътят, който човекът извървява, правейки големи крачки от корен на корен, а кучето —

подскачайки на четири крака, беше нещо съвсем ново за Джери. Той беше толкова таен, че въпреки всичките си разходки Джери не го беше открил. Това, че Агно се бе показал толкова човечен, като го развеждаше наоколо, изненада и зарадва Джери, който, без да мисли много, започна да изпитва едно неясно, неопределен чувство, че все пак Агно би могъл да стане господарят, към когото се стремеше постоянно неговата кучешка душа.

Като излязоха от мочурливата мангрова горичка, те внезапно се озоваха в пясъчен участък, все още пропит със сол, останал неплодороден поради морските наноси. Нито едно голямо дърво не можеше да пусне тук корени и да хвърли с клоните си защитна сянка от палещите лъчи на слънцето. В ограденото място можеше да се влезе през една примитивна вратичка, но Агно не преведе Джери оттам. Вместо това той ободряващо чуруликаше, дразнеше Джери и го научи да прави тунел под грубия плет и сам му помагаше, като с две ръце изгребваше пясъка. И Джери, насьрчаван от него, остави върху пясъка отпечатъци от лапите и ноктите си.

А когато Джери се озова отвъд плета, Агно, който влезе през вратичката, започна да го съблазнява да изравя яйцата. Но Джери не успя да опита яйцата. Агно изпи осем сирови, а две сложи под мишница, за да ги занесе в дяволското си жилище. Черупките от осемте изпити яйца той смачка така, както би могло да ги смачка кучето, а за да осъществи замисления план, той запази една част от осмото яйце и намаза Джери, но не по муциуната, където той би могъл да оближе яйцето с език, а по-нагоре — над и около очите. Тук следите щяха да останат и да свидетелстват против кучето.

Нещо по-лошо от това: извърши най-голямото светотатство, като насиъска Джери по женската на мегапода, която снасяше яйца. А докато Джери я душеше, Агно, знаейки, че веднъж събудена, жаждата за убийство ще накара кучето да продължи избиването на глупавите птици, през глава се понесе през мангровото блато, за да представи на Башти религиозния проблем за разглеждане. Табуто, което пазеше кучето — така изложи той нещата, — му попречило да се намеси, когато то ядяло мегапода-табу. Кое табу е по-висше, това Агно не можел да реши. А Башти, който вече половин година не бе ял яйца от мегапода и страшно искаше да освежи в паметта си последното вкусово усещане от далечната младост, полетя през мангровото блато с

такава бързина, че неговият върховен шаман съвсем се запъхтя, макар и да беше много по-млад от него.

Когато стигнаха до птичия двор, Джери убиваше вече четвъртия женски мегапод, лапите и муцунаата му бяха окървавени, а около очите и на челото се виждаше остатък от суровия жълтък, залепен от Агно, което трябваше да подсказва за многото изядени яйца. Башти напразно се надяваше да намери поне едно цяло яйце, а шестмесечният му глад — под влияние на тъжната гледка — го измъчваше по-силно от всеки друг път. А Джери, уверен, че ще бъде поощрен и похвален от Агно, замаха на Башти с опашка в очакване на награда за доблестта си и се усмихна с обагрената си в кръв уста и очи, полузалепени от яичния жълтък.

Башти не даде воля на гнева си, защото не беше сам. Пред очите на своя върховен шаман той не искаше да се унижава да показва толкова банални човешки чувства. Онзи, който заема високо положение, винаги обуздава естествените си стремежи и скрива баналността си под маската на безразличието. Затова Башти не даде да се разбере колко бе раздразнен от този неуспех, измамил неговия апетит. Агно се владееше по-малко, затова не можа да скрие жадното пламъче, което блесна в очите му. Башти забеляза това пламъче, но понеже не можеше да отгатне истинската причина, сметна го за проява на просто любопитство. Оттук могат да се направят два извода за лицата, които заемат високо положение: първо, те могат да заблудят ония, които са по-долу от тях, и, второ, сами могат да бъдат заблудени от тях.

Башти погледна Джери, сякаш бе видял някаква шега, и като хвърли бърз поглед към върховния жрец, забеляза в очите му разочарованietо. „Аха! — помисли си Башти. — Все пак го надхитрих!“

— Кое табу е по-висше — попита Агно на езика на сомо.

— Нима трябва да се пита? Разбира се, мегаподът.

— А кучето? — продължи Агно.

— Трябва да заплати за нарушаването на табу. Това е най-висшето табу. Това е моето табу. Тъй е било установено от Сомо, древния праотец и пръв владетел, и оттогава то винаги е било табу на вождовете. Кучето трябва да умре.

Той замълча и се замисли, а Джери пак започна да разрива пясъка, откъдето се носеше познатата миризма. Агно пристъпи напред да го спре, но Башти се намеси:

— Остави го — каза той. — Нека се изобличи пред моите очи.

И Джери направи това, като откопа две яйца, смачка ги и изложи част от скъпоценното им съдържание, което не се разля по пясъка. Очите на Башти съвсем потъмняха, когато попита:

— За днес ли е определена гощавката с кучешко месо?

— За утре на обяд — отговори Агно. — Вече носят кучетата. Събраха се не по-малко от петдесет.

— Петдесет и едно — произнесе присъдата си Башти, като кимна към Джери.

Шаманът направи бързо движение да улови Джери.

— Защо? — спря го вождът. — Ще трябва да го мъкнеш през блатото. Нека се върне със собствените си крака. А когато стигне до подслона за лодките, вържи му лапите.

Когато мина блатото и приближи помещението за лодките, Джери, който весело тичаше след двамата, чу жалния вой на многото кучета, който без съмнение изразяваше болка и страдание. Той веднага се вслуша подозрително, без впрочем да се опасява за самия себе си. И в този момент, когато с щръкнали уши душеше да разбере причината, Башти го улови за шията и го вдигна във въздуха, а Агно започна да връзваш краката му.

Джери не издаде нито стон, дори не изквича. Той не прояви ни най-малък признак на страх, а само запъхтян, свирепо ръмжеше, гневно показваше зъби и войнствено риташе със задните си крака. Но куче, хванато за шията, не може да противостои на двама души, надарени с човешки разсъдък и ловкост и имащи по две ръце, а на всяка от тях — но пет пръста.

Вързаха му предните и задните лапи и го откараха с главата надолу към мястото, където колеха и готвеха. Там го хвърлиха на земята — там, където лежаха още двайсетина кучета, безпомощни и вързани. Беше вече след пладне, но много кучета лежаха така — под палещото слънце, от ранна сутрин. Всички бяха горски или диви кучета и мъжеството им бе толкова нищожно, че от жаждата и физическата болка, причинена от вървите, които силно стягаха

артериите и вените, както и от смътното предчувствие за съдбата, която предвещаваше всичко това, отчаяно квичаха и виеха.

Следващите трийсет часа бяха лоши за Джери. Веднага се разнесе вестта, че табуто е снето от него, и нито един от мъжете и момичетата не се унижи дотолкова, че да бъде вежлив с него. До вечерта около него се тълпяха хора, които го дразнеха и мъчеха. Те се смееха на падението му, подиграваха се и се гавреха с него, презрително го бълскаха с крака. Накрая издълбаха яма в пясъка, от която той не можеше да се измъкне, сложиха го там по гръб, така че вързаните му лапи позорно се мятаха във въздуха.

А той можеше само да ръмжи безпомощно и да се гневи. За разлика от другите кучета обаче не квичеше и не виеше от болка. Сега беше на година, през последните шест месеца бе узрял, а по природа беше безстрашен и издръжлив. Белите господари го бяха научили да мрази и да презира негрите, а през тези трийсет часа той почувства особено горчива и неугасима ненавист.

Неговите мъчители не се спираха пред нищо. Те донесоха дори дивото куче и започнаха да го насяскват срещу Джери. Но дивото куче не атакуваше враг, който не може да се движи, макар и този враг да бе Джери, който толкова често го бе преследвал на палубата на „Еренджи“. Ако Джери бе със счупен крак или бе запазил способността си да се движи, тогава дивото куче можеше да го захапе дори до смърт. Но тази пълна безпомощност спираше кучето и планът не успя. Когато Джери ръмжеше и се зъбеше, дивото куче също ръмжеше и се въртеше около него, но чернокожите не можаха да го накарат да впие зъби в Джери.

На площадката пред подслона за лодки настъпи страшна бъркотия. Постоянно носеха вързани кучета и ги хвърляха на земята. Във въздуха се носеше непрекъснат вой; особено виеха ония кучета, които от ранно утро лежаха на слънчевия пек без вода. От време на време започваха да вият всички кучета. Този вой се издигаше и замираше, но никога не замъркваше и продължи цялата нощ, а на сутринта всички кучета се измъчваха от непоносимата жажда.

Слънцето, издигнало се на небето, палеше белия пясък, едва ли не изгаряше кучетата и изобщо не донесе облекчение. Около Джери пак се образува кръг от мъчители, които изливаха върху него оскърбителното си презрение за това, че беше загубил своето табу.

Най-вече вбесяваха Джери не ударите и физическите мъчения, а смехът. Никое куче не обича да му се смеят, а Джери още по-малко — той не можеше да сдържа гнева си, когато те се хилеха и се кискаха пред самата му муцуна.

Макар и да не виеше, все пак от ръмженето и жаждата гърлото и устата му бяха пресъхнали и само при най-големите оскърбления успяваше да издаде звук. Той изплези език и утринното слънце започна бавно да го гори.

Тъкмо в това време едно момче го обиди жестоко. То измъкна Джери от трапчинката, където цяла нощ бе лежал по гръб, обърна го на една страна и му поднесе малка съдинка, пълна с вода. Джери жадно започна да лочи и едва след малко откри, че момчето бе сложило във водата парлив сок от семената на узрял червен пипер. Зрителите пищяха от удоволствие, а предишната жажда на Джери не можеше да се сравни с тази нова жажда, която все повече и повече се усилваше от червения пипер.

После — а това бе извънредно важно събитие — се появи Наласу, шейсетгодишен сляп старец. Той се движеше с тояга, с която опипваше пътеката. Със свободната си ръка носеше вързана за краката една малка свиня.

— Казват, че кучето на белия господар щяло да бъде изядено — каза той на езика на сомо. — Къде е кучето на белия господар? Покажете ми го.

Тъкмо в това време дойде Агно и застана до стареца, който се наведе и започна да опипва с ръце Джери. А Джери нито ръмжеше, нито хапеше, макар че пръстите на слепия неведнъж бяха близо до зъбите му. Работата беше там, че Джери не чувстваше враждебност към тези пръсти, които така меко се плъзгаха по него. После Наласу опипа свинята и няколко пъти, сякаш сравняваше, опипваше ту Джери, ту свинята. Най-после стана и изказа мнението си:

— Свинята е също толкова малка, колкото и кучето. По големина са еднакви, но свинята има повече месо за ядене. Вземете свинята, а аз ще взема кучето.

— Не — каза Агно. — Кучето на белия господар наруши табу. То трябва да бъде изядено. Вземи друго куче и остави свинята. Вземи по-голямо куче.

— Аз искам да взема кучето на белия господар — упорстваше Наласу, — само кучето на белия господар.

Спорът бе стигнал до мъртва точка, когато се появи Башти, спря се и се вслуша.

— Вземи кучето, Наласу — каза той най-после, — свинята ти е хубава и аз самият ще я изям.

— Но кучето наруши табу, твоето велико табу, което пазеше птичия двор, и трябва да бъде изядено — бързо се намеси Агно.

На Башти му направи впечатление, че Агно се намеси много бързо, и го обхвата някакво неясно подозрение.

— За нарушеното табу отплатата е кръв и котелът — продължи Агно.

— Отлично — каза Башти. — Аз ще изям тази свиня. Нека прережат гърлото ѝ и нека тялото ѝ мине през огън.

— Аз говоря за закона табу. За нарушение на табу се заплаща с живота.

— Има и друг закон — усмихна се Башти. — Животът може да се откупи с живот. Той е още от времето, когато Сомо е издигнал тези стени.

— Само живот на мъж или жена — ограничи Агно.

— Аз зная закона — настояващите Башти. — Сомо го е създад. Никога не е било казано, че с живота на едно животно не може да се купи живота на друго животно.

— Досега такова нещо не е имало у нас — каза шаманът.

— Много ясно — възрази старият вожд. — Още не е имало такъв глупак, който да даде свиня за куче. Това е млада свиня, тъпста и крехка. Вземи кучето, Наласу. Вземи го веднага.

Но шаманът не се успокои.

— Ти, Башти, в своята велика мъдрост каза, че това е племенно куче, разсадник на сила и мъжество. Нека то бъде убито. Когато го свалят от огъня и разделят тялото му на малки парченца, всеки ще го опита и ще получи своя пай от сила и мъжество. По-добре ще бъде за Сомо, ако силни и храбри станат хората, а не кучетата.

Но Башти не се сърдеше на Джери, той водеше живот на философ и бе живял твърде дълго, за да види, че кучето е нарушило табу, което не е знаело. Разбира се, често са били убивани кучета за нарушение на табу. Но той бе разрешавал да ги убиват, защото те

съвсем не го интересуваха, а тяхната смърт подчертаваше светостта на табуто. Джери го интересуваше много. Откакто Джери го бе атакувал заради главата на Ван Хорн, той неведнъж се бе замислял над този инцидент. Този случай го объркваше, както и всички прояви на живота, и му даваше храна за размишление. Освен това Башти се възхищаваше от смелостта на Джери и от това, че той не виеше от болка под ударите на пръчката. А красотата на формите и цветът на Джери неусетно пленяваха Башти. Приятно му бе да гледа Джери.

Поведението на Башти можеше да се погледне и под друг ъгъл. Той недоумяваше защо неговият шаман толкова много настоява за смъртта на едно просто куче. Кучета имаше много. Защо тогава да убиват именно това куче? Без съмнение той имаше нещо наум, но какво именно, Башти не можеше да се досети. Може би го движеше мисълта за отмъщение, зародила се онзи ден, когато му бе забранил да изяде кучето. Ако това бе причината, Башти не можеше да търпи подобни настроения у когото и да било сред своите съплеменници. Но каквито и да бяха мотивите, Башти, който по навик се пазеше от неизвестното, реши да даде урок на шамана си и още веднъж да покаже на населението на Сомо кому принадлежи последната дума. И той отговори.

— Аз съм живял много и съм изял много свине. Кой ще се осмели да каже, че тези свине са влезли в мене и са ме направили свиня?

Той спря и предизвикателно огледа слушателите си, но всички мълчаха. Някои плахо се усмихнаха и запристъпваха от крак на крак, а на лицето на Агно бе изписана дълбока увереност, че в неговия вожд няма нищо, което напомня свиня.

— Аз съм изял много риба — продължи Башти, — но нито една рибя люспа не порасна на тялото ми. И хриле нямам на шията си. И вие всички, които ме гледате знаете, че никога на гърба ми не са пораствали перки. Наласу, вземи кучето. Аге, занеси свинята в моя дом. Ще я изям днес. Агно, нека вече колят кучетата, за да получат хората яденето навреме.

После, на тръгване, той обръна на английски морски жаргон и сурово подхвърли през рамо:

— Мой казва, мой много сърдит на тебе.

ГЛАВА XVII

Слепият Наласу тръгна бавно, като с едната ръка държеше тоягата, с която опипваше пътя, а в другата носеше Джери за вързаните лапи, с главата надолу.

Но за разлика от момчето Ламаи старецът не занесе Джери направо вкъщи. Още при първия поток, който течеше между ниските хълмове, той спря и напои Джери. И Джери се забрави, усещайки с наслада студената влага на езика си, в устата и в гърлото. Въпреки това подсъзнателно у него нарастваше впечатлението, че този чернокож е по-добър от Ламаи, по-добър от Агно и Башти, по-добър от всички, които бе срещал в Сомо.

Той пи дълго. След това лизна за благодарност Наласу — не с жар и страст, както би лизнал ръката на шкипера, но с дължимата признателност за животворното питие. Старецът се усмихна с доволен вид, потопи Джери във водата и като държеше главата му на повърхността, позволи му да лежи така дълги блажени минути.

От потока до къщата на Наласу — доста голямо разстояние — старецът го носи както преди, с вързани крака, но вече не с главата надолу, а притиснал го с една ръка към гърдите си. Той искаше да привърже към себе си кучето. Наласу, прекарал много години самoten и в мрак, мислеше за околнния свят и го познаваше по-добре, отколкото ако виждаше. Кучето му трябваше. Той бе опитал с няколко горски кучета, но те малко ценяха добротата му и все го напускаха. Последното бе останало по-дълго, защото той се бе отнасял с него много по-добре, но и то избяга, преди да го бе обучил. И ето, той чу, че кучето на белия господар е друго. То никога не бяга от опасност и минаваше за най-умното от всички кучета в Сомо.

Изнамереният от Ламаи начин кучето да се връзва с пръчка вече се бе разпространил из селото и сега в къщата на Наласу Джери пак бе вързан с пръчка. Но имаше разлика. Слепият никога не губеше търпение и всеки ден с часове оставаше при него, седнал с подвити колене, и милваше Джери. Но дори и да не бе правил това, Джери,

който ядеше неговия хляб и който вече бе свикнал да сменя господарите си, бе готов да приеме Наласу за свой господар. Джери прекрасно разбираше, че Агно престана да му бъде господар от момента, когато върза краката му и го хвърли сред безпомощните кучета на площадката. А Джери, който от първите дни на живота си не бе оставал без господар, чувстваше настойчива нужда да има такъв.

Дойде и денят, когато пръчката бе отвързана и Джери доброволно остана в къщата на Наласу. Като се убеди, че няма да избяга, старецът пристъпи към обучението му. С всеки изминал ден той отделяше все по-голямо внимание на обучението му, докато най-после започна да му посвещава няколко часа на ден.

Най-напред Джери усвои новото си име — Бао, и се научи да се обажда на него, колкото и тихо да го викаха; а Наласу го викаше все по-тихо и по-тихо, докато снижи гласа си до шепот. Джери имаше оствър слух, но и Наласу благодарение на продължителните упражнения чуваше не по-зле.

А слухът на Джери стана още по-чувствителен. По цели часове Джери — близо до Наласу или по встани от него — се учеше да долавя едва чути звукове или шумове в храсталака. Старецът го научи да съгласува ръмженето, с което предупреждаваше Наласу, с горските шумове. Ако по шума Джери познаеше свиня или кокошка, нямаше нужда да ръмжи. Ако не можеше да определи шума, ръмжеше тихо. Но ако причина за шума беше мъж или дете, които се мъчеха да се движат предпазливо, а следователно бяха подозрителни, Джери ръмжеше високо; ако се вдигаше силен шум и някой се движеше безгрижно, тогава Джери ръмжеше тихичко.

Джери изобщо не се досещаше защо го учат на всичко това. Той се учеше, защото такава бе волята на новия му господар. С дълги усилия и търпение Наласу го научи не само на това, но и на още много други неща и речникът на Джери толкова се обогати, че те можеха отдалеч да водят бърз и съвсем точен разговор.

Така от разстояние петдесет крачки Джери тихичко съобщаваше, че чува шум, който не познава; а Наласу с различни подсвирквания му заповядваше да стои на място, да ръмжи по-тихо, да млъкне, да се приближи безшумно до него, да отиде в храсталака и да разбере причината за странния шум или с висок лай да се хвърли в атака.

Понякога Наласу, чул от противната страна непознат звук, питаше Джери дали и той го чува. А Джери, настръхнал, отговаряше на Наласу, като менеше харектера и отсенките на ръмженето си, че не е чул нищо. После отговорът ставаше по-определен: Джери чуваше чуждо куче, горски плъх, мъж или момче. Всичко това Джери предаваше едва чуто, едва ли по-високо от дихание, и тези звуци бяха едносични — истинска стенография в говора.

Странен старец бе Наласу. Той живееше в малка сламена къщица в края на селото. Най-близката къща бе на голямо разстояние, а неговата собствена колиба бе на една поляна, заобиколена от гъстите джунгли, но растителната стена никъде не бе на по-малко от шестдесет стъпки разстояние от къщата. Наласу постоянно чистеше полянката от бързо растящата зеленина. Приятели, изглежда, нямаше. Във всеки случай никой никога не идваше. Много години бяха минали от времето, когато бе изпратил последния посетител. Нямаше роднини. Жена му отдавна бе умряла, а тримата му синове, още неженени, бяха загубили главите си при едно сблъскване извън пределите на Сомо, из горските хълмове и бяха изядени от горските жители.

Макар че беше сляп, Наласу не седеше без работа. Той не търсеше помощ от никого и сам се издържаше. На поляната садеше ямс, сладки картофи и торо. По-далече — той бе противник на саденето на дървета до самата къща — имаше смокиня, банани и около половин дузина кокосови палми. Плодовете и зеленчуците разменяше долу в селото за месо, риба и тютюн.

Голяма част от деня посвещаваше на обучаването на Джери, а понякога изработваше лъкове и стрели, които високо се ценяха от съплеменниците му и имаха постоянен пазар. Почти не минаваше ден да не се упражни в стрелба с лък. Той се целеше само по посока на шума и всеки път, когато в джунглата се чуеше шум и Джери му съобщеше харектера на шума, Наласу пускаше стрела. В задълженията на Джери влизаше и това после внимателно да донесе стрелата, ако не бе попаднала в целта.

Интересно е, че Наласу спеше не повече от три часа в дененощието, никога не спеше нощем, а за краткия си дневен сън винаги излизаше вън от къщата. Имаше нещо като гнездо в най-гъстото място в съседната джунгла. Нито една пътечка не водеше до това гнездо. Той никога не отиваше и не се връщаше по една и съща

пътешка, а тропическата растителност на богатата почва веднага унищожаваше и най-малките следи от неговите стъпки. Всеки път, когато старецът спеше, Джери бе научен да стои на стража и по никой начин да не заспива.

А Наласу имаше достатъчно основание да бъде така предпазлив. Най-големият от тримата му синове бе убил при спор някой сиAo. Ao бе един от шестимата братя от семейство Анно, което живееше в едно планинско село. Съгласно закона на Сомо семейство Анно имаше право да събере кървавия дълг от семейство Наласу, но им попречи смъртта на тримата синове на Наласу, убити в джунглите. А тъй като кодексът на Сомо искаше „живот за живот“, а от цялото семейство жив бе останал само Наласу, цялото племе знаеше, че Анно няма да се успокоят, докато не убият слепия старец.

Наласу се бе прославил не само като баща на трима войнствени синове, но и като велик боец. Два пъти Анно се бяха опитвали да се разплатят и първия път нападнаха Наласу, когато още виждаше. Наласу откри засадата им, заобиколи ги и като нападна откъм тила, уби самия Анно, бащата на семейството, като с това удвои кървавия дълг.

После го сполетя нещастие. Когато пълнеше снайдеровски патрони, които вече доста се употребяваха, черният барут избухна и му изгори двете очи. Не след дълго, когато той още лекуваше раните си, Анно дойдоха отново. Наласу се бе приготвил за срещата по подобаващ начин. Тази нощ трима от рода Анно стъпиха върху намазаните с отрова бодли и умряха в страшни мъки. По такъв начин жертвите от семейството Анно станаха пет, а дългът трябваше да се събира само от един сляп старец.

От този ден Анно твърде много се страхуваха от бодлите, за да се решат на нов опит, но жаждата за отмъщение не бе угаснала и те живееха с надеждата някой прекрасен ден да украсят с главата на Наласу върха на покрива си. Примирие нямаше, но бе настанало затишие. Старецът не можеше да предприеме нищо против тях, а те се бояха да открият военните действия. Денят за отмъщение дойде след настаняването на Джери при Наласу, когато един от Анно откри нещо, непознато дотогава в цяла Малайта.

ГЛАВА XVIII

Месеците минаваха. Свърши югоизточният пасат, повя мусонът, а Джери остана с шест месеца, порасна, наддаде на тегло и костите му станаха по-яки. Хубаво беше полугодието, прекарано при слепия старец, макар че Наласу бе привърженик на суровата дисциплина и всеки ден посвещаваше дълги часове на обучаването на Джери, а това не се случва с много кучета. Но Джери не получи от него нито един удар, не чу нито една груба дума. Този човек, убил четирима Анно — а от тях трима, след като бе изгубил зрението си, — пречукал немалко хора в дните на своята необуздана младост, никога не повишаваше глас, не се сърдеше на Джери и постигаше послушание не със сурови наказания, а с галено мърморене.

Това постоянно обучение, на което бе подложен Джери в периода на своята зрялост, за цял живот укрепи и разви умствените му способности. Навсякъде нито едно куче в света не е имало речник като неговия, а това се обясняваше освен с природния му ум, с гениалната способност на Наласу да дресира, както и с дългите часове, посветени на неговото обучение.

Речникът му от къси команди бе извънредно богат за едно куче. Би могло дори да се каже, че той и старецът можеха да разговарят с часове, макар и върху немногобройни и несложни теми. Твърде малко говореха за неотдавнашното минало и почти не се докосваха до близкото бъдеще. Джери нищо не можеше да му разкаже за Мериндж и „Еренджи“, за великата любов, която хранеше към шкипера, или за причината на омразата си към Башти. И Наласу не можеше да разкаже на Джери за кървавата вражда на Анно или за това, как е загубил зрението си.

На практика всичките им разговори се въртяха непосредствено около настоящия момент, макар че можеха да засегнат леко и най-близкото минало. Наласу даваше на Джери ред поръчки, например: да отиде сам на разузнаване, да стигне до гнездото, да опише около гнездото голям кръг, да отиде оттам на втората полянка, където растяха

плодовите дървета, да пресече джунглите по главната пътека, да слезе по нея долу към селото, до голямата смокиня, а после по малката пътека да се върне при Наласу. Джери изпълняваше всички тези наредждания с най-голяма точност и след връщането си докладваше: при гнездото — нищо необикновено, само наблизо се появил ястреб; на поляната паднали на земята три кокосови ореха — Джери можеше безпогрешно да брои до пет; между поляната и главната пътека видял четири свини; на главната пътека срещнал едно куче, две деца и повече от пет жени, а на малката пътека, която води към същата, забелязал едно какаду и две момичета.

Но Джери не можеше да обясни на Наласу, че нуждите на неговия ум и сърце му пречат да бъде съвсем доволен от живота си. Защото Наласу не беше бял, само черен бог. А Джери мразеше и презираше всички негри, с изключение на Ламай и Наласу. Тях търпеше, а към Наласу чувстваше дори топла привързаност. Да го обича — той не го обичаше и не можеше да го обикне.

В най-добрия случай те бяха второстепенни богове, а той не можеше да забрави такива велики бели богове като шкипера и мистър Хегин, а и Дерби и Боб, които бяха от същата порода. Те бяха някак други, по-добри, отличаваха се с нещо от тези черни диваци, между които живееше сега. Те бяха някъде над тях, живееха в недостижим рай; за този рай Джери пазеше жив спомен, тъгуваше за него, но не знаеше пътя към него и тъй като смътно усещаше краткотрайността на всичко, представяше си, че и този рай може да изчезне в последното „нищо“, което вече бе погълнало шкипера и „Еренджи“.

Напразно се мъчеше старецът да спечели любовта на Джери. Той не можеше да пропъди спомените му, макар че бе постигнал неговата преданост и вярност. За Наласу Джери бе готов да се сражава не на живот, а на смърт, но да се сражава предано, а не страстно, както би се сражавал за шкипера. А старецът и не подозираше, че Джери не му е отдал цялото си сърце.

* * *

Но дойде ден, в който един от членовете на семейство Анно изнамира плетените сандали за предпазване на краката от намазаните с

отрова бодли, с които Наласу бе отнел живота на трима от тях. Всъщност не беше ден, а нощ, и то една от онези черни нощи със затъмнено от облаци небе, в които човек не можеше да види дори стволовете на дърветата пред носа си. И дванайсет души от семейство Анно заслизаха към колибата на Наласу. Те бяха въоръжени със снайдеровски пушки, кавалерийски пистолети, томахавки и тояги. Въпреки дебелите си сандали те се движеха много предпазливо, защото се бояха от бодлите, които Наласу вече не слагаше.

Джери, седнал между коленете на господаря си и сънливо клюмащ, пръв предупреди Наласу. Старецът седеше на вратата на къщата си широко отворил очи и напрегнато се вслушваше. Той седеше така цели нощи вече от много години. Започна да се вслушва още по-напрегнато, но дълго не можа даолови нищо и шепнешком започна да разпитва Джери, като му заповядва да отговаря по възможност по-тихо. И Джери с пъхтене, скимтене и всички кратки звуци, които знаеше, му съобщи, че приближават хора — много хора, повече от пет души.

Наласу премести по-близо лъка си, сложи стрела и зачака. Най-после той същоолови лек шум, който се чуваше ту тук, ту там и идваше от джунглата. Едва чуто той поиска потвърждение от Джери, чиято козина на шията бе настръхнала под чувствителните пръсти на Наласу. По това време Джери можеше да чете нощния въздух с нос не по-лошо, отколкото с уши, и пак тихо потвърди на Наласу, че идват хора — много хора, повече от пет.

Наласу, търпелив като всички старци, седеше, без да помръдва, докатоолови наблизо, на края на гората, на разстояние шестдесет фута, шум от човешки стъпки. Той обтегна лъка, пусна стрелата и бе възнаграден с въздишка и пъшкане. Най-напред той задържа Джери, който поиска да изтича подир стрелата, защото знаеше, че е попаднала в целта, а после постави на тетивата нова стрела.

Петнайсет минути минаха в мълчание. Слепецът седеше като издялан от камък, кучето трепереше от възбуда при докосването на пръстите му, като се подчиняваше на заповедта да мълчи. Защото Джери знаеше не по-зле от Наласу, че в околнния мрак шумоли и се промъква смъртта. Пак се чу шум, този път по-наблизо, но пуснатата стрела не попадна в целта. Те чуха как тя се удари в стъблото на дърво иоловиха тихите стъпки на отстъпващия враг. След кратко мълчание

Наласу заповядва на Джери да донесе стрелата. Джери бе добре дресиран и дори Наласу, който чуваше по-добре от виждащите хора, не чу нито един звук, когато той тръгна по посока на забилата се в дървото стрела и я донесе, стиснал я със зъби.

И Наласу пак зачака, докато се чу шум от приближаващи се хора. Тогава той взе всичките си стрели и придружен от Джери, безшумно се премести встрани. Докато те вървяха, изгърмя изстрел — целеха слепешком току-що напуснатото място.

От полунощ до изгрев слънце слепецът и кучето успешно отблъскваха нападението на дванайсетте души, които разполагаха с барут и дългобойни куршуми от меко олово. А слепецът се защитаваше само с лък и стотина стрели. Той пусна много стрели, а Джери ги връщаше и старецът отново ги пускаше. Джери работеше доблестно, като помагаше със своя по-остър слух, безшумно се въртеше около къщата и докладваше откъде се готови нападение.

Много скъпоценен барут изразходваха напразно Анно, понеже сражението напомняше игра с невидими духове. Не се виждаше нищо, освен припламването на барута. Джери те не видяха нито един път, макар че усещаха неговата близост, когато търсеше стрелите. Един от тях, напипвайки стрелата, която за малко не го прониза, докосна с ръка гърба на Джери и диво изрева от ужас, като усети остро ухапване. Те се опитваха да се целят в мястото, откъдето профучаваше тетивата на Наласу, но всеки път като пуснеше стрелата, Наласу променяше позицията си. Неведнъж, долавяйки близостта на Джери, те стреляха в него и дори барутът опърли носа му.

На разсъмване, при късия тропически здрач Анно отстъпиха, а Наласу се скри от светлината в жилището си. Благодарение на Джери той все още разполагаше с осемдесет стрели. В резултат на това Наласу уби един от нападателите си, а останалите, ранени от стрелите му, с мъка се оттеглиха.

Половин ден Наласу седя със свити колене пред Джери и го милва за всичко, което бе направил той. После, като го взе със себе си, той отиде в селото и разправи за сражението.

— Аз се обръщам към теб като старец към старец — започна Башти. — Аз съм по-стар от теб, Наласу. Аз никога не съм знаел какво е страх. Обаче никога не съм бил по-храбър от теб. Бих искал всички в племето да бъдат храбри като теб. И все пак ти ми причиняваш голяма

скръб. Каква полза от твоята смелост и ловкост, като нямаш потомство, в което да се роди отново твоята смелост и ловкост?

— Аз съм стар човек — заговори Наласу.

— По-млад от мене — прекъсна го Башти. — И не си много стар за женитба, за да дадеш на племето силно потомство.

— Аз дълго бях женен и бях баща на трима храбри синове, но те умряха. Аз няма да живея толкова дълго, колкото ти. За дните на своята младост аз мисля като за приятни сънища, които човек си спомня, като се събуди. Но повече мисля за смъртта и за края. За жените съвсем не мисля. Аз съм много стар да се женя. Достатъчно съм стар да се готвя за смъртта и голямо любопитство ме обхваща при мисълта, какво ли ще се случи с мене, когато умра. Ще бъда ли завинаги мъртъв? Ще живея ли пак в страната на съновиденията — да живея като сянка от сън, която си спомня дните, когато съм живял в знойния свят и глад е гъделичкал устните ми, а гърдите са се вълнували от любов към жената?

Башти сви рамене:

— Аз също много съм мислил за това — каза той. — Обаче не можах да стигна до нищо. Аз не знам. И ти не знаеш. Ние няма да знаем, докато не умрем, ако, разбира се, можем да узнаем нещо, когато вече станем не онова, което сме били по-рано. Но едно знаем ние — ти и аз: племето живее, племето никога не умира. Затова, ако има изобщо никакъв смисъл в нашия живот, ние трябва да правим племето силно. Твойт дълг пред племето не е изпълнен. Ти трябва да се ожениш, за да останат твоята смелост и ловкост да живеят след тебе. Аз съм ти избрал една жена — не, две жени, защото твоите дни са преброени, и аз, разбира се, ще доживея времето, когато ти ще бъдеш окочен под покрива на къщата за лодки, където висят моите деди.

— Няма да плащам за жена — запротестира Наласу. — За никаква жена няма да плащам. Ни кутия тютюн, нито пукнат орех не давам за най-хубавата жена в Сомо.

— Не се тревожи — спокойно продължи Башти. — Аз ще платя откупа за двете жени. Ето например Бубу. Аз ще я купя за тебе за половин кутия тютюн. Тя е набита, широкобедрена, с кръгли крака. А другата е Нену. Нейният баща иска голяма цена — цяла кутия тютюн. Аз ще ти купя и нея. Твоите дни са преброени. Ние трябва да бързаме.

— Няма да се оженя! — истерично извика старецът.

— Ще се ожениш. Аз заповядах.

— Не, казвам аз, не, не, не! От жените само неприятности. Те са млади, главите им са натъпкани с глупости. И езикът им е разпуснат. Аз съм стар, свикнал съм на спокойствие, пламъкът на живота ме напуска. Предпочитам да стоя сам в тъмнината и да мисля. Младите бъбриви създания, на които и в главите, и на езика няма друго, освен глупости, ще ме подлудят. Непременно ще ме подлудят и аз ще почна да плюя във всяка раковина, ще кривя муцуна срещу луната, ще вия и ще си разкъсвам със зъби вените.

— И да полуdeeш, какво от това, щом семето ти няма да загине. Аз ще платя на башите за жените и ще ти ги изпратя след три дни.

— Няма да имам работа с тях — бясно заяви Наласу.

— Ще имаш — спокойно каза Башти. — Ако ли не, ще ми платиш. Ще заповядам да ти извият всички стави и ти ще се обърнеш на студена риба, на тълста свиня с извадени кости, а после ще те вържа на кол сред полето, където убиват кучетата, и в мъки ще се надуваш от слънчевия пек. А каквото остане от теб, ще заповядам да го хвърлят да бъде изядено от кучетата. Семето ти няма да бъде загубено за Сомо. Аз, Башти, казах така. След три дни ще ти изпратя двете ти жени...

Той свърши и настана дълго мълчание.

— Е? — поднови разговора Башти. — Или се жени, или ще лежиш със счупени стави на слънцето. Избирай, но хубавичко премисли, преди да избереш счупените стави.

— И това на стари години, когато минаха всички скърби на младостта! — простена Наласу.

— Избирай. Ще познаеш що е печал и вълнение, когато легнеш сред полето и слънцето изпече болните ти стави и стопи масти от мършавото ти тяло, както стапят сланината от угоено прасенце.

— Изпрати ги... — след дълга пауза продума с мъка Наласу. — Но прати ги след три дни, а не след два и не утре.

— Добре — Башти важно кимна с глава. — Не забравяй, че тебе съвсем нямаше да те има, ако не са били онези, които са живели преди тебе и вече отдавна са в мрака; които са се трудили, за да може племето да живее и ти да можеш да съществуваш. Ти съществуваш. Ти са платили за теб. Това е твой дълг. Ти си влязъл в живота с този дълг върху себе си. Ти ще платиш дълга си, преди да си отидеш от живота. Такъв е законът. Това е справедливо.

ГЛАВА XIX

Ако Башти бе изпратил жените два дни по-рано от определения срок или дори един ден, Наласу щеше да встъпи в чистилището на брачния живот, от което така много се боеше. Но Башти удържа думата си, а на третия ден бе твърде много погълнат от по-важна работа, за да изпраща Бубу и Нену при слепия старец, който ги чакаше със страх. На сутринта на третия ден по всички върхове на брега на Малаита срещу вятъра се появиха сигнални стълбове дим. Те носеха вести: военен кораб се бе появил на брега; голям военен кораб влиза в кораловата лагуна при Ланга-Ланга. Мълвата растеше. Военният кораб не бил спрял в Ланга-Ланга. Не бил спрял и в Бину. Отива към Сомо.

Наласу не можеше да види тези съобщения, начертани с дим във въздуха. Неговата къща бе отдалечена и никой не дойде да съобщи на стареца. Той получи първото предупреждение, когато чу пронизителните гласове на жените, плача на децата и писъка на кърмачетата от главната пътека, която водеше от селото към планинската граница на Сомо. В тези звуци той прочете само панически страх и извади заключение, че населението на селото бяга в планинските укрепления.

Той повика Джери и му заповяда да отиде на разузнаване към голямата смокиня, където пътеката на Наласу се пресичаше с голямата пътека. Там той трябваше да наблюдава, а после да се върне за отчет. Джери седна под смокинята и започна да наблюдава бягството на целия Сомо. Мъже, жени и деца, юноши и старци, майки с кърмачета и беловласи мъже с пръчки и тояги бързо минаваха, обзети от голяма тревога. Селските кучета, озъбени и изплашени не по-малко от хората, с вой бягаха подир тях. И Джери за малко не се зарази от общия ужас. Той чувствува желание да се присъедини към бегълците, които се спасяваха от някаква неизвестна катастрофа, която приближаваше и будеше у него инстинктивен страх от смъртта. Но над този импулс взе връх чувството за дълг към слепеца, който го бе хранил и галил цели шест месеца.

Като се върна при Наласу, Джери седна между коленете му и заразказва. Той не можеше да брои повече от пет. Знаеше, че бегълците са много повече, затова отбеляза петима мъже и повече, пет жени и повече, пет деца и повече, пет кучета и повече, дори свинете не забрави пет свине и повече. Наласу по слух определи, че бегълците са много пъти повече от пет и попита за имената им. Джери знаеше имената на Башти, Агно, Ламаи и Лумаи. Естествено, Джери не произнасяше тези имена така, както те звучаха наистина, а чрез сумтене и хъркане, използвайки онези кратки звуци, на които го беше научил Наласу.

Наласу започна да изброява други имена, които Джери знаеше по слух, но сам не можеше да произнесе. Той отговаряше повечето утвърдително, като навеждаше глава и в същото време вдигаше дясната си лапа. Като изслушваше някои имена, той продължаваше да стои неподвижно — знак, че не ги знае. А ако не бе видял хората, чиито имена знаеше, отговаряше отрицателно, като вдигаше лявата си лапа.

И понеже знаеше, че наближава нещо ужасно, много по-ужасно от нападение на съседните приморски племена, което населението на Сомо лесно би могло да отблъсне под защитата на своите стени, Наласу се досети каква е работата: можеше да бъде само военен кораб, дошъл да ги накаже. Въпреки шестдесетте си години Наласу нито веднъж не бе виждал бомбардировка на село. Той бе чул неясна мълва за обстрелване с топове на други села, но нямаше никаква представа за това, а мислеше само, че куршумите са по-големи и хвърчат по-надалеч от снайдеровските.

Но преди смъртта му бе съдено да се запознае с топовното обстрелване. Башти, който отдавна чакаше крайцера, който трябваше да отмъсти за унищожаването на „Еренджи“ и за отрязването на главите на двамата бели, успя да предвиди предстоящите загуби и сега даде заповед на народа си да бяга в планините. Най-отпред вървяха дванайсет млади хора, които носеха увитите в рогозки глави. Последните закъснели бегълци вече се присъединяваха към края на колоната, когато Наласу, с лък и осемдесетте стрели в ръка, направи първата крачка, за да ги последва. Джери тръгна след него. В този момент въздухът над главите им бе разсечен от ужасен гръм.

Наласу изведнъж седна. Това беше първата граната, която чуваше, и тя му се видя хиляди пъти по-ужасна, отколкото си бе представял. Гърмежът бе оглушителен, раздираше небето, сякаш някакво могъщо божество разкъсваше с ръце космическата тъкан. Сякаш някой раздираше сгънати на куп платна — широки като земята и необятни като небето.

Наласу не само приседна до вратата на къщата си, но и мушна глава между коленете си и я прикри с ръце. И Джери, който никога не бе чувал бомбардировка, не можеше да си обясни това, което ставаше, и бе обхванат от ужас... За него това бе естествена катастрофа от рода на тази, която бе постигнала „Еренджи“, когато корабът се бе накривил под ревяния вятър. Но верен на своята природа, той не седна на земята под пищенето на първия снаряд. Напротив, настръхна и заплашително се озъби, готов да посрещне онова невидимо същество, което идваше срещу него.

Наласу се сниши съвсем до земята, когато снарядът се пръсна далеч, а Джери пак се озъби и наежи козината си. Същото се повтаряше при всеки нов снаряд. Те пищяха вече не така силно, но се пръскаха в джунглите все по близо и по-близо. И Наласу, мъжествено прекарал целия си дълъг живот сред познатите опасности, бе обречен да умре като страхливец, обзет от ужас пред онова невидимо същество — химическия процес, който изпращаше снаряда на белите хора. С приближаването на избухванията той губеше последното си самообладание. Паническият му страх бе толкова голям, че бе готов да захапе вените си или да започне да вие. С безумен вопъл той скочи на крака и се втурна в къщата, сякаш сламеният покрив на жилището му наистина би могъл да защити главата му от изстрелите. Бълсна се във вратата и като описа полукръг, падна на средата на пода, а следващият снаряд го улучи точно в главата.

Джери тъкмо бе стигнал до прага, когато снарядът се пръсна. Къщата се разлетя на части, а с тях и Наласу. Джери, който стоеше на прага, бе подхванат от въздушната вълна и изхвърлен двадесет крачки встрани. И в същия момент нещо се строполи отгоре му. Сякаш беше земетресение, вълна от прилива, изригване на вулкан, небесен гръм и огнена мълния. И той изгуби съзнание.

Нямаше представа колко време бе лежал. Минаха няколко минути, преди краката му да затреперят конвултивно, а когато, замаян

и олюляващ се, стана на крака, изминалото време сякаш се бе изличило от паметта му. За времето той изобщо не мислеше. В съзнанието му се мярна само, че преди миг му бе нанесен страшен удар, несравнено по-силен от удар с тояга.

Гърлото и белите му дробове бяха изпълнени с лютив, задушлив барутен дим, ноздрите му — натъпкани с пръст и прах. Той отчаяно кихаше и пухтеше, мяташе се, падаше на земята като пиян, пак подскачаше, клатеше се на задните си лапи; най-после отпусна глава и започна да трея нос с предните си лапи, след което зарови муцуна в земята. Той мислеше само как да премахне парливата болка в устата и гърлото си, да махне от гърдите си задуха.

По някакво чудо разпръсналите се парчета от снаряда не го бяха засегнали, а благодарение на здравото си сърце той не умря от въздушната вълна при взрива. Едва след пет минути бясна борба, през които той се държеше като току-що заклана кокошка, животът отново му се видя сносен. Задухът и болките започнаха да преминават и макар че той още се чувстваше слаб и му се виеше свят, все пак заситни към къщата на Наласу. Но там нямаше нито къща, нито Наласу — всичко бе изравнено със земята.

Снарядите продължаваха да пищят и да се пръскат ту по-близо, ту по-далеч, докато Джери се мъчеше да разбере станалото. Без съмнение, и къщата, и Наласу бяха изчезнали. Върху тях се бе спуснало последното нищо. Сякаш целият непосредствено близък свят бе обречен на унищожение. Животът сякаш бе останал още само там, сред високите хълмове и в далечните джунгли, където вече бе избягало племето сомо. Джери бе верен на господаря си, комуто толкова дълго се бе подчинявал, макар че беше чернокож. Наласу го хранеше и Джери бе искрено привързан към него. Но този господар бе престанал да съществува.

Джери започна да се отдалечава, но се отдалечаваше, без да бърза. Отначало всеки път, когато чуеше съскането на снаряда във въздуха или избухването му в храстите, той ръмжеше. Но след известно време, макар че снарядите все още му действаха неприятно, той престана да ръмжи и да се зъби, а козината на шията му престана да настръхва.

Като изгуби онова, което съществуващо някога, но вече го нямаше, той не започна да квичи и да бяга като горско куче, а с

отмерен тръс и достойнство тръгна по пътешката. Главната пътека, на която изскочи, беше безлюдна. Последните бегълци я бяха напуснали отдавна. Пътешката, която обикновено от сутрин до вечер бе така оживена, пътешката, която Джери съвсем неотдавна бе видял задръстена от народ, сега беше безлюдна и с това му напомняше за краткотрайността на всички неща в смъртния свят. Затова Джери не седна под смокинята, а затича да догони колоната на бягащото племе.

С обонянието си той четеше историята на бягството и само веднъж попадна на една страшна картина. Беше цяла група, унищожена от снаряд: петдесетгодишен мъж с патерица — кракът му бе отхапан от акула още когато е бил дете; една мъртва жена, на чиито гърди беше умряло едно кърмаче, а друго тригодишно мъртво дете я държеше за ръка; до тях имаше две умрели големи, тълсти свине, които жената бе искала да откара на безопасно място.

И носът на Джери му разказа как потокът на бегълците се бе раздвоил, бе заобиколил това място и пак се бе слял. Джери срещаше следите от бягството: полуизгризано стъбло от захарна тръстика, хвърлено от някое дете; глинена лула с пречупен къс край; перо паднало от прическата на някой юноша; паничка с печено месо и сладки картофи, грижливо сложена край пътешката от някоя жена, уморила се да я мъкне със себе си.

В това време обстрелването престана. Скоро Джери чу пушечна стрелба: десантът разстреляше домашните свине по улиците на Сомо. Но Джери не чуваше как падаха кокосовите палми и не можа да се върне, за да види опустошенията, причинени от секирите.

Зашпото точно в този момент с Джери се случи нещо странно, необяснено още от никой световен мислител. В неговия кучешки мозък се събуди свободата на волята, която за всички философи-метафизици е била постулат на божеството и е водила за носа всички философи-детерминисти, макар да са заявявали определено, че свободата на волята е чиста илюзия. Как и защо направи това, Джери можеше да обясни толкова, колкото някой философ можеше да обясни защо е решил да закуси каша с каймак, а не две рохки яйца.

И Джери, подчинявайки се на мировия импулс, избра не онova, което е лесно и обикновено, а точно обратното: онova, което изглеждаше трудно и необикновено. И понеже е по-лесно да понасяме известното, отколкото да се стремим към неизвестното, а нещастието и

страхът ни кара да бягаме от самотата, най-лесно би било за Джери да последва племето сомо в неговите укрепления. Вместо това обаче Джери кривна от пътя на отстъпващите и тръгна на север, към границите на Сомо, а след това продължи все по-нататък на север, към страната на незнайното.

Ако Наласу не бе преминал в абсолютното небитие, Джери щеше да остане. Това е истина и като се разглежда неговата постъпка, може да се предположи именно такъв ход на мислите. Но Джери не мислеше нито за това, нито за нещо друго: той действаше импулсивно. Той можеше да преброи пет предмета и да ги назове, но бе съвършено неспособен да осъзнае, че би останал в Сомо, ако не бе умрял Наласу. Той напускаше Сомо, защото Наласу бе мъртъв, а ужасното обстрелване остана в миналото, докато настоящето бе живо. Той безшумно се промъкваше по пътечките на дивите горски жители и напрегнато душеше спотайлата се смърт, която, както му бе известно, броди по тези пътеки. При всеки шум в джунглата той напрегнато наостряше уши и впиваше очи в гъсталака, като се мъчеше да си изясни причината.

Колумб, отдал се изцяло на неизвестното, не е бил по-смел от Джери, който предприе риска да влезе в мрака на джунглите на черната Малаита. И тази чудна постъпка, тази велика проява на свободата на волята той извърши също както хората извършват своите странствания по Земята, водени от неудържимия порив на фантазията.

Джери не видя повече Сомо, но Башти се върна с племето си същия ден усмихнат и с кикот определи нищожните загуби. От обстрелването бяха пострадали само няколко сламени къщи. Бяха отсечени съвсем малко кокосови палми. А избитите свине изпратиха на трапезата, за да не се развалят. Един снаряд бе пробил дупка в стената на брега. Башти заповяда да я разширят за плазовете на лодките и да я укрепят отстрани с коралови камъни, както и да построят още един подслон за лодките. Неприятно му стана само заради смъртта на Наласу и изчезването на Джери — пропаднали бяха двата обекта за примитивни експерименти в областта на наследствеността.

ГЛАВА XX

В джунглата Джери не живя дълго, а да отиде към планините му пречеха горските жители, които постоянно пазеха пътеките. Той би гладувал доста, ако на втория ден не бе срещнал едно самотно прасенце, явно отклонило се от семейството си. Това бе първото му ловджийско приключение и то му попречи да продължи по-нататък, защото, верен на своя инстинкт, той не се отдалечи много от убитото прасенце, докато не го изяде цялото.

Наистина той скиташе насам-натам, но не можеше да намери друга храна и все се връщаше към прасето, докато не го свърши. Свободата не му донесе щастие. Той бе твърде опитомен, твърде цивилизиран, твърде много хилядолетия бяха минали от времената, когато прадедите му бяха живели свободен, див живот. Той бе самoten. Не можеше да мине без човека. Твърде дълго той и поколенията на неговите прадеди бяха живели в тясна близост с двуногите богове. Твърде дълго неговите прадеди бяха обичали човека, бяха му служили от любов, бяха страдали и умирали от любов, а в замяна бяха получавали груба ласка, малко разбиране и още по-малко внимание.

Самотата на Джери бе толкова голяма, че той би се зарадвал на някой черен бог, щом белите богове отдавна се бяха превърнали в минало. Ако можеше да прави изводи, той би стигнал до заключението, че всички бели богове са загинали. Приемайки, че е по-добре с черен бог, отколкото изобщо без бог, след като свърши прасенцето, Джери промени курса си и тръгна наляво от хълмовете, към морето. Той постъпи така, без да разсъждava, а въз основа на запечаталия се в мозъка му спомен за преживяното. Винаги бе живял край море, край морето бе срещал хора, а хълмовете неизменно слизаха към морето.

Той слезе на брега на защитената от кораловите рифове лагуна. Тук видя разрушени сламени колиби — следи от хора. Джунглата бе завладяла напуснатото село. Шестдюймови дървета, обхванати от гнилите остатъци на тръстиковите покриви, през които си бяха

пробили път към слънцето, се издигаха над Джери. Бързо разрасналите се дървета бяха засенчили свещените стълбове, където идоли и тотеми, издигнати в устата на изрязани от дърво акули, се усмихваха през мъх и цветни гъбички с чудовищна зелена усмивка, сякаш се подиграваха на суетата. От кокосовите палми до спокойното море се простираха развалините на мъничък жалък крайморски насып. Банани, смокини и плодове на хлебно дърво гниеха по земята. Навсякъде се валяха човешки кости. Джери ги подуши и позна в тях това, което бяха — доказателство за тленността на живота. Черепи не видя, защото те служеха за украса на къщите на шаманите в горските села.

Соленият вкус на морето дразнеше обонянието му и той с удоволствие вдишваше зловонието на мангровото блато. Но изведнъж, като истински нов Робинзон, открил следите на Петкан, Джери настръхна като наелектризиран. Той не видя, а с носа си усети прясна следа от крак на жив човек. Беше крак на негър, но негър жив, оставил този отпечатък съвсем нас скоро. А като го проследи на двайсетина метра, той попадна на следа от друг крак, без съмнение на бял човек.

Ако някой наблюдаваше тази сцена, би помислил, че Джери внезапно е полудял. Той се хвърляше като луд от една страна на друга, въртеше се, извиваше се, ту забиваше нос в земята, ту го вдигаше и душеше из въздуха, тичаше и бясно изквичаваше, като подушеше нова миризма. Изведнъж извиваше под остър ъгъл, мяташе се насам-натам, като че играеше на гоненица с невидим другар.

А всъщност той четеше онова, което бе написано по земята от хора. Тук е минал бял човек — душеше Джери, — а с него и неколцина чернокожи. А тук негър се е качил на кокосовата палма и е обрулил орехи. Там от банановото дърво са откъснали китка плодове, а понататък същата участ без съмнение е постигнала и хлебното дърво. Само едно нещо будеше недоумението му — една нова за него миризма, която не беше нито миризма на чернокож, нито миризма на бял. Ако притежаваше знания за нежния пол и умение да се вглежда, щеше да забележи, че отпечатъкът от крака е по-малък от мъжки, а пръстите, за разлика от пръстите на чернокожа жена, бяха близо един до друг и не се вдълбаваха така дълбоко в земята. Съвсем го объркваше и непознатата миризма на талк, която дразнеше ноздрите му и която не бе срещал нито веднъж от времето, когато се бе научил

по миризмата да познава следите на човека. И с миризмата на талк се смесваха други, по-слаби миризми, но съвсем непознати за него.

Но той не посвети много време на тази тайна. Подушил бял човек, той проследи лабиринта на всички други следи през отвора на крайбрежната стена до пясъчната коралова ивица, умивана от морето. Най-пресни следи намери на мястото, където носът на лодката се бе врязал в брега и хората бяха слезли от нея, а после пак бяха се качили в нея. Той подуши всичко, станало тук, и потопи предните си лапи във водата. Когато тя стигна до раменете му, погледна към лагуната — натам, където се губеха следите.

Ако бе дошъл половин час по-рано, щеше да види лодка без весла, с бензинов мотор, летяща по спокойната вода. А сега той видя „Еренджи“. Наистина този „Еренджи“ бе значително по-голям от предишния, но също така бял, дълъг, с мачти и също така плуваше по повърхността на морето. Над него се издигаха три величествени мачти — всички еднакво високи, — но Джери не беше толкова наблюдателен, че да схване разликата между тях и двете мачти на „Еренджи“ — къса и дълга. Джери знаеше само един плаващ свят — бяло боядисания „Еренджи“. А щом това беше „Еренджи“, сигурно на борда бе неговият любим шкипер. Щом може да възкръсва „Еренджи“, защо да не възкръсне и шкиперът? И Джери, изпълnen с вяра, че мъртвата глава, която бе видял за последен път на коленете на Башти, пак се е присъединила към двуногото тяло и се намира на палубата на белия плуваш свят, се престраши и тръгна напред, а когато стигна до дълбокото — заплува.

Той рискуваше много, тъй като, хвърляйки се в морето, нарушаваше най-голямото и най-старото от всички табута, които бе усвоил. В речника му нямаше думата „крокодил“, но също така силно, както членоразделната дума, в мисълта му присъстваше страшният образ на плуваша греда. Но тази греда бе живо същество, можеше да плува и над, и под водата и да пълзи по сушата. Тази греда имаше грамадни зъбести яки челюсти и носеше сигурна смърт за всяко плуващо куче.

И все пак Джери продължаваше безстрашно да нарушава табуто.

За разлика от човека, който може едновременно да изпитва две настроения и като плува, да чувства и страх, и мъжество, което взима връх над страхта, Джери съзнаваше само едно: той плуваше към

„Еренджи“ и към шкипера. Преди да започне да маха с лапи в дълбоката вода, той съзнаваше целия ужас на съзнателно нарушеното табу. Но като заплува, като реши и избра този път, той целият — с ум и сърце, се съсредоточи върху това, че отива при шкипера.

Тъй като малко се бе упражнявал да плува, сега напрягаше всичките си сили, като от време на време виеше и с това изразяваше страстната си любов към шкипера, който без съмнение трябваше да бъде на борда на белия кораб, който беше на половин миля от него. Неговата малка песничка, пълна с любов и остро беспокойство, стигна до слуха на мъжа и жената, които почиваха на креслата под платната на палубата, а наблюдалната жена първа видя златистата глава на Джери и извика:

— Пусни лодка, мъжлето ми! — изкомандва тя. — Някакво кученце. Дано не потъне.

— Кучетата не потъват така лесно — бе отговорът на „мъжлето“. — Ще се спаси. Но как е попаднало тук куче? — Той поднесе до очите си морския си бинокъл и наблюдаваше известно време. — При това куче на бели хора!

Джери удряше с лапи по водата и упорито плуваше напред, без да сваля очи от наближаващия кораб, когато изведнъж усети близка опасност. Табуто го наказваше. Насреща му се движеше плаваща греда, която не беше греда, а нещо живо и страшно. Той виждаше как една част от него се движи над повърхността на водата и преди да потъне съвсем във водата, Джериолови някаква разлика между него и плаващата греда.

После нещо премина покрай него, а той отговори с ръмжене и заудря с предните си лапи по водата. Замалко не бе отнесен от водовъртеха, защото съществото, което се плъзна покрай него, уплашено удари с опашка. Беше акула, а не крокодил и тя не би отстъпила така страховито, ако не беше вече сита до гуша. Току-що бе видяла сметката на една голяма морска костенурка, която не бе успяла да се спаси поради напредналата си възраст.

Джери не виждаше, но чувстваше, че това същество, което го застрашава с гибел, се върти наблизо. Не видя и гръбната перка, която се бе показвала над водата и се приближаваше към него откъм тила му. От яхтата се чуха няколко пушечни изстрела, отзад настана паника, чу се плясък във водата. С това се свърши. Опасността бе минала и бе

забравена. Но Джери не свърза пушечните изстрели с унищожаването на опасността. Той не узна, че някой си Харли Кенън, или „мъжлето“, както го наричаше жена му, наричана от него „женичката“ — собственик на тримачтовата яхта „Ариел“, — му бе спасил живота, като бе пробил с куршум перката на акулата.

Но на Джери бе съдено в най-скоро време да се запознае с Харли Кенън, понеже самият Харли Кенън, завързан под мишниците с корабно въже, бе спуснат от двама матроси през борда на гостоприемния „Ариел“ и хвана за шията гладкия ирландски териер. А Джери, увиснал над водата, не го удостои дори с поглед, тъй като търсеше само едно познато лице и жадно се вглеждаше в хората, които се бяха надвесили над палубата.

Като се озова на палубата, той не губи време да изказва благодарността си, а след като се отърси инстинктивно от водата, хукна да търси шкипера. Мъжът и жената се разсмяха.

— Държи се така, сякаш е полуудял от радост — забеляза мисис Кенън.

— Не е това — възрази мистър Кенън. — Сигурно му се е „разхлабило някое винтче“, като задържащата верига на зъбчато колело. Затова няма да се спре, докато не се натича.

В това време Джери продължаваше да тича по палубата — мина край двата борда, от кормилото до носа и обратно, махаше с отрязаната си опашка и приятелски се усмихваше на многото бели богове, които се изпречваха на пътя му. Ако можеше да мисли с отвлечени понятия, би останал поразен от броя им. Те бяха не по-малко от трийсет, без да се смятат другите — нито черни, нито бели, — които въпреки това ходеха на два крака, бяха облечени и без съмнение също бяха богове. Би установил също, че не всички бели богове са преминали в небитието. Но Джери възприемаше всичко това несъзнателно.

Шкипера го нямаше никъде. Джери нався носа си в отвора на кувертата и в кухнята, където двамата готвачи-китайци измърмориха нещо неразбрано, и в дупката нания етаж, и в отвора към машинното отделение, където за пръв път се бе запознал с миризмата на газ и машинно масло. Но колкото и да душеше, където и да тичаше, не откри миризмата на шкипера.

На кормилото бе готов да седне и да завие от горчиво разочарование, но там към него се обърна един бял бог, изглежда,

авторитетна особа, с формен кител и бяла платнена фуражка, общита със злато. Винаги вежлив, Джери веднага се усмихна любезно, сви уши, замаха с опашка и се приближи. Ръката на този важен бог вече почти докосваше главата му, когато на палубата се чу женски глас. Джери не разбра думите, но почувства в тях властна заповед. Богът, облечен в бяло със злато, бързо дръпна ръката си, изправи се като наелектризиран и посочи към палубата, като насърчаваше Джери с думи; Джери можа да се досети, че го карат да отиде при тази, която бе изразила волята си с думите:

— Капитан Уинтърс, моля, изпратете го при мен.

Джери прегъна цялото си тяло и с възторг се подчини. С готовност подложи глава под нейната галено протегната ръка, но изведенъж го спря нещо странно у нея, различно от другите хора. Той се спря насред пътя, озъби се и се дръпна назад от развянатата ѝ от вятъра рокля. От жените той познаваше само голите негърки. Тази рокля, която пляскаше на вятъра като платно, му напомняше страшната мачта на „Еренджи“, която трещеше и се бълскаше над главата му. Гласът ѝ беше гален и тих, но вятърът продължаваше да надува страшната рокля.

— Ах ти, смешно куче! — разсмя се тя. — Аз няма да те ухапя.

Мъжът ѝ протегна силната си ръка и привлече Джери към себе си. И Джери възторжено се извиваше под милувката на бога и лижеше ръката му с червения си пъргав език. После Харли Кенън го изпрати при жената, която седеше в креслото и протягаше ръце към него. Джери се подчини. Той се приближи със свити уши и засмяна муцуна, но тя не успя да го докосне, защото вятърът отново започна да развява полата ѝ и Джери с ръмжене отстъпи назад.

— Той не се бои от теб, Вила, а от роклята ти — каза Кенън. — Може би никога не е виждал рокля.

— Ти, изглежда, мислиш, че тукашните канибали имат образцови кучкарници. Та този кучешки авантюрист е ирландски териер от най-чиста порода и това е също толкова вярно, колкото е вярно, че „Ариел“ е кораб, оббит с оregonски бор.

Харли Кенън се засмя, съгласявайки се с нея. Засмя се и тя, а Джери, като разбра, че има пред себе си двойка щастливи богове, сам започна да се смее.

По собствена инициатива той се приближи до жената-бог, привлечен от талковия прашец и други по-слаби аромати, в които вече бе успял да познае странните миризми от брега. Но злополучният пасат пак наду полата ѝ и Джери пак отстъпи — този път не толкова надалеч и вече без да ръмжи, а само слабо озъбен.

— Той се плаши от роклята ти — настояващето Харли. — Погледни го! Той иска да дойде при теб, а роклята ти го пъди. Прибери я да не се развява и ще видиш какво ще стане.

Вила Кенън послуша съвета и Джери предпазливо пристъпи и мушна глава под ръката ѝ, като помириса краката ѝ. В тях той позна същите крака, които бяха минали боси по дивите пътеки на крайбрежното село.

— Не може да има никакво съмнение — каза Харли. — Това куче се е появило на белия свят в резултат на грижлив подбор и е възпитано от бял човек. То има минало. То е преживяло изключителни приключения. Ако можеше да ни разправи историята си, бихме слушали очаровани дни наред. Сигурен съм, че не е прекарало целия си живот с чернокожите. Хайде да го изпитаме с Джони.

Джони, когото Кенън повика, бе оставен от пълномощния представител на британската част на Соломоновите острови на тяхно разположение в Тулаги и служеше на Кенън като лоцман и гид. Усмихнат, Джони се приближи, но поведението на Джери веднага се измени. Тялото му се напрегна под ръката на Вила Кенън. Той се отдръпна от нея и без да свива краката си, тръгна към чернокожия. Ушите му не бяха свити и той вече не се усмихваше приятелски, когато оглеждаше Джони и душеше голите му прасци, за да може да го познае в бъдеще. Но той беше във висша степен вежлив и след този най-повърхностен преглед се върна при Вила Кенън.

— Какво ти казах? — тържествуващо мъжът и. — Той разбра разликата в цвета. Това е куче на бял човек и дресирано по съответния начин.

— Мой казва — започна Джони. — Мой знае това куче. Мой знае неговия татко и мама. Големият бял господар мистър Хегин живее в Мериндж и там живее татко и мама на това куче.

Харли Кенън го прекъсна, като извика възбудено:

— Да, разбира се! Представителят ми разказа за това. „Еренджи“, унищоженият от племето сомо кораб, е отплувал от

планацията Мериндж. Джони позна, че кучето е от същата порода, която има Хегин в Мериндж. Но оттогава е минало немалко време. Тогава то е било още малко кученце. Да, то е куче на бели.

— Обаче ти не забеляза главното доказателство — подразни го Вила Кенън. — И това доказателство е на самото куче.

Харли грижливо разгледа Джери.

— Едно неоспоримо доказателство — настояваше тя.

След втори продължителен преглед Кенън поклати глава.

— Боже ми, не виждам нищо толкова неоспоримо, че да не могат да се направят никакви възражения.

— А опашката? — заля се в смях жена му. — Туземците не режат опашките на кучетата си... Джони, черният човек в Малайта не реже опашката на кучето, нали?

— Не реже — съгласи се Джони. — Мистър Хегин в Мериндж, той реже. Мой казва, той отрязал опашката на това куче.

— Значи от „Еренджи“ е оцеляло единствено това куче — заключи Вила Кенън. — Вие сте съгласен с мен, нали, Шерлок Холмс Кенън?

— Прекланям се пред вас, мисис Шерлок Холмс — галантно отговори мъжът ѝ. — Не остава нищо друго, освен да ме заведете на мястото, където се намира главата на самия Лаперуз. В морските записи има указания, че е някъде на тези острови.

Те изобщо не подозираха, че Джери бе живял в близост до Башти. А в същото време само на няколко мили от брега, в Сомо, Башти седеше в сламената си къща, потънал в мисли над лежащата на изсъхналите му колене глава, която някога бе принадлежала на великия мореплавател и чиято история бе забравена от синовете на вожда, който я бе отрязал.

ГЛАВА XXI

Красивата тримачтова яхта „Ариел“ пътуваше около света и бе напусната Сан Франциско една година преди Джери да попадне на борда ѝ. Като свят, при това свят на бели богове, тя му се виждаше несравнима — бе по-голяма от „Еренджи“, по нея не се мотаеха насамнатам чернокожи; нямаше ги нито на кормилото, нито на палубата, нито долу. Джери намери на яхтата само един чернокож — Джони. Всички останали бяха двуноги бели богове.

Той ги срещаше навсякъде — и на кормилото, и на пост; те миеха палубата, лъскаха медните части, катереха се и опъваха платната. Но тук имаше разлика. Боговете бяха различни и Джери скоро разбра, че в йерархията на тези бели богове от „Ариел“ матросите и другият корабен екипаж стоят много по-долу от капитана и двамата му помощници, облечени в бяло, със злато. Те обаче, както Джери скоро откри, получаваха заповеди от Харли и Вила Кенън и бяха по-долни от тях. Имаше обаче още нещо, което Джери не знаеше и не му беше съдено да узнае — кое беше върховното божество на „Ариел“? Тази загадка той не се мъчеше да разреши, защото не бе способен на подобни размишления. Така той никога не узна дали Харли Кенън командва Вила, или обратно. Без да се затруднява с разрешаването на този проблем, Джери прие и двамата като върховно господство над този свят. Никой не превъзхождаше другия. Изглежда, те управляваха като равни, а всички останали се прекланяха пред тях.

Не е вярно, че е необходимо да храниш едно куче, за да спечелиш сърцето му. Харли и Вила никога не бяха хранили Джери, но той избра тях за свои господари, пожела тях да обича и на тях да служи, а не на японец-доставчик, който редовно го хранеше. Работата бе там, че като всяко куче Джери умееше да схване разликата между този, който му дава да яде, и този, който дава заповед да го хранят. Подсъзнателно той разбираше, че не само неговото хранене, но и издръжката на всички на борда зависят от мъжа и жената. Те хранеха всички и управляваха всички. Капитан Уинтърс можеше да заповядва

на матросите, но сам получаваше заповеди от Харли Кенън. Джери бе убеден в това и реагираше по съответния начин, макар че това никога не му беше идвало наум съзнателно.

И както през целия си живот — както бе и с мистър Хегин, с шкипера и дори с Башти и върховния шаман на Сомо — Джери се привърза към върховните богове, а от страна на низшите богове приемаше съответните прояви на внимание. Както шкиперът на „Еренджи“ и Башти в Сомо бяха наложили табу върху Джери, така и владетелите на „Ариел“ защитиха неговата неприкосновеност. Джери получаваше храната си от японеца Сано, и само от него. Нито един матрос не смееше да му предложи парченце сухар или да го покани на брега да потича, а Джери не можеше да приеме такава покана. Но те не му предлагаха. Не им се позволяваше да фамилиарничат с Джери, да играят с него или да го викат, като му изсвирят с уста.

По природа Джери бе куче на един господар, затова всичко това за него бе съвсем естествено. Разбира се, забелязваха се известни градации, но никой не можеше да се оправи в тях с такава тънкост и точност, както самият Джери. На двамата помощници например се позволяваше да го приветстват с думите „хей“ и „здравей“ и дори приятелски да го галят по главата. А на капитан Уинтърс бе позволена по-голяма фамилиарност. Капитан Уинтърс можеше да го дърпа за ушите, да се ръкува с него за лапата, да му чеше гърба и дори да го хваща за муцууната. Но капитан Уинтърс веднага го оставяше на мира, щом се покажеше на палубата семейство Кенън.

Що се отнася до очарователните и шеговити волности — от всички на палубата единствен Джери можеше да си ги позволи с мъжа и жената. А от друга страна, само на тях двамата той позволяваше такива волности. Всяка чудатост, която хрумваше на Вила Кенън, той приемаше, примрял от щастие. Така например тя подвиваше навътре ушите му и в същото време го караше да стои изправен; за да запази равновесие, той безпомощно махаше с предните си лапи, а тя шеговито духаше в носа му. Също така свободни бяха шагите на Харли Кенън. Когато намереше Джери сладко заспал на полата на Вила, той започваше да гъделличка с пръсти козината му. Джери несъзнателно се отърсваше в съня си, а като се събудеше — чуваше взрив от смях по свой адрес.

Вечер на палубата Вила мърдаше пръсти под одеялото, като подражаваше на някакво странно пълзящо животно, а Джери се преструваше, че вярва, и обръщаше в пълен безпорядък леглото й, като яростно се нахвърляше върху промъкващото се животно, макар и прекрасно да знаеше, че това са само нейните пръсти. Към смеха се примесваха възгласите на почти истинска уплаха, когато Джери едва не хващаше със зъби крака ѝ, и винаги се свършваше с това, че Вила го притискаше в прегръдките си, а замиращият ѝ смях гъделичкаше ушите му, любовно присвitti назад. Кой друг от намиращите се на борда на „Ариел“ би посмял така да безобразничи в леглото на богинята? Джери не си задаваше този въпрос, но прекрасно разбираше с какво изключително благоволение се ползва.

Той случайно измисли още една шега. Веднъж любовно доближи нос до лицето ѝ и неочеквано я бутна с твърдия си нос с такава сила, че тя извика и се дръпна назад. А когато същото се случи втори път, той вече осъзна какво впечатление прави това на Вила и оттогава всеки път, когато тя започнеше прекалено волно да се шегува с него и да го дразни, той завираше муциуната си в лицето ѝ, като я караше да отдръпва глава назад. Скоро се убеди, че със своята настойчивост може да накара Вила да отстъпи; тя го притискаше към себе си и нейният кръщен смях се лееше право в ушите му. И оттогава той упорито играеше ролята си, докато постигнеше тази възхитителна капитулация и радостна развръзка на играта.

В тази игра много повече болка изпитваше неговият нежен нос, отколкото брадата или страната му, но и самата болка му доставяше удоволствие. Всичко това бе шега, и то любовна шега. Тази болка му се струваше щастие.

Всички кучета са идолопоклонници. Джери се оказа по-щастлив от много кучета — той бе спечелил любовта на двама божове. Нямаше значение колко му заповядваха, те го обичаха силно. Наистина, носът му застрашаваше да удари бузата на любимия бог, но Джери по-скоро би дал капка по капка цялата кръв от сърцето си, отколкото да се съгласи да причини болка. Той живееше за любовта. И за любовта той бе готов да умре със същата радост, с която живееше за любовта.

В Сомо спомените за шкипера и мистър Хегин не можеха бързо да се заличат. Животът в селото на канибалите не задоволяваше Джери. Твърде малко любов имаше там. Само любовта може да

изглади спомена за любовта, или по-вярно — болката по изгубената любов. А на борда на „Ариел“ това стана бързо. Джери не бе забравил шкипера и мистър Хегин, но когато си спомняше за тях, тъгата му не беше толкова остра и мъчителна. Той започна по-рядко да си спомня за тях и да ги вижда на сънища, а сънищата на Джери, както на всички кучета, бяха ясни и живи.

ГЛАВА XXII

„Ариел“ лениво се движеше на север покрай брега на Малаита, като си пробиваше път през красивата лагуна, заобиколена от рифове. Яхтата се осмеляваше да минава през такива тесни, осияни с корали проливи, че на капитан Уинтърс, според неговите думи, всеки ден побеляваха нови хиляда косъма на главата. Хвърляха котва при всяко укрепено коралово островче и при всяко мангрово блато, където биха могли да живеят канибали. Харли и Вила Кенън не бързаха. Докато пътуването ги забавляваше, те не се беспокояха за това, колко време ще трае преминаването от едно място на друго.

През това време Джери усвои новото си име по-точно цяла серия от имена, тъй като Харли Кенън не искаше да му дава ново име.

— Той е имал някакво име — убеждаваше той Вила — Хегин сигурно го е кръстил, преди да го изпрати на „Еренджи“. Нека си остане без име, докато се върнем в Тулаги и научим истинското му име.

— Много важно нещо — името му! — започна да го дразни Вила.

— Това е много важно. Представи си, че ти си претърпяла корабокрушение и твоите спасители те наричат мисис Ригс, мадмоазел дъо Монеп или просто Топси. А мене — Бенедикт, Арнолд или Иуда, или... или... Амон. Не, нека остане без име, докато научим истинското.

— Но нали трябва да му викам някак — не се съгласяващ тя. — Иначе как ще мисля за него?

— Е, давай му тогава разни имена, но никога не повтаряй едно и също. Днес го наричай „Пес“, утре — „мистър Пес“, а вдругиден — другояче.

И оттогава, досещайки се по-скоро по тона, ударението и обстоятелствата на момента, Джери започна смътно да се отъждествява с прякорите Пес, мистър Пес, Авантурист, Глупчо, Безименко и Горещо сърце. Това бяха само няколко от многобройните

имена, които Вила му даряваше разточително. Харли на свой ред го наричаše Мъжествено куче, Неподкупния, Някой, Грешник, Златен, Сатрап на южните морета, Нимрод, Младия Ник и Лъвоубиец. Накратко, мъжът и жената се надпреварваха да му дават всевъзможни имена и никога не ги повтаряха. А Джери, не толкова по звуковете и сричките, колкото по интонацията, бързо се отъждествяваше с всяко ново име. Той вече не мислеше за себе си като за Джери и признаваше за свое име всяка дума, която звучеше галено и ласково.

С голямо разочарование — ако може да се нарече разочарование една неосъзната несполучка — той се раздели с умението си да разговаря. Нито един човек на борда, включително Харли и Вила, не говореше на езика на Наласу. Целият богат речник на Джери и умението му да се ползва от него, което би могло да се изтъкне като феномен сред всички други кучета, на борда на „Ариел“ пропадаха. Обитателите на яхтата не разбираха и не се сещаха за съществуването на „стенографския“ език, на който го бе научил Наласу и след смъртта на Наласу единствен Джери в целия свят знаеше този език.

Напразно Джери се опитваше да разговаря с богинята. Седнал пред нея и протегнал глава на ръцете й, той говореше и говореше, но нито веднъж не чу от нея нито дума в отговор. С едва чуто скимтене, като се зъбеше, сумтеше и издаваше разнообразни звуци, той се мъчеше да й разправи нещо из живота си. Тя цялата се превръщаше в слух, толкова близо поставяше ухо до устата му, сякаш искаше да го удави в струящото благоухание на косите си, и все пак нейният мозък не възприемаше неговата реч, макар че със сърцето си тя без съмнение усещаше намеренията му.

— Боже мой, мъжлето ми! — викаше тя. — Но Пес говори! Аз зная, че говори. Той ми разправя целия си живот. Бих узнала за него всичко, ако можех да го разбера. Но моите нещастни, несъвършени уши не долавят нищо.

Харли се отнасяше скептично, но женската интуиция не я мамеше.

— Аз съм уверена в това! — убеждаваше тя мъжа си. — Казвам ти, той би могъл да ни разправи историята на всичките си приключения, ако го разбирахме. Нито едно куче не е разговаряло така с мен. Това е истински разказ. Чувствам всичките му нюанси. Понякога почти съм уверена, че той говори за радост, за любов, за

велики битки. А после се долавят негодувание, оскърбена гордост, отчаяние и печал.

— Да, естествено — спокойно се съгласяващо Харли. Едно куче на бели, захвърлено при човекоядци на остров Малаита, без съмнение е изпитвало подобни чувства. И също така естествено е една жена на бял човек, женичка, очарователната жена Вила Кенън, да може да си представи преживяванията на кучето и да намери в безсмисленото му квичене разказ за тези преживявания, без да забелязва, че всичко това е само нейна собствена очарователна, мила измислица. Песента на морето се изтръгва от устните на раковините... Глупости! Човек сам създава песента на морето и я приписва на раковините.

— Но все пак...

— Но все пак ти си права — галантно я прекърсяващ той — Винаги си права, особено когато грешиш основно. Разбира се, да оставим настрана таблицата за умножение или мореплаването, където самата реалност води кораба посред скали и насипи, но в останалото ти си права. За тебе е достъпна свръх истината, която е над всичко, а именно — истината на интуицията.

— Ето че ми се подиграваш от височината на своята мъжка мъдрост — възразяваше тя. — Но аз зная... — тя търсеше по-силна дума, но думите ѝ изменияха и тя притискаше ръка към сърцето си с такъв авторитетен вид, че всички думи бяха излишни.

— Съгласен съм, прекланям се — весело се засмиваше той. — Ето го именно онова, за което говорех. Нашите сърца почти винаги могат да наддумат главите ни. А най-хубавото е, че сърцата ни винаги са прави — въпреки статистиката, която твърди, че най-често грешали.

Харли Кенън никога не повярва на думите на жена си за повествователните способности на Джери. И през целия си живот до последния си ден той смяташе това за мила фантазия, поетическа измислица на Вила.

Но Джери, четирикракият гладък ирландски териер, наистина притежаваше дар слово. Макар и да не можеше да научи другите, сам бе способен да изучава езици. Без всякакви усилия, дори без да учи, той започна да усвоява езика на „Ариел“. За нещастие това не беше мъркащият придвижателен, достъпен за куче език, който бе измислил Наласу, и Джери, който се научи да разбира много от онова, което се говореше, сам не можеше да продума нито дума. За богинята той

имаше най-малко три имена — Вила, женичката и мисис Кенън, — защото така я наричаха околните. Но той не можеше да я нарича с тези имена. Това беше изключителен език на боговете и само те можеха да го говорят. Той не приличаше на измисления от Наласу език, който бе компромис между речта на кучето и речта на човека, така че богът и кучето можеха да разговарят помежду си.

По същия начин Джери научи и различните имена на мъжкото божество — мистър Кенън, Харли, капитан Кенън и шкипер. И като единственият допуснат трети в техния интимен кръг Джери научи и други имена: мъжлето ми, скъпи, любими, мое съкровище. Но той по никакъв начин не можеше да изговори тези имена. Обаче в тиха нощ, когато вятрът не помръдва листата в храсталака, Джери често шепнешком бе наричал по име Наласу.

Веднъж Вила, разплела коси, мокри след къпане в морето, стисна с две ръце муцуната на Джери и като се наведе към него така близо, че той почти можеше да докосне с език нейния нос, започна да тананика: „Не зная как да го наричам, но той е също като роза!“

На другия ден тя повтори тази фраза и изпя почти цялата песничка направо в ушите му. А в разгара на пеенето Джери я накара да се учуди. Съзнателно той никога не би постъпил така. И той направи това без всякакъв умисъл — никак нямаше настроение да прави това. В самата постъпка се криеше принуждението да я извърши. От тази постъпка той не можеше да се въздържи, както не можеше да не се отърси след къпане или да не мръдне с крак насын, ако го погъделичкат.

Когато гласът ѝ започна меко да трепти, на Джери му се стори, че някаква мъгла я обвива пред очите му и че сам той под влиянието на нежния мечтателен напев се пренася на някакво друго място. И в този момент той направи нещо чудно — седна, освободи муцуната от ръцете ѝ и от обвилите я като паяжина разпуснати коси, и като вдигна нос нагоре под ъгъл четиридесет и пет градуса, започна да трепери и силно да диша под ритъма на песента ѝ. После конвултивно вдигна нос към зенита и поток от звуци се изви в кресчендо нагоре, след коетобавно отслабна и напълно замря.

Този вой послужи за начало и заради него Джери получи прякора Певец-глупчо. Вила Кенън обърна внимание на виенето, предизвикано от пеенето ѝ, и веднага се залови да го развие. Джери винаги се

подчиняваше, когато тя, седнала, ласкаво протягаше към него ръце и го подканваше:

— Ела тук, Певец-глупчо!

Той приближаваше, сядаше така, че благоуханието на косите ѝ гъделичкаше ноздрите му, притискаше музуна в страната ѝ, издигаше нос нагоре към ухото ѝ и още при първите звуци на тихата ѝ песен започваше да ѝ приглася. Минорните мотиви особено го провокираха, а веднъж започнал, той пееше с нея, колкото тя искаше.

И това наистина бе пеене. Способен на всички видове звукоподражание, той бързо се научи да смекчава и да понижава воя си, докато стане melodичен и кадифен. И воят му замираше едва ли не до шепот, издигаше се и спадаше, ту ускоряваше, ту забавяше темпа, като се подчиняваше на нейния глас.

Джери се наслаждаваше на пеенето, както упоеният с опиум на сънищата си. И той сънуваше смътно и неясно, сънуваше наяве с широко разтворени очи, а косите на богинята го обръщаха като благоуханен облак, нейният глас му пригласяше монотонно; неговото съзнание потъваше в мечти за неземното, което долитаše до него от песента. Той си спомняше някакво страдание, но страдание отдавна забравено и затова престанало да бъде болка. Скоро то го изпълваше със сладостна скръб и го отнасяше от „Ариел“, от кораловата лагуна, в нереалната страна на неземния свят.

И в такива минути пред него изникваха видения. Струваше му се, че седи в студения мрак на нощта на пустинен хълм и вие срещу звездите, а от тъмнината отдалеч се чува в отговор друг вой. И воят се издига наблизо и надалеко, докато нощта зазвучи с познатите му гласове. Всичко това му бе близко, родно. Без да знае, той се приобщаваше към „неземния“ свят.

Когато Наласу го учеше на езика на сумтенето и ръмженето, той умишлено се бе обрнал към разсъдъка му; а Вила, без да знае какво прави, бе намерила пътя към неговото сърце и към сърцето на неговите прадеди, като засегна най-дълбоките струни, спомените за далечното минало, и ги накара да трептят.

Ето един пример: неясните образи му се явяваха понякога от нощта, пълзяха като призраци покрай него и той чуваше като насын ловджийските викове на кучешкото стадо; пулсът му се ускоряваше, събуджаше собствения му ловджийски инстинкт и сдържаният мек вой

се превръщаше в страсен вик. Главата му клюмваше, като се освобождаваше от паяжината на женската коса, краката започваха неспокойно да се гърчат, сякаш се готвеха да тичат, и в миг той се унасяше и летеше през времето от реалността в съня.

И както хората вечно жадуват отровата на мака, така и Джери го влечеше към радостите, които му се разкриваха, когато Вила Кенън разтваряше прегръдките си за него, обвиваше го в паяжината на косите си и с пеене го отнасяше през времето и пространството в съня, към неговите древни прадеди.

Не винаги обаче, когато пееха заедно, той изпитваше тези усещания. Обикновено, ако не му се явяваха видения, той преживяваше само съмътни, сладостни тъжни настроения, приличащи на сенките на спомените. Понякога под влиянието на тази мъка в мозъка му изплуваха образите на шкипера и на мистър Хегин, на Теренс и Биди, на Малайта, както и видения от отдавна изчезналия живот в плантацията Мериндж.

— Скъпа моя — каза веднъж Харли, — щастие е за кучето, че ти не си дресърка на животни, иначе твоето име не би слизало от афишите на музикалните театри и цирковете по цялото Земно кълбо.

— Е, че какво! — отговори тя. — Аз съм сигурна, че той с възторг би играл с мен...

— Което би било във висша степен необикновено — прекъсна я Харли.

— Защо?

— Вероятността животното да обича работата си или да се ползва с любовта на дресьора си е едно на сто.

— Мислех, че при дресурата отдавна вече не използват жестокост — каза тя.

— И публиката така мисли, но в деветдесет и девет процента от случаите се мами.

Вила въздъхна дълбоко.

— Тогава ще трябва да се откажа от тази съблазнителна кариера в момента, в който ми я откри. А как великолепно биха изглеждали афишите с моето име с грамадни букви...

— Вила Кенън, певица с глас на дрозд, и Певец-глупчо, ирландски териер, тенор — изрецитира Харли заглавните редове на афиша.

И Джери, с изплезен език и подвижни очи, се присъедини към смеха. Той не знаеше на кого се смеят те, но по смеха разбра, че са щастливи, а любовта го караше да се радва заедно с тях.

Джери бе намерил онова, което бе жадувал с цялото си същество — любовта на божество. И той обичаше двамата богове, признал съвместното им господство на „Ариел“. Но като че повече обичаше женското божество. Досега още не беше изпитвал такава любов, дори и към шкипера, а това се обясняваше с факта, че жената бе проникнала в най-дълбоките кътчета на сърцето му с вълшебния глас, който отнасяше Джери в неземна страна.

ГЛАВА XXIII

Джери скоро научи, че негрите на борда на „Ариел“ не бива да се преследват. Понеже гореше от желание да се хареса и да у служи на новите си богове, той се възползва от първия удобен случай и се нахвърли върху чернокожите, които бяха дошли с лодка и се качиха на борда. Възклицието на Вила и повелителното повикване на Харли го накараха да се спре в недоумение. Дълбоко убеден, че не е разbral, Джери пак започна да се хвърля върху един от чернокожите, когото бе набелязал. Този път гласът на Харли звучеше сурово и Джери отиде при него, започна да маха с опашка и да извива цялото си тяло, сякаш молеше за прошка, и близна с розовия си език ръката, която го помилва.

После Вила го повика при себе си. Тя притисна с ръка муцуната му, наведе се близо до него и сериозно започна да му говори, че е погрешно да преследва негрите. Той — казваше Вила — не е просто горско куче, а чистокръвен ирландски джентълмен, на когото не подобава да се занимава с такива неща, като преследване на бездомните чернокожи. Той изслуша всичко това съсредоточено, без да мигне, и макар че разбираше малко, схвана всичко. От езика, който говореха на „Ариел“, вече бе усвоил думата „лош“ и за него с тази дума се установяваше табу.

Щом са такива техните обичаи и желания, нима може да нарушава правилата им? Щом не може да преследва негрите — той няма да прави това, макар че шкиперът сам го караше да ги гони. Разбира се, Джери обсъждаше този въпрос не със същите изрази, а посвоему, но изводите бяха същите.

За него любовта към бога изискваше служене. На него му харесваше да спечели любовта със служене. А в неговото положение крайъгълният камък на служенето бе послушанието. На първо време обаче му струваше огромни усилия да не ръмжи и да не хапе за краката чуждите и самоуверени чернокожи, които минаваха покрай него по бялата палуба на „Ариел“.

Но на Джери бе съдено да доживее и други времена. Един ден Вила пожела да се изкъпе истински в прясна вода и тогава Джони, чернокожият лоцман от Тулаги, направи грешка. На картата бе отбелязана една миля от реката Сула, която се вливаше в морето. А отбелязана бе само една миля, защото белите още не бяха я изследвали по-нагоре. Когато Вила заговори за къпане, мъжът ѝ се посъветва с Джони. Джони поклати глава.

— Няма черни на това място — каза той. — Няма да ви се случи нищо. Горските момчета са далеч оттук.

Една лодка спря до брега, матросите се натъркаляха в сенките на крайбрежните кокосови палми, а Вила, Харли и Джери намериха на около четвърт миля нагоре по реката удобно за къпане място.

— Все пак трябва да се вземат предпазни мерки — каза Харли, като извади от кобура автоматичния си пистолет и го сложи върху дрехите. — Чернокожите братя може да се нахвърлят върху нас.

Вила влезе до колене във водата, погледна нагоре към тъмния свод на джунглата, който едва пропускаше слънчевите лъчи, и потрепери.

— Подходящо място за злодеяния — усмихна се тя и като гребна с ръка студена вода, плисна мъжа си. Той се спусна да я гони.

Известно време Джери седя до дрехите им и наблюдаваше как се къпят. После вниманието му бе привлечено от сянката на една огромна пеперуда, а скоро след това вече преследваше в джунглата един горски плъх. Следата не бе особено прясна. Джери прекрасно знаеше това, но в него бяха запазени всички древни инстинкти, които го караха да ходи на лов, да дебне, да преследва живи същества — накратко, да си дава вид, че сам си изкарва прехраната, макар и вече векове наред човекът да бе хранил прадедите му.

Той се упражняваше в умения, от които вече не се нуждаеше, макар че те все още живееха у него и се стремяха да се изявят. И сега той вървеше по следата на отдавна минал оттук горски плъх, промъкващ се безшумно, като истински ловец подир дивеч, и точно определяше миризмата. Следата се пресичаше от друга съвсем прясна. Джери остро изви глава под прав ъгъл, толкова остро, сякаш го бяха дръпнали с връвчица. Бе усетил несъмнената миризма на чернокож. И то на съвсем непознат чернокож, понеже миризмата не съвпадаше със спомена за онези негри, които бе срещал по-рано. Джери забрави

следата на горския плъх и се спусна по новата следа. Подтикваха го любопитството му и увлечението от играта. Не му и хрумваше да се страхува за Вила и Харли. Дори когато стигна до мястото, където чернокожият, вероятно чул гласовете им, бе спрятал нерешително и където следите му бяха запазили особено силна миризма. Оттук следата завиваше изведнъж към реката. Нервно напрегнат и внимателен, все още без да се тревожи, а само продължавайки играта на следене, Джери тръгна по следата.

От време на време откъм реката се чуха викове и смях и всеки път щом ги чуеше, Джери чувстваше радостен трепет. Ако го запитаха и ако можеше да изрази усещанията си, той би казал, че най-приятният звук на света е този от гласа на Вила Кенън, а после — на Харли Кенън. Техните гласове винаги предизвикваха у него трепет, като му напомняха колко ги обича и колко го обичат те.

Още щом видя непознатия негър, спрятал се до самата вода, у него се събудиха подозрения. Негърът не се държеше така, както трябва да се държи един обикновен чернокож, който не замисля нищо лошо. Напротив, всичките му движения издаваха, че действа с опасен замисъл. Приседнал върху килима на джунглата, той надзвърташе иззад стъблото на едно голямо дърво. Джери настръхна, също се сниши до земята и започна да наблюдава.

Веднъж чернокожият вдигна пушката към рамото си, но, изглежда, нищо неподозиращите жертви с плясък и смях се скриха от зрителното му поле. А пушката му не беше някоя вече достатъчно остаряла снайдеровка, а съвременен автоматичен уинчестер. И негърът, изглежда, бе свикнал да стреля от рамо, а не с приклада на бедрото, както повечето малайтани.

Недоволен от позицията си до дървото, той свали пушката и пропълзя по-близо до водата. Джери се сгуши до земята и го последва. Изопнатата му хоризонтално напред глава бе значително по-ниско от раменете, които странно се издигаха над цялото тяло. Когато чернокожият се спираше, Джери замръзваше на място, а когато чернокожият тръгнеше отново, Джери запълзяваше, но по-бързо, така че съкрашаваше разстоянието, което ги делеше. И през цялото време козината на врата и на гърба му бе настръхнала от ярост и злоба. Това не беше златистото куче със свити уши и смееща се муцуна, което се гали в прегръдката на богинята, нито Певецът-глупчо, който бълнува в

облачната паяжина на нейните коси, а четирикрако войнствено същество, борец с озъбена уста, която разкъсва и унищожава.

Джери възнамеряваше да премине в атака, щом допълзи достатъчно близо. Той бе забравил за забраната, която му бе наложена на „Ариел“ да не гони негрите. В този момент в съзнанието му нямаше място за табуто. Той знаеше само, че този негър застрашава мъжа и жената.

Джери почти настигаше жертвата си, когато чернокожият седна и вдигна пушката. Джери сметна, че моментът е благоприятен да скочи отгоре му. Пушката почти допря до рамото на негъра, когато Джери се хвърли напред. При скока той не издаде никакъв шум и жертвата му почувства присъствието му едва когато тялото на Джери се мерна като снаряд и се озова между плещките му. В този миг зъбите на Джери се забиха в шията, но много близо до основата, в здравите раменни мускули, така че не засегнаха гръбначния мозък.

Чернокожият, слисан и изплашен, отпусна спусъка и от гърдите му се изтръгна див вик. От силата на удара той се преметна и се вкопчи в Джери, който го захапа за бузата и за ябълката и раздра ухото му, ирландските териери обикновено хапят бързо и много, а не с мъртва хватка като булдозите.

Когато Харли Кенън с револвер в ръка и гол като Адам дотича на полесражението, кучето и човекът, вкопчени, се търкаляха върху горския чернозем. Негърът, по лицето на когото шуртеше кръв, с две ръце стискаше шията на Джери, а кучето пухтеше, задъхващо се и ръмжеше, защитаваше се с всичките си сили и дращеше с ноктите на задните си лапи. Това бяха нокти не на малко, а на възрастно, мускулесто куче. Голите гърди и коремът на негъра бяха почервенели от шуртящата кръв.

Харли Кенън не се решаваше да стреля, защото противниците се бяха преплели. Вместо това той се приближи и удари негъра по главата с дръжката на револвера. Замаян, негърът отпусна ръце, а Джери след миг се нахвърли върху изпъкналото му гърло и само ръката на Харли, който го улови за шията, и силният вик го накара да отстъпи. Той трепереше от възбуда и продължаваше яростно да ръмжи, но все пак свиваше уши, мащаше с опашка и обръщащи очи към Харли, когато той му казваше: „Юнак!“

Джери знаеше, че „юнак“ означава похвала. Харли няколко пъти повтори тази дума и Джери се убеди, че е направил услуга на господаря си, и то не малка услуга.

— Знаеш ли, един негодник се е опитал да ни застреля иззад храстите — обърна се Харли към Вила, когато тя се присъедини към него с дрехите си в ръце. — Разстоянието не е повече от петдесетина крачки, той не би могъл да не улучи. И погледни какъв уинчестер има. Не е никаква стара гладкоцевка. Щом има такава пушка, сигурно умееш да си служи с нея.

— А защо не е стрелял? — попита тя.

Харли посочи Джери.

Очите на Вила пламнаха, когато разбра.

— Какво приказваш... — започна тя.

Той кимна с глава.

— Именно. Певец-глупче му е попречил. — Харли се наведе, обърна чернокожия и видя раздраната му шия. — Ето къде го е захапал, а той сигурно е държал ръката си върху спусъка и се е целил в нас, навярно най-напред в мен, когато Певец-глупче му е объркал целия план.

Но Вила почти не слушаше, тя прегръщаше Джери, като го наричаše „мое скъпо кученце“ и се мъчеше да усмири ръмженето му и да приглади все още настърхналата му козина.

Но Джери пак заръмжа и се накани да скочи върху чернокожия, когато той неспокойно се раздвижи и седна, все още замаян. Харли измъкна ножа му, втикнат между пояса и голото му тяло.

— Как ти е името? — попита той.

Но негърът виждаше само Джери и учудено пулеше очи срещу него, докато разбра, че това малко тромаво кученце му е развалило играта.

— Мой казва — ухили се той, като се обърна към Харли, — този куче здраво ме хванал.

Опипвайки раните на врата и на лицето си, той видя, че белият е взел пушката му.

— Дай ми пушката — смело каза той.

— Ще ти пръсна главата с нея — отговори Харли.

— Според мен това момче не прилича на малайянин — каза той на Вила. — Най-напред, откъде е взел такава пушка? И представи си

каква смелост! Сигурно е видял кога сме хвърлили котва и е знаел, че нашата лодка е на брега. И въпреки това е искал да вземе главите ни и да офейка с тях в гората.

— Как ти е името? — пак се обърна той към чернокожия.

Но той не можа да научи името на негъра, докато не дотичаха матросите и лодката с Джони. Като видя пленника, Джони облечи очи и явно развлнуван, се обърна към Кенън:

— Дайте на мене този човек — помоли се той. — А? Дайте го на мене.

— Че защо на тебе?

На този въпрос Джони не отговори веднага, а едва след като Кенън му съобщи намерението си да пусне чернокожия, понеже не е сторил никому нищо. Тогава Джони горещо запротестира:

— Закарайте го в Тулаги в дома на пълномощния представител. Ще ви дадат двайсет фунта. Той е много лош човек. Казва се Макавао. Много лош. Той е от Куинсланд...

— Как от Куинсланд? — прекъсна го Кенън. — Оттам ли е родом?

Джони поклати глава:

— Той беше по-рано от Малайта. Преди много, много години го взел един кораб да работи в Куинсланд.

— Той е работил в куинсландските плантации — обясни Харли на Вила. — Ти знаеш, когато в Австралия започна нашествието на белите, трябваше да се върнат всички черни от куинсландските плантации. Този Макавао, изглежда, е един от тях и сигурно не е добър човек, ако Джони не лъже за двадесетте фунта награда за залавянето му. Това е голяма цена за един черен.

Джони продължаваше обясненията си, които в превод на общоприетия английски се свеждаха до това, че Макавао винаги се бил ползвал с лоша слава. В Куинсланд той лежал в затвора четири години за кражби, грабежи и опит за убийство. Когато австралийското правителство го върнало на Соломоновите острови, той се пазарил в планацията Були — както впоследствие станало ясно, за да се сдобие с оръжие и амуниции. За опит за убийство на надзирателя в Тулаги той получил петнайсет удара с камшик и работил една година повече. Като се върнал в планацията Були да доработи до определения срок, той се

възползвал от отсъствието на надзирателя, убил стопанина на планцията и избягал с лодка.

С лодката отнесъл всичкото оръжие и амуниции, които били в планцията, главата на стопанина, десет души малайянски работници и двама от Сан Кристобал. Тях взел, защото били крайбрежни жители и умеели да карят лодка. А сам той и десетина малайяни, като горски жители, не познавали морето и не се решавали на дългото пътуване за Гуадалканал.

По пътя той нападнал малкия остров Уги, разграбил всички запаси и взел главата на един самотен търговец — добродушен мелез от остров Норфолк. Пристигнали благополучно на Малаита, той и неговите другари, като не виждали вече нужда да държат двамата работници от Сан Кристобал, отрязали главите им и изляти телата им.

— Мой казва, той много, много лош човек — завърши разказа си Джони. — Правителството на Тулаги много радостно да даде двайсет фунта за него.

— Ах ти, скъпи мой Певец-глупчо! — пошепна Вила на ухото на Джери. — Ако не беше ти...

— Нашите глави щяха да бъдат сега у Макавао, а той щеше да се промъква с тях през хълмовете към родината си — довърши вместо нея Харли. — Няма какво да се каже, славно куче — весело прибави той. — А аз сякаш нарочно преди два дни го наказах, че гони негрите. Излиза, че той по-добре си знае работата от мен.

— Само някой да посмее да предявява над него права... — заплашително измърмори Вила.

Харли с глава потвърди думите, които тя недоизказа.

— Във всеки случай — с усмивка каза той, — щеше да има поне едно утешение, ако твоята глава бе заминала за джунглите.

— Утешение? — извика тя, запъхтяна от негодувание.

— Да, разбира се! Че и моята глава щеше да бъде заедно с твоята!

— Ах ти, скъпо мое мъжле! — пошепна тя и очите ѝ се изпълниха с влага, когато го погледна любовно, все още притисната Джери до себе си. А Джери, като усети важността на момента, целуна с любящия си език нейната напарфюмирана буза.

ГЛАВА XXIV

„Ариел“ се отдалечи от Малу, разположен на северозападния бряг на Малайта, и скоро Малайта се скри зад хоризонта. За Джери бе още един изчезнал свят, който в съзнанието му пропадна в небитието, което бе погълнало и шкипера. Ако Джери можеше да размишлява върху това, той би си представил Малайта като обезглавена вселена, почиваща върху коленете на някакъв млад бог, който все пак бе несравнено по-могъщ от Башти, върху чийто колене лежеше изсушената от слънцето и опушена от дима глава на шкипера. Това младо божество се опитваше да налучка, мъчеше се да отгатне тайните на пространството и времето, на движението и материията горе, долу, наоколо и над себе си.

Но Джери не мислеше върху този проблем, не подозираше съществуването на такива тайни. Той си спомняше за изчезналата Малайта като за някакъв свой сън. Сам той бе живо материално същество, с тегло и обем, неопровержимо реално, и се движеше в пространството на битието — конкретно, осезаемо, живо и убедително, абсолютно *нещо*. А това нещо бе заобиколено от сенките и призраците на изменчивата фантасмагория на *небитието*.

Джери приемаше своите светове един след друг. Един след друг те изчезваха, скриваха се от неговото зрително поле, потъваха навеки в океана, нереални и преходни като съновидения. Целостта на мъничкия, прост свят на хората, микроскопичен и нищожен в сравнение със звездната вселена, бе недостъпна за неговите догадки също така, както е недостъпна звездната вселена за най-вдъхновените прозрения и мисли на човека.

На Джери не му бе съдено отново да види мрачния остров на диваците, макар че в своите сънища той често преживяваше своите дни на него, като се започне от унищожаването на „Еренджи“ и оргиите на людоедите на брега и се свърши с бягството от разрушената от снаряда колиба и разкъсаното тяло на Наласу. Тези сънища бяха за него още една страна от отвъдното — тайнствена, нереална и

ефимерна, като облаците, които плуват по небето, или дъгоцветните мехури, които се пукат по повърхността на морето. Това бе пяна, която изчезваше бързо, щом се събуждаше — несъществуваща като шкипера, главата на шкипера върху изсъхналите колене на Башти и високата сламена колиба. Малаита, реалната Малаита, бе изчезнала в небитието, и то завинаги, както бяха изчезнали Мериндж и главата на шкипера.

От Малаита „Ариел“ пое курс на северозапад към Онгтонг, Ява и Тасмания — големи атоли, които изнемогват от жега на самия Екватор и се заливат от вълните в необятния простор на югозападната част на Тихия океан. Като напусна Тасмания, „Ариел“ направи дълъг курс към планинския остров Бугенвил. След това пое на югозапад, лавирайки бавно срещу вятъра. „Ариел“ пускаше котва почти във всяко пристанище на Соломоновите острови — от Шоазъол и Рононго до островите Куламбангра, Вангуну, Павуву и Ню Джорджия. Той хвърли котва дори в пустинния Залив на хилядата кораба.

И най-после котвата на „Ариел“ с тътен се спусна и се заби в пясъчно-кораловото дъно на пристанището Тулаги, където на брега на остров Флорида живееше и управляваше пълномощният представител.

На него Харли Кенън предаде Макавао, който бе поставен под добра охрана в сламения затвор. Тук добре охраняван и с окови на краката, той трябваше да чака да бъде съден за многобройните си престъпления. А лоцманът Джони, преди да се върне на служба при пълномощния представител, получи лъвския пай от определените за награда пари. Останалата сума Кенън раздели между матросите, които бяха му помогали в джунглата в онзи ден, когато Джери се бе нахвърлил върху Макавао и го бе накарал да отпусне спусъка на пушката си.

— Аз ще ви кажа името на кучето — каза представителят, като ги покани на широката веранда на къщата си. — Това е един от териерите на Хегин — Хегин от лагуната Мериндж. Бащата на това куче се казва Теренс, а майка му е Биди. Това е Джери. Аз самият присъствах на кръщаването му, когато беше още сляпо кученце. Нещо повече, мога да ви покажа брат му Майкъл. Той е ловец на негри на „Южени“, двумачтова гемия, която е пуснala котва до вас; шкипер е капитан Келър. Ще го помоля да донесе Майкъл на брега. Вън от всяко съмнение е, че Джери е единственият оцелял от всички, които са били на борда на „Еренджи“. Ако някога имам време и необходимите

средства, ще направя визита на вожда Башти, без да използвам британските крайцери. Ще събера няколко търговски кораба, ще взема чернокожата си полиция и онези бели доброволци, на които няма да мога да откажа. Никакво обстрелване на сламените колиби няма да има. Ще направим десанта преди Сомо, ще влезем навътре в страната и ще подходим към Сомо откъм тила. Едновременно с това моите кораби ще пристигнат на Сомо откъм морето.

— На касапницата ще отговорите с касапница? — възрази Вила Кенън.

— На касапницата ще отговоря със закон — заяви представителят. Аз ще науча Сомо на законност. Надявам се, че няма да се случи нищо неприятно и че няма да има загуби от наша страна. Но мога да обещая, че ще намеря главата на капитан Ван Хорн и на неговия помощник Боркман и ще им устроя християнско погребение. А старият Башти ще накарам да полежи в затвора, докато му втълпя законност и справедливост. Разбира се...

Пълномощният представител, завършил Оксфордския университет, тесногръд възрастен човек с вид на аскет, късоглед и с очила, както подобава на учен, се поспря и сви рамене:

— Разбира се, ако не успея да го вразумя, възможно е да имаме неприятности и някой от тях или от нас да свърши зле. Но така или иначе, ние ще постигнем своето. Старият Башти ще разбере, че по-целесъобразно е да оставя главите на белите върху раменете им.

— Че как ще разбере? — попита Вила Кенън. — Ако бъде достатъчно умен да не се сражава с вас, а само да седи и да изучава английските закони, всичко ще се превърне за него в една прекрасна забава. Вместо наказание за всички жестокости той само ще слуша вашата лекция.

— Не е съвсем така, скъпа мисис Кенън. Ако спокойно слуша лекцията, аз ще поискам от него само сто хиляди кокосови ореха, пет тона други палмови орехи, сто сажена черупки и двайсет тълсти свине. А ако се откаже да изслуша лекцията и пристъпи към военни действия, тогава аз, колкото и печално да е това, ще бъда принуден да се разправя най-напред с него и с неговото селище, а после ще поискам от него тройна глоба и вече с много по-малко думи ще му втълпя закона.

— А ако той не се бие, но в отговор на вашата лекция запуши уши и се откаже да плати? — настояваше Вила Кенън.

— Тогава ще го взема при мен на гости тук, в Тулаги. Ще седи тук в затвора, докато промени решението си, плати глобата и изслуша пълен курс от лекции.

А Джери доживя щастието да чуе старото си име от Вила и Харли и пак да види кръвния си брат Майкъл.

— Не казвай нищо — прошепна Харли на Вила, когато видяха рошавия, пшенично-червеникав Майкъл, който надзърташе от борда на приближаващата към брега лодка. — Ще се престорим, че нищо не знаем, и няма да им обръщаме никакво внимание.

Джери, преструвайки се на силно заинтересуван, ровеше в пясъка, сякаш бе попаднал на скорошна следа, и не подозираше за приближаването на Майкъл. Той бързо се увлече и се заинтересува истински, когато с радостно скимтене и сумтене се озова в дъното на изровената дупка. А дупката бе толкова дълбока, че от Джери останаха да се виждат само задните лапи и смешно стърчащото парче опашка.

Нищо чудно, че не се забелязаха с Майкъл. Майкъл, измъкнал се на свобода от тясната палуба на „Южени“, радостно затича по брега, усещайки хилядите познати миризми на сушата. Той се хвърляше от една страна на друга, скачаше и добродушно тракаше със зъби, когато видеше някой рак, който бързо пресичаше пътя му и търсеше спасение във водата или отстъпваше и го заплашваше с грамадните си клещи, като изхвърляше пяна от защитената си с черупка уста.

Брегът не беше дълъг и свършваше в неравната стена на носа. Докато резидентът представяше капитан Келър на мистър и мисис Кенън, Майкъл вече летеше назад по мокрия отъпкан пясък. Всичко го интересуваше до такава степен, че той не забеляза Джери, който стърчеше над равнището на брега. Джери узна за присъствието му по слух и едва бе успял да се измъкне от дупката, когато Майкъл връхлетя отгоре му. Джери се преметна, Майкъл го прескочи и двамата свирепо заръмжаха. Като се изправиха на крака, те настърхнаха, озъбиха се и страшно, с достойнство, започнаха да се обикалят един друг с важна, напрегната походка.

Но през цялото това време те само си играеха и бяха немалко слизани. В мозъка на всеки от тях изплуваха ясни картини от миналото — къщата на плантацията и брегът на Мериндж. Те се бяха познали

едни друг и се бавеха. Вече не бяха малки кученца и несъзнателно се гордееха със своята зрялост, мъчеха се да се държат с достойнство, макар че ужасно им се искаше да се хвърлят един към друг в луд възторг.

Майкъл, който бе видял по-малко свят и който по природа бе поневъздържан от Джери, пръв оставил престореното достойнство и като заскимтя от вълнение и възторжено заизвива цялото си тяло, изплези език и притисна рамо до брат си.

Джери го лизна със същия жар, после двамата отскочиха настрана и въпросително, почти предизвикателно се огледаха един друг. Щръкналите уши на Джери изразяваха жив въпрос. Единственото здраво ухо на Майкъл питаше също толкова красноречиво, а другото — изсъхналото, стърчеше както обикновено. И изведнъж те стремглаво хукнаха по брега един до друг, като се смееха и току се побутваха един друг.

— Не може да има съмнение — каза резидентът. — Едно време тичаха така баща им и майка им. Аз често съм ги гледал.

* * *

Но след десет дни настъпи раздялата. Това бе първото посещение на Майкъл на борда на „Ариел“. С Джери прекараха весели часове, тичайки по бялата палуба сред блъсканицата и шума, докато прибраха лодките, поставяха платната и вдигаха котвата. Когато „Ариел“ се пълзна по водата, а платната се надуха под свежия пасатен вятър, представителят и капитан Келър се сбогуваха и слязоха по стълбичката в очакващите ги лодки. В последния момент капитан Келър вдигна Майкъл, мушна го под мишица и заедно с него скочи на кормилото на лодката си.

Въжетата бяха вдигнати. На кормилото на двете лодки самотните бели хора стояха гологлави въпреки палещото тропическо слънце и изпращаха последно сбогом. А Майкъл, заразен от всеобщата възбуда, непрекъснато джавкаше.

— Сбогувай се с брат си, Джери — пошепна на ухото му Вила Кенън, като го вдигна на перилата и с две ръце го държеше за разтрепераните хълбоци.

А Джери, без да разбира думите й, разкъсван от противоречиви желания, в отговор започна да извива цялото си тяло, обърна глава и близна господарката си, а след миг пак наведе глава през перилата, като следеше бързо смаляващия се Майкъл, и започна да вие от мъка, също както бе започнала да вие майка им Биди, когато той отплуваше с шкипера.

Джери разбираше значението на раздялата и сега не се съмняваше, че се разделя с брат си. Не можеше да знае, че ще срещне Майкъл след няколко години на другата страна на света в приказната долина на далечна Калифорния, където щяха да прекарат до края на живота си в галените прегръдки на любимите си богове.

Майкъл, сложил предните си лапи върху преградата, джавкаше въпросително и с недоумение, а Джери му отговаряше с квичене. Богинята успокояващо го притисна, а той се обърна към нея и навря влажния си нос в бузата ѝ. С едната ръка тя го притискаше към гърдите си, а свободната ѝ ръка, полуразтворена, лежеше върху перилата — бяло-розово сърце на цветец, ароматно и съблазнително. Джери протегна нос към нея. Полуразтворената ръка го привлече. Като завираше муцуната си, той леко разместваше пръстите ѝ, докато носът му се озова в нейната пленителна ароматна ръка.

Той се успокои, мушнал златистата си муцуна до самите си очи, и замря, забравил „Ариел“, който под напора на вятъра се обръщаше към слънцето, забравил Майкъл, който все повече се отдалечаваше и смаляваше. И Вила замря. Двамата се унесоха в тази игра, макар че за нея това беше нещо ново.

Джери не се помръдваше, докато можеше да се сдържа. После вълна от любов го заля, той заскимтя също така високо, както бе заскимтял едно време, когато бе навръял муцуна в ръката на шкипера на палубата на „Еренджи“. И както тогава шкиперът, така сега богинята се разсмя с кръшен любовен смях. Пръстите ѝ почти до болка стиснаха муцуната на Джери. С другата си ръка тя така здраво го притисна към себе си, че той едва можеше да си поеме дъх. През цялото време обаче той мъжествено махаше с парченцето опашка, а като се освободи от възхитителната прегръдка, сви уши, лизна бузата ѝ с аления си език, стисна със зъби ръката ѝ и остави върху нежната кожа отпечатък от любовно ухапване, което не причинява болка.

Така изчезнаха за Джери Тулаги, къщата на представителя на върха на хълма, корабите, които стояха в пристанището, и Майкъл, неговият кръвен брат. Джери бе свикнал с такива изчезвания. Нали също така, като съновидения, бяха изчезнали Мериндж, Сомо и „Еренджи“. Така изчезваха всички светове, пристанища, брегове и атолови лагуни, които „Ариел“ напускаше, за да продължи по необятните морски простори.

Издание:

Автор: Джек Лондон

Заглавие: Джери Островитянина

Преводач: Димитър Подвързачов

Език, от който е преведено: английски

Издание: второ

Издател: ИК „Деметра“

Година на издаване: 1992

Тип: роман

Печатница: ДФ „Полиграф“, Перник

Излязла от печат: февруари 1992

Редактор: Цанко Лалев

Художник: Петър Добрев

Коректор: Жанет Генова

ISBN: 954-8103-01-X

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/6483>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.